Latvijas Vēstnesis

agrakais „Baltijas Wehstnesis"

B. Dihrika dibinats 1868. gadā.

Iznāk darbdeenās.

Redakcija un kantoris Rigā, 1. Kēniņa ielā 28, ieeja ari no Valņu ielas 47. Tālrunī: Redakcijas 6-59. Kantora 6-60. — Ekspedicijas Kr. Barona ielā 7. Atvērta no 1—4 deenā. Tālrunis 4?-10. Pasta kaste 34. Abonešanas maksa: Par 1 mēnesi: Rigā bez peesūtīšanas 1 lats 50 santimi, ar peesūtīšanu un uz ārzemēm 1 lats 80 santimi, uz ārzemēm 3 lati; uz Lietavu un Igauniju ieskaitot zemes maksa. Kopā ar „Zemkopi" uz 3 mēn. 6 lati.

Sludinajumu maksa: Preekšpusē 70 sant., tekstā 50 sant. sludinajumu daļā: firmu un izpreecu sludinajumi 30 sant. pārejee sludinajumi 14 sant. par veenslejigu petitrindiņu, plus 50% sludinajumu nodoklis. — Ārzemju sludinajumi 100% dārgaki.

Numurs maksā 6 santimi.

№ 4. Trešdeen, 7. janvarī. 1925.

Draudzības līgums ar Turziju parakstīts.

X. Pirmdeen, 5. janvarī, muhžu suhtnis M. Nukscha un Turzijas suhtnis Fetibejs Warschawā parakstija Latvijas-Turzijas draudzības līgumu. Līgumā paredzēta **mūhžīgas draudzības nodibināšana starp Latviju un Turziju** un līdz ar to apvuseja atsihšchana de jure. Pehz līguma ratifizēschanas abas valstis nodibinās diplomatiskos sakarus, cezelot suhtnus. Parakstīto līgumu suhtnis M. Nukscha atwedis līdzi un schodeen nodewa ārlietu ministrijai.

Polijas ārlietu ministrs brauz uz Rigu.

X. No Warschawas telegrafē, ka 11. janvarī Polijas delegazija sekoschā sastahwā isbrauks uz Helsingforsas konferenzi: preekschsehdetajs — ārlietu ministrs Kschinskis, delegazijas locekļi: Lukaschewitschs, Schumlakowskis, Tschaikowskis un Babinskis (pehdejais representeja Poliju Helsingforsā noturētā ekspertu konferenzē). Rigā delegazija eeradīsies 12. janvarī un usturēsies schē weenu deenu, lai apspreestos ar muhžu ārlietu ministri. 13. janvarī polu weesi dosies tālāk uz Reweli un Helsingforsu.

Aizsargu jautajums

eekschlietu ministrijā pehdejā laikā wirsas tahdā garā, ka ministrijā walda tendenze, **aizsargu pārwaldi nodot kara ministrijai.** Ari jau isstrahdāto aizsargu satwersmes projektu, kā paredzams, pārstrahdās no jauna. Aizsargu jautajumuzpārrunās ari aprinku preekschneeku apspreedē, kura daschādu swarigu jautājumu nokārtoschanai 10. janvarī sanāks Rigā. H.

Valsts un sabiedriskee līdzekļi agronomiskai palīdzībai.

B. Pagājušchā gadā agronomisko darbineeku algoschanai zentrā un uz weetām waldība isneegusi 153.000 latu un sabiedriskās organizācijas ieleetojušchas tām paschām wajadzībām 104.229 lat.

Ruhpneecības atjaunoschana.

B. 1922. gadā izsneegtas 267 konzesijas jaunu ruhpneecības uzņehmumu atwērschanai, bet 1924. gadā izsneegtas 588 konzesijas.

Labības rezerwes fonda izsole

noteek schodeen. Peedāvāschanās loti dzīwa. Cepirktos rudzus pagaidām noweetos waldības jaunajā noliktawā, Eksportostā. Peedāvājumus skatīs zauri jau schodeen sewischta komisija, kurā ceet finansu, kara un semkopības ministriju, valsts kontroles un saimneezisko organizāciju preekschstāwji. X.

Atziņu sabiedrība „Lini".

Wickers firma Anglijā, kura līdz uzņehmusies mašchinu peegādāschanu akz. sab. „Lini", tagad nodomājusi teeschi peedalīties schai sabiedrībā ar leelaku kapitālu, kas zaur Latwijas bankas starpneezību ees teeschi fabriku eekārtoschanas wajadzībām. Līdz ar to paredzama ari daschu weetejo uzņehmeju peedalīschanās schai uzņehmumā ar leelakeem līdzekļeem. Zaur to akz. sab. „Lini", kura bij jau makšķēschanas apturēju, stāwoklis uzlabojas, un weena waj pat divas linu apstrādāschanas fabrikas warēs savu darbību uzsākt jau pehz mēnescha.

Līgumi ar kugu sabiedrībām

par Kreewijas emigrantu pārwadāschanu transitzelā zaur Latwiju izbeiguschees schagada 1. janvarī. Eekschlietu ministrija paschlaik wēl sarunas ar minētām sabiedrībām par jaunu līgumu noslēgschanu. Daschām kugu sabiedrībām līgumi pagaidām pagarināti līdz 20. janvarim. H.

Zik eenešis linu eksports?

X. Finansu ministrija aprēķinājusi, ka jaunā linu rascha dos apm. 35.000 ton. linu, kuru eksportwērtība paredzēta 62 milj. ls kopsumā (peenemot 1800 ls par ton., kamēr tagadejā zaurmēra zena ir 2300 ls). Waldības pēdējais teesai finansu ministrija likusi preekschā 10 proz. no linu wērtības, kas izteiksies 6,2 milj. ls. Schī summa ari uzņemta 1925./26. g. budžetā kā peena no linu monopola.

Diplomātiskā kronika.

X. Wakar eebrauza Rigā muhžu suhtnis Warschawā M. Nukscha. Schodeen winu peenēma ārlietu ministrs. Muhžu suhtnis K. Osols wakar atgreezās uz Maskawu.

Leetawas ceimu atlaidīs?

G. „Klaipedos Žinios" sino, ka Kaunas politiskās aprindas nopeetni pārrunā jautājumu par tagadejā Leetawas ceima atlaischanu un jaunu wēleschanu izsludināschanu, kurās kā pilnteesīgi Leetawas pilsoņi peedalītos ari Klaipedas apgabala eedzīwotāji.

Ari Klaipedas apgabala masā ceima wēlēschanas paredzēts izdarīt jau tuwākā nākotnē.

Komunisti gatawoja putschu ari Leetawā.

G. Leetawas prese sino, ka dezembra beigās Leetawas politiskā apsardze Schaulu aprinkī likwidējusi weeteju komunistiskas jaunatnes organizāciju. Arestēts wairāk kā 80 aktīwu dalībneeku, **daudz eerocīschu,** organizācijas ceļaspiņu protokoli, wisa faraksīschanās un daudz komunistiskas literaturas. Nopratinot arestētos, noskaidrojās, ka komunisti jau sen **gatawojuschi Leetawā sazēlschanos** un gaidījuschi izdēwīgu brīdi, kad kaiminwalstis notiks tamlīdzīgas sazēlschanās.

Wezo latwju strēlnieku peeminas swētki.

J. B. Wakar pagāja astoņi gadi no slawenām Seemasswētku kaujām Loschmeteju kalnā. Scho kauju deenas latwju tautai palikuschas par tradizioneleem swētkeem. — Swētki sākās jau aizwakar wakarā ar deewkalpojumu Mahras baznīcā. Uz to bij sapulzejuschees daudz wezee strēlnieki, kaujās krituscho peederīgee, armijas wirsnieki, waldības pārstāwji un daudz publikas. Swētku spēdīki turēja bij. wezo latweeschu strēlnieku mācītājs P. Apkalns, tuwāk pakawēdamees pee 1916. gada Seemassētkēm kaujām, kuras latwju tautas wēsturē eerakstītas aizmāzēs un ugunīgeem burteem. 1916. gada Seemassētkos latweescheem parādījās jauna swaigšņa, kura aizēnaja tos uz zēmu un pārbaudījumu. Tad ir latwja kruhts izsāneja wēleschanās, kas jau gadusimteneem bij apslēpta wēna kruhtīs: būt brīwam. Tur Loschmeteju kalnā sākās leelā asinu straume un bēs apstāschanās ta tezēja līdz Latwija bij pilnīgi atbrīwota. Latwijas sāhkums meklējams 8 swaigšņēs — 8 latweeschu strēlnieku pulkos. Tee gūwa spēdoschas uzwaras pateizotees winu leelai weenprātībai, dzimtenes mīlēstībai un modram garam. Wezee strēlnieki nepasina ne kliku, ne schķiru naida, bet tee kalpoja augstākam idejam. Lai weenmēr esam nomodā par swēto eegūtumu — brīwību. — Krituschos godina ar peezēlschanos. — Pēc swētku runas aizlūgschanu par krituscheem turēja mācītājs E. Bergs un swētīschanu altārī bīskaps Irbes tēws. Deewkalpojumu kuplinaja koris A. Feila wadībā, R. Mikelsons (wijole), Skujiņa (mezosopr.) un O. Blaksons (baritons).

Ari swēto uguni Brāhļu kapos eedēdzinaja aizwakar wakarā, kuru sargaja invalīdu goda sardze. Wakar notika gājēeens uz Brāhļu kapeem. Jau pulksten 9 no rīta pee Kara muzeja, kur nolikta sapulzeschanās, sāka pulzētees wezee strēlnieki un organizācijas ar sawēem karogeem. No kara muzeja īsnes ari strēlnieku bataljonu karogus. Sem teem pulzējas wezee strēlnieki. Redz sātekamees kauju beedrus un dzirdamas pārrunas par astoņus gadus atpakaļ notikušām kaujām. Pirms gājēena sākschanās bij. strēlnieku brigades komandēers ģen. Ausans uzrunā sapulzejuschos: pirms astoņeem gadēem tautā radās atzina ka wina war būt brīwa. Ta zēlās un to peerādīja. Tagad nesīsim pateizību teem, kuri upurejuschi sewi uz dzimtenes altāra un atdusas Brāhļu kapos. Apsolīsimees teem, ka zentīsimees būt winu zēnēgi. Deews lai palīdz mums mūžu darbā un palīdz uzturēt mums tāhdu garu, kāds bij wezēem strēlnieēēm. Gājēenam sākotees nodzēed „Deews Kungs ir mūžu stiprā pils".

Gājēenam priekschgalā eet mācītāji P. Apkalns un Bergs un augstākee armijas wirsnieki. Teem sekō wezee strēlnieki ar sawēem kauju karogeem. Brāhļu kapos gājēenu sagaida bīskaps K. Irbe. Tur eerodas ari Saeimas, waldības, daschādu organizāciju un Rigā esoschee ārzemju militaree pārstāwji. Zeremonija sākas ar bīskapa K. Irbes aizlūgschanu. Mācītājs E. Bergs swētku runu eesāk ar wārdēem: „Swētīgi tee, kas neredz un tomēr tīz." Krituschee waroni wēl neredzēja brīwās Latwijas, bet tee tai tīzēja. Labu preekschsihmi tee mums dēwuschi, kurai sekot ir mūžu swētkais peenākums. Wainagus noleek: no Saeimas wizepreekschsehdetajs A. Petrewics, no waldības ministru prezidents H. Zelmīnsch, no wezo latwju strēlnieku beedr. J. Goldmans, prof. Dr. Jankowskis no apweenotō latwju strēlnieku lasaretes darbineekēem, ģen. Gopers, Seemīnsch no nacionālās darba sapulcēs, Wilsons no valsts darbinēeku arodbēedrības pasīno, ka beedrība wairāga weetā seedo Brāhļu kapu kopschanai 40 latus. Beigu wārdā bij. wezo latwju strēlnieku mācītājs P. Apkalns runā: Swēta ir schī deena, kad peeminam tos, kuŗēem stēdis wiskārstāk pukstējuschas latwju tautas līkstenigajā brīdī. Pirms 8 gadēem Latwijai uzsēza 8 swaigšņes — 8 strēlnieku pulki. Mēs īsmirstīm, bet wezo strēlnieku gars dzīwos ari pēc mums. Jaunatne, nēmēet scho garu un pēdēet to tautai. Deewa mērs lai palīd par Brāhļu kapsētu un pār wisu Latwiju!

Pēcpusdeenā strēlnieki pulzējās

kopmēclastā Armijas wirsnieku klubā.

Kā goda weesi mēclastā peedalījās ari walsts prezidents J. Tschakste, waldības locekļi ar ministru prezidentu H. Zelminu, kara rezora augstākee wirsnieki, bīskaps Irbe, sabiedrīsku organizāciju un preses pārstāwji. Pirms mēclītes bīskaps Irbe notur īsu lūgschanu un orkestris spēlē „Klusa nakts".

Organizācijas komitejas wārdā wisus sapulzejuschos apsweiz J. Goldmanis un uzaicina wisus weenotees tautas lūgschanā. Pirmais strēlnieks sweiz walsts prezidents J. Tschakste, norādīdams uz strēlnieku swarīgo lomu Latwijas neatkarības un brīwības atkarošchanā. Uzsauz tostu strēlnieēēem, kuru sanēm ilgēem aplausēem. Generalis Ausans: Strēlnieēēos latwju tauta parādīja, ka wina ir gatawa nokratīt wērdzības jūgu. Strēlnieēi bija tautas gribas izpaudēji un kaunēm pastāwēs winu waronu gars, tikmēr pastāwēs tautas brīwība. Uzsauz tostu walsts prezidentam kā augstākam armijas wadonim. Saeimas wārdā sweizina wizepreekschsehdetajs A. Petrewics: Strēlnieēu darbi runā paschi par sewi: Loschmeteju kalns, Tīhrela purws. Winu panākumi izskaidrojas ar sawstarpejās uzticības un saprašchanās garu. Ta dod mums tīzīlu nākotnei. Generalis Gopers uzsauz tostu Saeimai. Ministru prezidents H. Zelmīnsch: Strēlnieēēem peeder gods, ka wini pirmēē sāka zēmu par dzimtenes brīwību. Strēlnieēi atkal stāw nacionālās armijas rindās kā winas wadoni. Sweizina waldības wārdā. Pulkwedis W. Osols plaschākā runā atskatījās uz strēlnieēu kauju nozīmi Latwijas tapschanas wēsturē. Ilgu mūžu strēlnieēēem! Kara ministrs Bangerskis: Strēlnieēi latwju wēsturē radījuschi jaunu epoju. Winu waronu darbus mīnēs mūžu mūžos. Kad Latwija sauks, strēlnieēi nekawēsies eet zēmā kā senāk. Sweizina karaspēka wārdā. Generalis Penikis uzsauz tostu kara ministrim kā weenam no pirmēēm strēlnieēu organizatoreem. Mācītājs Apkalns atskatās uz strēlnieēu wēsturi un zēlēna strēlnieēu wadonus. Sawu weco mācītāju strēlnieēi sanēm ilgām nerimstoschām aplausēm. Ar pēcelschanos un sēhru mūsu godīna pulkwescha Breescha un Sāhlischa peeminu. J. Goldmanis pateizas par apsweikumēem organizāciju komitejas wārdā un norāda ka strēlnieēos bijuschi wisu schķiru ļaudis. Norāda pārmetumus strēlnieēēem, jo tee wisi atgreezuschees savā dzimtenē, par kuru lēhjuschi savas asinis.

Strēlnieēi swētīkos sanēma ari telegrafiskus apsweikumus no suhtnēem Waltera, Woita, konsulēem Bihrina, Duzmana un karaspēka dalām.

Wakarā waldība augsti disziplinēta weenprātība un zēla noskaņa.

Swētki beidzās ar pulkwescha Osola referatu par seemasswētku kaujām; koncertā ustāstījās Raz. Operas dzēedātāja A. Benefeld, reschisors Kristaps Linde, izpildīdams Skalbes „Weku laikā", ar Jāņa Medina jaunkomponētu mūziku, M. Tomanu uz arfes sneedza fantāziju par latwju tautas dzēesmām. Pawadīja Alfreds Kalnīnsch.

Koncertam sekoja swētku balle. S.

Ogļu suhtījums no Anglijas.

H. Wakarwakarā Wentspili no Anglijas peenāca twaikonis „Krimulda" ar 4400 tonām ogļu mūžu dzēlszēļu wajadzībām.

Gulschni dzēlszēļam.

H. Dzēlszēļu wirswalde nopirkusi pēdējos torgos no pawisam 17 firmām Rigas rajonā 230,000, bet Daugawpils — 50.000 gulschņu.

Nēlaimes gadījums wilzēnā.

H. Wakar posmā Lode—Zēsis Reweles—Rigas pasažēru wilzēnā 3. klases wagona atējas weetā, neusmanīgi rīkojotees ar automatisku pistoli, eefchahwis few kruhtis 24 g. w. Karlis Endžinsch no Ternejas pagasta. Lode izgāzusi zauri kruhtīm un wagona abēem loga stiklēem. Rewolwers gāzis wakā tani brīdī, kad Č. izņēmis no kabatas naudasmaku un sāzis pārskaitīt naudu. Cēwainotais nogādāts Zēsu slimnīcā; cēwainojums ir loti bīstams.

Par dokumentu wiltoschanu

sauz pee atbildības Stendes draudzes mācītāju Jāņsonu. Winsch sawā laikā izdēwis dažēēem pilsoņēem nepareizas dzimschanas apleezības. Kādam Fr. Irbem izdota dzimschanas apleezība, wiltojot dzimschanas gadu par 3 gadēem wēzāku un kādam T. Kristapsonam — par 2 gadēem wēzāku. Uz scho apleezību pamata tēē abi pirmēē izdēenas laika atswabināti no kara klausības. Leetu nodēwa prokuroram dēļ mācītāja saukschanas pee atbildības, bet neskatotees uz to, pēdējais wēl weenmēr turpina sludināt savas draudzes bāznīcā. J. ēsot eejaukts ari Bērmonta dēļkā. h.

Liktena sodīts.

h. Janopoles meschā uzcēts Sleserowkas zēema Rosenmuischas pagasta Leontija Zwetkowa līķis. Z. patwarīgi nozīrtis walsts meschā kokus un zēlā wēsumā ar kokēem apgāzees un nospēedis Zwetkowu, pārlauzdams tam dēļmit ribas.

Slepkawība.

h. 4. janwarī Liwanos, Rigas ielā 78, Liwanu pagastā eedzīhwojoschee Teodors un Osips Sadowski noschāhwuschi ta paschā pagasta pilsoni Lasaru Lebedjewu. Slepkawība izdarīta personīgā naidā dēļ. Abi wainīgee apzēetināti.

Baumas par uzbrukumu generalim Laidoneram

kuras laikrakstu weda sakarā ar schaubīgā subjekta atraschanu generala dārzā, izrādījuschās par nedibinatām. „Kaja" sino, ka apzēetinātais ēsot weenkāršs saglis.

Wahabīti no jauna karo.

LTA. Reuteram telegrafē no Dschedas (Arabijā), ka wahabītu sultans Ibn-Sauds galīgi atraidījis wisus preekšlikumus slēgt meeru un cēsādzis ar sawu karaspēku izsēkirošchu uzbrukumu. Wahabītu preekschpulki jau parādījuschees netāl no Dschedas, kur tagad atrodas Hedschas karalis un waldība, bet karala Ali karaspēks winus atsitis. Sagaida asinainas zēņas.

Raditschs apzēetināts.

LTA. Pēc wēl neapstiprinātām sinām deenwidzēmā polizijai Agramā izdewees atrast un apzēetināt Kroatijas semneeku partijas wadoni Raditschu wina snota dzīhwoklī.

Āsas zēņas Marokā.

LTA. Pēc sinām no Madrides, ārkārtīgi nopeecinas zēņas norisinajuschās ap Melilju, Seemeļmarokas austrumu frontē. Sākumā rifkabīleem izdewees pārraut spaneeschu apzēetināto fronti un pat eelaustees Melīljas pilsētā, bet spēdēen spaneeschi ar smageem upureem to eenēmuschi no jauna un peespēduschi kabīlus atkāpties.

Itālijas parlaments naw slēgts.

LTA. „Popolo d'Italia" atsauz sinu par Itālijas parlamenta sēdēs slēgschanu. Esot toti ecspējams, ka parlaments sanāksēot wēl pirms 20. janwara.

Trīs itālu ministri atkāpuschees.

LTA. Karalis peenēma teesleetu ministra Oviglio, izglītības ministra Kasati un darba ministra Sarokki demisiju un eezēla tautas weetneeku nama preekschsehdetāju Rokko par teesleetu ministri, profesoru Fedelo par izglītības un līdzschinejo ministri bez portfēla Dschurjati par darba ministri. Wisi trīs jaunēēzēltee ministri peeder pēc faschistu partijas.

„Tribuna" sin wēstīt, ka Salandras weetā par Itālijas pārstāwi pēc Tautu Saweenības nākschot līdzschinejais itālu suhtnis Wernē.

Drēdnauts, kuru izsniņzinās.

LTA. Londonā, 7. janwarī. Anglu drēdnauts „Monarchs", pēdējais no leelajēem kaujas kuģēem, kuŗsch Anglijai jaisniņzina uz Waschingtonas līguma pamata, eeradēes Plymouth'ā, lai dotos Atlantijas okeānā, kur to izsniņzinās anglu Atlantijas eskadra.

Faschistu aktīwitāte.

LTA. Romā, 6. janwarī. Stefana aģentūra sino, ka ministru prezidents dēwis Itālijas prefekteem pilnwaras mobilizēt faschistu miliziju. Pēc „Giornale d' Italia" sinām, Romā apzēetināti faschistu disidentu wadonis Kalzabani un 3 pašsitāmi schurnālisti. Aresti un kratīschanas noteek daudzās pilsētās, sewischķi Ankonā, Pawijā, Bergamā un Perudzijā.

Notikumi Egiptē.

LTA. Londonā. No Kairas sino, ka 700 Egiptes studenteem, kuŗi bij izslēgti no augstskolas par pretanglisku agitāziju, atkauts atgreestees augstskolā, jo to wēzāki parakstīta apņemschanos, ka winu behrni turpmāk politikā neeejaukšēes.

Laiks 8. janwarī:

Gaisa spēdēens beidz zēltees un sāk no jauna seminātees. Mērenee seemeļu-rietumu wēji peestāj, pēc tam greeschas no deenwidēem un pastiprinās. Baltijas jūrās S un WDWs dažā stipri deenwidrietumu wēji. Leelako daļu mākoņains. Brīdschēem lietus ar sneegu. Temperatūra nedaudz zēmā nulles.

Latwijas bankas nedēļas pārskats

uz 7. janwarī.

Aktīwā. Zēlts ķēdzēņos un monētās kasē un pēc ārzemju emisijas bankam 23,598.279,43 ls, ārzemju waluta 42.530.644,04, sudraba nauda 920.125,—, walsts kases sīkmēs un metāla sīknauda 10.599.013,19, īsā termiņa wēkseļi 45.636 280,68, aizdēwumi pret nodrošinajumēem 49.284.930,55, citi aktīwi 9.070.441,52, kopā 181.639.714,41 ls.

Pasīwā. Bankas naudas sīkmēs apgrozībā 27.911.540.— ls, pamata kapitāls 10.259.656,97, rezerwes kapitāls 961,879,22, noguldījumi 4.944,818,70, ieskaitot rēķini 41.285.814,98, walsts rēķini 17.477.788,01, walsts depoziti 62.277.041,28, citi pasīwi 16.521.175,17, kopā 181.639.714,41 ls.

Sākot pārskatā ir parādīta tikai ta latu summa, kura faktiski apgrozībā, zaur ko tās atschķiras no agrākajēem, kuras pasīwā tika parādītas wisas emisijai nolemtās summas, bet kas faktiski atradās paschas bankas rīcībā.

Naudas kurss Rigas birschā.

1 lats = 50 Latw. sāl.

	7. janwarī. Pirg.	7. janwarī. Pārd.	5. janwarī. Pirg.	5. janwarī. Pārd.
1 Amerikas dolārs	5,17,5	5,20	5,17,5	5,20
1 Anglijas mārciņa	24,64	24,76	24,61	24,73
100 Franzijas franki	27,60	28,15	27,80	28,40
100 Beļģijas franki	25,55	26,05	25,70	26,20
100 sēla Wāc. marķ.	122,—	125,—	122,—	125,—
100 Somijas marķas	12,90	13,15	12,95	13,20
100 Igaunijas marķas	1,32	1,40	1,32	1,40
100 Polijas ģlotu	98,—	102,—	98,—	102,—
100 SSSR tscherwonecs	26,40	26,85	26,40	26,85

Jaunākās sinas.

Ministru kabinets

rīkōdēenas sēdē apspreedis ar Helsingforsas konferenzi sakarā stāwoschus jautājumus un peenems instrukzijas mūžu delegazijai, kuras sastāwu apstiprinās tai paschā sēdē. X.

Mūžu dzēlszēļu delegazija

finansu direktora Maskalnina wadībā schoriht izbrauza uz Kaunu, lai ar leetawēēscheem sāksēotu darbību Wāzijas-Latwijas-Leetawas-Igaunijas-Kreewijas konferenzē, kura 9. janwarī sanāks Karalautschos, lai pārrunātu jautājumu par Wāzijas un Kreewijas teescho pretschu sātikšmi zaur Igauniju, Latwiju un Leetawu.

Maskawas delegazija jau schoriht eerādās Rigā un izbrauza uz Karalautschēem. H.

Atwēhleta lotereja.

X. Ministru kabinets atļāwis Latw. jaunatnes sapulcēs Bolderājas nodalai sarīkot mantu lotereju par 10.000 ls.

Uz Polijas zentralo kawalerijas skolu

aizsūtīs komandēts jāņneeku pulka pulkw.-leitnants Buks.

Kara wihru dēwas (dēēnas rāzijas) wērtību

kara ministrs janwarā, februārā un martā mēnēscheem nosazījis 80 snt. dēēnā. R.

Latwijas bankas nedēļas pārskats

uz 7. janwarī.

Aktīwā. Zēlts ķēdzēņos un monētās kasē un pēc ārzemju emisijas bankam 23,598.279,43 ls, ārzemju waluta 42.530.644,04, sudraba nauda 920.125,—, walsts kases sīkmēs un metāla sīknauda 10.599.013,19, īsā termiņa wēkseļi 45.636 280,68, aizdēwumi pret nodrošinajumēem 49.284.930,55, citi aktīwi 9.070.441,52, kopā 181.639.714,41 ls.

Pasīwā. Bankas naudas sīkmēs apgrozībā 27.911.540.— ls, pamata kapitāls 10.259.656,97, rezerwes kapitāls 961,879,22, noguldījumi 4.944,818,70, ieskaitot rēķini 41.285.814,98, walsts rēķini 17.477.788,01, walsts depoziti 62.277.041,28, citi pasīwi 16.521.175,17, kopā 181.639.714,41 ls.

Sākot pārskatā ir parādīta tikai ta latu summa, kura faktiski apgrozībā, zaur ko tās atschķiras no agrākajēem, kuras pasīwā tika parādītas wisas emisijai nolemtās summas, bet kas faktiski atradās paschas bankas rīcībā.

Quo vadis, Europa?

Pēdzēji gadi meera Ēiropas tautām izstāhdījuschi wēl grūtāki atrisināmas problēmas, nekā pēdzēji kara gadi. Pēdējos gados izstāhdīts daudz wairāk ārējās un eekschējās politikas jautājumu, nekā bijis cerēts atbildēt, un civilizētā pasaule šīnagi zēesch jem scho neskaitamo neizschķirto lēcēju nastas. Aizsēēn beeschāki atskan bailu pilnas balsis, ka pati mūžu civilizācija ir apdraudēta no iznīcības, ja nobrēdušchajēem jautājumēem neatrodam apmēerinoschu atbildi. Rodas kautkas līdzīgs wēselai zoiologijas skolai, kura mācīja, ka mūžu modernā Ēiropas civilizācija neizbēgs agrāko civilizāciju likteņim, tās ir izņēmusi pēc ceēwērojamu augstumu sasneegschanas.

Wēl pirms nedaudzēem gadēem neweens nopēctni nedomāja, ka modernajai Ēiropai kādreiz waretu uzbrukt Ēgiptes, Babilonijas, Asiras waj Romas līkteņi. Ari schīs civilizācijas preeksch gadu tūkstoschēem bija spēcīgas, spēschas un rafinētas. Tagad par to ceno godību stāsta piramīdes, granīta un metāla peeminekļi un rakstīti dokumenti. No teem mēs redzam, ka ne wisās dzīhwēs nosarēs mēs zawis preekschtētājus esam atstāhdījuschi tāhlu pakaļā, neskatotees uz dēwinpadsmita gadusimtena brīnīschķīgajēem eegūtumēem zinātnes un mākslas laukā. Un ja schīs civilizācijas tomēr nosīlīkuschas wēsturēs un aizmēwēstures tumschajos ūdēnos, kur rodama garantija preeksch mums? Mūžu teeschā preekschtēze, Romas civilizācija sabruka zawos pamatos netizami īsā laikā — kādēs peezdesmit gados treschā g. zīmt. otrā pusē, lai pēc gadusimteneem uz winas grūwēkleem sāktu plaukt jauns seēds, kuŗsch apmēram weenu tūkstoti garā periodā izaudzis par aprīņojami kuplu stābu. Waj schī stāhda saknes jau sagraušās nahwigais tārps?

Wīsi zoiologi, wēsturnieki un politiķi ir apmēram weenis prātis, ka wēl weenu wispārēju karu tuwākā nākotnē Ēiropa nepārzēestu. Jau leelā kara pēdējā stadijā kara tēchnika sasneedza fantāstīstus augstumus. Pa tām starpām ta eet milzu soļēem uz preekschu; izņēmēnāschanas eerocīschi top ar katru gadu breesmīgāki. Taī paschā laikā starptautiskā sātikšme un tautu sawstarpejā aktīwa šķaņcēdī tāhdus apmēērus, ka neskaitamo mūžu weenojoscho saischu pārraušchana zaur karu teeschi apdraudētu tautu pastāhwēschanu, nekā weenu winu selschanu.

Tā tad Ēiropas civilizāciju wispirms apdraud karsch, par kura breesmām gaischu wālodu runā brunoschanās, leelās pastāhwīgās armijas, walstu publēs atīīstīt jo augstu kara tēchniku, beeschee starptautiskee sastrēgumi un konflikti. Kā nowērst nāhwīgā kara breesmas, kā nodrošināt meeru — lūk pirmais uzdēwums, no kura sekmīgas waj nesekmīgas weikschanas atkarājās Ēiropas „būt waj nebūt"; te runa grūsas ap zīwiliseto tautu dzīhwību waj nāwi.

Lai meers būtu ilgstoschs, nepēezēeschamas divas leetas: preeksch wisām walstīm un tautām kurmēt taisnīga, morālīski pēenēmama kārtība un, otrām kārtām, starptautīsku konfliktu nowērschanai pēemērotās instrumentēs jeb metōdē.

Kā stāhw ar pirmo, ar Ēiropā spēkā esoscho kārtību, kāda ta izwēidojusēēs pēc leelā pasaules kara? Ta atstāj daudz to wēlētēēs; winā izstrādāmi leeli trūkumi. Un tomēr, wisu apswerot, jaleezina, ka pēckara laikā nodibinātajai kārtībai ir eewērojamas preekschrozīwas, to salīdzinot ar preekschkara Ēiropu. Wispirms tagad redzam masāk apspeestu, pret paschu gribu waldītu un brutālisētu tautu. Wesela rinda līdz schim apspeestu naziju, to starpā Latwija, ir nokratījuschas sweschu jūgu, un katram, pat pawirschām wēsturēs pasīnejam, ir labi zināms, zik leela loma peekrīt nacionālajam jautājumam pēc kara izsēlschanās. Par noschēlošchanu, etnografiskais principš ne wisur tīzis pilnīgi eewērots pēc jaunās robežu nospraušchanas; bet ari Ēiropas walstu robežas 1925. gadā jaatsīdzīt par taisnīgākām, nekā tās, kuras pastāhweja 1914. gadā. Pēc labās gribas, peelaistās netaisnības un nepilnības nenāhktos pārāk grūti greest par labu, ja tikai eegūtās būtu otrs pastāhwīgam meeram wajadzīgais apstākļis — konfliktu nowērschanai pēemērotās instrumentēs. Ari ruhgtumīs pēc jakautajām tautām pamatām izsūtu, tāpat kā dzīlā wilschanās zajūkta pēc tautām — uzsāretajām; sche jaapsinas zīnāmi, ka leelā kara izņēmums naw apmēērināsies neweenu, ne uzsāretajus, ne uzsāretōs; kā weenu, tā otri wēl naw pārpēdzīuschi sadzēdēt dzīlās kara sistās brūzēs.

Kā stāhw ar metōdi konfliktu izschķirschanai meera zēlā? Pirms pasaules kara galwenās Ēiropas walstis publejās ustūrēt sawā starpā meeru zaur tā saukto waras līdzsvaru (balance of power). Bija noorganizēēuschās divas warenās walstu grupas, pēc kam weenā ecēlpa Wāzija, Austro-Ungarija un Itālija, otrā Kreewija un Franzija (sinamā mērā ari Anglija), abas grupas apmēram weenādā stiprumā. Schī meera ustūrēschanās metōde izrādījās par wēsi nedrošu un nepilnīgu; ta speēda ārēj konkurējoschās grupas brunojoties, lai pārspēhtu weena otru, un pats „līdzs-

„wars" gahja bohsâ paschâ aisnaimakasâ karâ kahdu pasaule lihds schim peerehdejuši. Daschos zitos wehsturiskos laikmetos relatiwu meeru ustureja weenas atsewischkas walsts nostiprinaschanas tahdâ mehrâ, ka wisâm zitâm walstim tai nahzâs klausit un padotees. Tà tas bija Romas warenibas laikâ; tas bewa tautam tà saukto romeeschu meeru (Pax Romana).

Jau leelâ kara gados radâs doma par Eiropas, pat wisas pasaules tautu saweenibu preeksch kara breesmu nowehrschanas, droscha, pastahwoscha meera ustureschanas un strihdu tischkirschanas meera zelâ. Wersalâ slehdsot meeru 1918. un 1919. gg. Amerikas Saweenoto Walstu presidents Wilsons nahza klajâ ar gatawu Tautu Saweenibas projektu. Tagad Tautu Saweeniba darbojas jau peezus gadus. Lihds ar to teoretiski buhtu radits instruments meera ustureschanai. Par noschehloschanu schis meera un starptautiskâs taisnibas eerogis wehl loti nepilnigs. Wispirms T. S. neeetilpst trihs no leelakajâm pasaules walstim: Amerikas Saweenotàs Walstis, Wahzija un Krewija. Tas ahrkahrtigi wahjina Tautu Saweenibu un masina tàs nosihmi. Wahzijas eestohschanàs T. S. buhtu eewehrojams solis uz preekschu. Uz Amerikas Saweenoto Walstu un Krewijas peeweenoschanos tuwakâ nahkotnê, turpretim, naw nekahdas isredzes. Tahlak, ari pee Tautu Saweenibas peederoschàs walstis, krewischki leelwalstis, schìs organizazijas autoritati atsihst tikai stipri aprobeschotâ apjomâ un atsakas winas islemschanai nodot swarigakos jautajumus. Waretu sazit, ka pat ziwilizetàs nazijas preeksch pateesas brihwu tautu apweenibas wehl nam nogatawojuschàs, par ko leezinu apstiprina, kahdu sastop 1924. gada rudenî Schenewâ isstrahdatais arbitraschas un atbrunoschanàs lihgums. Tam naw isredzes wina tagadejâ weidâ iseet zauri; wina saturu, azimredzot, stipri saschaurinàs. Bet ari tas buhs leels solis uz preekschu, salihdsinot ar paschreisejeem Eiropas apstahkleem, kurus waretu apsihmet par politisku dschunglu stahwokli. Schais dschunglos wehl daudz kas nokahrtojams, daudz kas nokopjams, pirms ka winu eemihtneeki warès pastahwet starptautiskàs taisnibas preekschâ. Launakais, kas waretu notikt, buhtu Eiropas atgreeschanàs pee jau ismehginatàs preekschkara waras lihdsiwara sistemas. Ta muhs droschi nowestu tuwakâ waj tahlakâ nahkotnê pee jauna un pateesi pehdeja kara, jo tas neisbehgami eeswanitu Eiropas isirschanu.

Zik paredzams, jaunais, 1925. gads buhs weens no wehsturiskeem gadeem. Schai gadâ buhs apmehram wehrojams, uz kahdu pusi nosweras Eiropa. Ziwilizetà pasaule newarès ilgi stahwet zeka juhtis; tai buhs jaisschkiras starp wezajeem dschungleem un jauno, uz starptautiskas taisnibas prinzipeem dibinatu kahrtibu. To sajnegt weenâ gadâ, protams, nekad neisdosees. Ruma war buht tikai par pirmajeem nopeetnajeem soleem schinî wirzeenâ.

*

Masak akuts, bet wisâ wisumâ ne masak swarigs preeksch muhsu ziwilizazijas nodroschinaschanas, ir eekschejà jeb fozialà meera jautajums. Strahdneeku schkiras nosihme politiskâ, saimneezigâ un ari kulturelâ dsihwê aug. Bez sinamas islihdsinoschas fozialas taisnibas naw domajams eekschejais meers. Mums Latwijâ schis meers, eewehrojot muhsu starptautisko un geografisko stahwokli, ir absoluti nepeezeeschams. Eekschejà meera trauzeschana zaur sikiru zihnas eewehrojamu paasinaschanos mums janowehrsch par katru zenu. Eekschejo, fozialo meeru Latwijai war nodroschinat weenigi pateesi demokratiska politika. Muhsu touta pehz pascha sawa sastahwa ir dsiki demokratiska. Mums naw muischneezibas; muhsu pilsoniba wehl naw nodalijusees no pahrejàs tautas; sinamas tendenzes pilsonibâ spehlet it kà „leelburschuasijas" lomu un peekopt reakzionaru politiku ir leelâ mehrâ smeekliga, par noschehloschanu muhsu apstahklos ari bihstama aroganze. Muhsu tauta newar peelaist sawu spehku wahjinaschanu zaur schkelschanos un sawstarpeju isnihzinajschanos. Muhsu spehkeem jabuhi weenoteem, ja sawu neatkaribu un brihwibu gribam aisstahwet uz ahreeni. Katrs, kas weizina schkelschanos semes eekschienê, zaur to paschu aizinat aizina muhsu ahrejos pretineekus uz eejauschanos muhsu dsihwê. No gadusimtenu smagà floga, pee laimigeem wehsturiskeem apstahkleem, muhs atswabinaja deewischkigais spehks, kahds pluhda no muhsu semes labako dehlu asinim. Bet tumsa wehl gluhn pee muhsu wahrteem, un zaur muhsu weeglprahtibu ta war atgreestees.

Bet ari preeksch zitàm, kà leelàm, tà masàm Eiropas semem wismaz relatiwa fozialà meera ustureschana ir weens no kardinalakeem jautajumeem. Schkiru zihnas, politisko pretschkibu paasinaschanàs apdraud ari daschas labas leelas un kulturelas nazijas weenibu, un schinî sinâ jaunà gada isredzes naw ne masakajà mehrâ spihdoschas.

Tizesim tomehr kulturelàs zilwezes spehkeem, kuri ir leeli, un lai man atlauts beigt ar Renana wahrdeem: Zilwezes zelsch ir kalnu taka; ta eet lihku lotschu, kadehl beeschi leekas, it kà kalnâ kahpejs nakktu atpakal; bet zilwezes zelsch eet weenmehr augschup. **L. Sehja.**

Swehtku Ramkâ.

Ramkas isglihtibas beedriba, kuras jaunu namu swehtdeen eeswehtija, isaugusi no weetejàs 1896. g. dibinatàs besmakfas bibliotekas. 1907. gadâ bibliotekai nahzàs pahrdsihwot leelas gruhtibas telpu truhkuma dehl un nospeeschanu no kreewu waldibas. Beedriba kehràs pee sawa nama buhwes, kad waldiba peeschkihra tai bij. Ramkas muischas krogu ar daschàm puhrweetam semes. Ar daschu saimneeku galwneezibu isdewàs aisnemtees apm. 700.000 rbl.; Kulturas fonds schim zehlam mehrkim seedoja 50.000 rbl. Istruhkstoschàs sumas sedsa ar isrihkojumu eenehmumeem un daschu beedru seedojumeem. Buhwes darbi ismaksaja 1.800.000 rbl. Salê eerihkotas ap 600 weetu; ehrta skatuve un blakus telpas. Truhkst wehl skatuwes eekahrta un nama pilniga isbuhwe prasis wehl kreetnas sumas.

Jaunà nama eeswehtischana notika swehtdeen. Neskatotees uz slikteem zeleem, bija saradees kupls skaits weesu. Jaunpeebalgas mahzitajs J. Osols ispildija garigo aktu, kuru kuplinaja isglihtibas beedribas jaukts koris sawa sirmà dirigenta Misina wadibâ. Pehz beedribas preekschneeka Wilks sinojuma par nama zelschanu, beedribu apsweiza: no Kulturas fonda un isglihtibas ministrijas R. Egle, no Ramkas pagastwaldes — waldes preekschsehdetajs Leimans (seedo beedribai „Zur" lampu), weetejàs krahjkases preekschneeks Bauers, Matifs — no Galgauskas dseedaschanas un bischkopju beedribas un aissargu nodalas, mahz. Osols — no Jaunpeebalgas laukfaimneeku krahj-aisdewu sabeedribas, no „Latwijas Wehstneschа" redakzijas — Rositis, „Jaunakas Sinas" — Lahzis, no Ramkas patehretaju beedribas — Sihmanis, no Ramkas semkopibas beedribas — Dusels, no Ramkas mahjturibas skolas un Peebalgas studentu saweenibas — Grosgalws, no Pretalkohola beedribas weetejàs nodalas — Puhpona kdse, Dsehrbenes laukfaimneeku beedribas preekschneeks Osols, no Ligumu bibliotekas beedribas — Swaigsnits un no weetejàs pamatskolas skolotajs Bundsinsch. — Telegrafisti bija sweizinajuschi: walsts presidents, Saeimas preekschsehdetajs, ministru presidents, Zehsu apriņķa preekschneeks, Zehsu apr. walde un ziti. Wakaru kuplinaja mahkslineeki no Rigas: A. Wihtole, Ed. Ramats un komponists A. Ahbele, kuri ispildija koncerta preekschnesumus. Koncertam sekoja sawessigs wakars un kopmeelasts.

Labas sekmes ramzeneescheem jaunajà gaismas pilî!

Eekschseme.

Sehklkopibas paplaschinaschana.

Uzsahkot sehklu sesonu, L. L. Ek. Sabeedriba sawu sehklu nodalu, sehklkopibas leetprateju wadibâ, pilnigi pahrorganizejusi un paplaschinajusi. Sehklas isaudsetas un eepirktas tikai pilnigi ustizamàs sehklu audsetawàs un weikalos. Sehklu tihribu, dihgschanas spehjas un schkirnu pareisibu pirms pahrdoschanas ismeklê universitates sehklu kontroles laboratorija, tà kà pahrdoschanà nahks weenigi pahrbaudìtas sehklas. Wiseem suhtijumeem ir lihdsi garantija par sehklu labumu, usrahdot skaitlos sehklu tihribu un dihgschanas spehjas. —s.

Jaunus lauku tirgus

atlauts noturet: Moresspagastâ tirgus deenu pahrnest no 12. uz 25. oktobri; Jaunpils pagastâ — gada tirgus 18. aprili un 18. julijà; Kursischu pagastâ — gada tirgu 12. septembri; Kahrsawas meestâ — mehnescha tirgus — katra mehnescha 1. datumà un nedelas tirgus katras nedelas zeturtdeenà; pastahwoschos tirgus atzelt; Wezgulbenes meestâ — otru nedelas tirgu katras nedelas otrdeenà; Kraukļu pagastâ pahrnest gada tirgus deenu no 1. nowembra uz 29. oktobri; Madonas meestâ — otru nedelas tirgu katras nedelas otrdeenà. —ns.

Notikumu kronika.

h. **Sirgu sagli.** Aisupes pagasta Behrtuku mahjàs no neaisslehgta staila issagta ķehwe 500 latus wehrtibà. — Kabiles muischà Frizim Kahrklinam issagts sirgs 700 latu wehrtibà. — Raiskuma pagasta Kublu mahjàs Jahnim Reinsonam atlauschot stalla durwis issagts ehrzelis. Sahdsibà tur aizdomas tschiganus, kuri pirms sahdsibas redzeti apkahrtnê, bet pehz tam nosudušchi.

Dzelszela sinas.

h. Sakarà ar Hapakas tilta pahrbuhwi pasaceeru un pretschu satiksme starp Safulauku un Bolderaju no 8. janwara pl. 7.35 rihtà lihdz 9. janwarim plksl. 15.35 notiks ar pahrsehdschanos un pahrkraušanu pee pahrbuhwes weetas.

Ns. **Rigas juhrmala.** Pilsehtas domes wehlescha nàs peedalisees ari minoritates ar sewischku sarakstu, kurà usnemti wahzu, schihdu un kreewu kandidati. Apweenotà bloka preekschgalâ — Dr. Bethers un Lorensons no wahzeem, Heisezs no schihdeem un notars Tschulkows no kreeweem. Bloks zer eedabut domê 2—3 domneekus.

Wehlescha nu sapulzès stipri kritiši tagadejàs domes un waldes darbibu. Swehtdeen wehletaju sapulzê Majoros, pahrmeta, ka pilsehtas waldes un domneeki naw nekahdus sokus spehruschi, lai ihres likumu apspreeschot, Saeimas lozekkus eepasihstinatu ar parcisjeem dsihwes apstahkleem Rigas juhrmalà un likumà buhtu eeweesti juhrmalas apstahkleem peemehroti papildinajumi. Noskaidrojas ari, ka skolu mahzibas lihdzekleem lihdzekłu naw, bet gratifikazijam to papilnam. Mineja kahdu J. Behrsinu, kursch sanehmis 200.000 rbl. Israhdas, ka semes urbejs dabujis tik neezigu dalu no schim noluhkam paredzetàm sumam, bet pahrejàs isleetotas zitur, par ko eewadita teesas ismeklešchana.

Ns. Wasarnizu threschana juhrmalâ schogad sahkusès neparasti agri. Wasarnizu zenas schogad paredzamas wehl augstakas, kà pagadà. Sewischki augstas zenas prasa par wasarnizam — pansioneem.

— Pehdejo deenu wehtra nodarijusi postu ari Rigas juhrmalà: nogahzsti daudzi koki, sehtas un sabojati mahju jumti.

Bauska. Pilsehtas domes wehlescha nàs noliktas 7. un 8. februari. Demokratiskà zentra Bauskas nodala 4. janwari sa-

Baltijas walstis.

Igaunija.

Laukfaimneeku ruhpes.

m. „Naja" raksta, ka sliktà seema ahrkahrtigi nospeeschot igaunu laukfaimneekus. Tik siltu un slapju seemu wezi laudis sen neesot peeredzejuschi. Lauku zeli esot pilnigi neisbreenami, par braukschanu uz attahlakàm weetam nemaz newarot domat. Ari lopu kopschana sagahdajot leelas gruhtibas, jo lauku mahju pagalmi pahrwehrsti par dubłu bedrem. Wisfahpigak sajuhtams lopbaribas truhkums, jo meschu un plawu seena nogahdaschana mahjàs pilnigi neesspehjama. Gruhti esot ari ar malkas peewešchanu. Semneekeem sudzschas isredzes uz seemas pelnu meschamaterialus wedot, daudzeem truhkstot pat malkas mahjàs. Laukfaimneeki loti noruhpejuschees par seemaju stahwokli, gadijumà ja uz slapjas semes usnahks sneegs. Daudzi schaubas par to, waj uz seemaju raschu nahkoschugad wispahri wares zeret.

Seema wehl tahlu.

m. „Waba Maa" raksta, ka Neweles apkahrtnes purwos mednieki nowehrojuschi dzehrwes leelâ skaitâ. No ta wezi laudis taisot slehdzeenu, ka seema wehl tahlu. Ari purenes un beschdeligu aztinas taisotees sedet.

Igaunija pirks lokomotiwes.

m. Igaunijas satiksmes ministrija nolehmusi pirkt 70 jaunas lokomotiwes un wed sarunas ar angļu un wahzu firmam.

Pulkwedis Parts,

kuram ir leeli nopelni Seemeltatwijas atbrihwoschanà, atstahj aktiwo deenestu Igaunijas armijà. Parts apbalwots ar Lahtschplehscha ordeni, Igaunijas ordeneem, goda balwu 500,000 marku leelumà un muischas zentru.

Noteesats deputats.

m. Igaunijas fozialdemokratu wadonim Martna Reweles meerteesa peespreedusi 1 mehnesi aresta par generala Sootsa apwainoschanu parlamentà. Runajot par kara ministrijas budschetu, Martna isteizees, ka Soots neapkerojot nelikumibas armijà, bet pats tàs weziņot.

Masais winnetajs.

k. Igaunijas walsts musejs sarihkoja loterezu, kuras galwenais winnests — miljons marku kritis 3 gadus wezam sehnam Einaram Aclo, Lustiweres pagastà. Wezaki noguldijuschi naudu bankà uz masà miljonara wahrda.

Isswejots mironis.

m. Pee Piritas upes cetekas juhrà igaunu swejnieki isswejojuschi ar tihklu ap 50 gadus weza wihreescha lihki.

Zelosschanas koferi

(Amerikanu sistema, stiprs un ahdas pee

A. Ratfelder, Kalku eelâ 23.

---

sauza tautas sapulzi, kurà par pilsehtu paschwaldibas tuwakeem usdewumeem runaja Rigas pilsehtas waldes lozeklis J. Breikschs, norahdot, ka uz fonda semem, kuras atrodas pilsehtas tikumà, jaeedala apbuhwes gabali, kà ari masaki semes gabalini gimenes dahrsineem. Apskatija schuhpibas apkaroschanu, foz. apgahdibas, isglihtibas un apgaismoschanas jautajumus. Kristigee, bergisti un nazionalais klubs noslehguschi kopeju wehleschanu bloku un ees ar weenu listi, kurai peeweenojuschees ari daschi amatneeku pahrstahwji. Turpretim wiss wairums pilsonu ar lihdzschinejo pilsehtas galwu J. Wareno, demokratisko zentru, amatneekeem, demokratiskeem namsaimneekeem un nesozialistiskeem strahdneekeem panahkuschi weenoschanos, iseet wehleschanàs ar kopeju listi. s.

Ulbroka. Neskahrtotas semes leetas. Mehs, ulbrokeeschi, atrodamees Rigas pawehrtê, redzam un dzirdam galwas pilsehtas straujo darba gaitu, bet, par noschehloschanu, paschi wehl nespehjam kertees pee jaunas dsihwes radtschanas: newaram nokahrtotees ar sawàm semes leetam. Ulbrokas muischas jau pahra gadus dala un pahrdala. Weenadàs ap 60 puhrw. leelàs jaunsaimneezibas robesčo ar pahra puhrw. leeleem amatneeku gabaleem, bez sistemas, bez kahrtibas. Schahds stahvoklis milsigi kawê dsihwes usplaukschanu. Tw.

Riktere. Jaunsaimneeku dsihwe. Neleelais Rikteres pagasts strauji maina sawu skatu: ir jau peeschkirtas pahri par pusotra simta jaunsaimneezibu. Leelakais wairums jaunsaimneeku ir ruhpigi un darbigi laudis: biwas ehkas jau sem jumta; paschreis nem kokus preeksch treschàs un pehdejàs ehkas. Gaidam labu seemas zeku buhwmaterialu isweschanai. Slikto rudzu birumu kautzik atswer labee lini, kuri pa leelakai daļai jau ari isstrahdati un pahrdoti. S.

Aderkaschi. Lopkopiba wisumâ nemot te stipri behdzà stahwoklî. Pagahjuschâ seemâ un sewischki pawasari daudzàs saimneezibàs lopi mitinajàs tikai ar rudzu salmeem, tamdehl ari daudzi bija spesti pahrdot dalu nowahjejuscho lopu par lehtu zenu. Te wainojami pa daļai ari lopturi pajchi: winos eesaknojees nepareiss eeskats, ka lopus wajagot rudenî buhschigi „fabazot", tad weegli pahrzeetischot pawasara badus. Lopu kopejas tad ari rudenî un seemâ nespokojas ar rupjas baribas dewumeem, dodot masai gosninai 40—50 m. rupjas baribas deenâ. Baribas galdi eerihkoti tikai retàs saimneezibàs, un rupjàs baribas dewumus pa daļai samin mehslos. Tamdehl daschàs saimneezibàs jau agri pawasari sahk aptruhkt baribas, kas buhtu pilnigi nowehrsts, aprehkinot rudenî baribas daudzumu un usstahdot lopu ehdinaschanas plànu, peeturotees pee taupibas ar rupjo baribu. Salihdsinot ar saimneezibu semes platibu, lopu skaits wehl mass. Lopi kara laikâ isnizinati; saimneezibam palikuschas tikai daschas slaucamas gowis, tamdehl eeaudzejot jaunus gunamos pulkus newareja skatitees pehz audzejumo jaunlopu preekschtetschu wehrtibas un sugas, bet audzeja katru telinu, kahdu tikai bija eespehja sumelleł. Lopi tapehz ir ari daschàs palwas krahšâ un daschadu sugu krustojumi. Laukfaimneeki tomehr sapratuschi, ka ar schahdu krustoschanas metodi nahkotnê labus lopus neisaudzês, bet jaestura lopkopibâ noteikts wirzeens. Wairums laukfaimneeku atsihst par wajadzigu wecteju sarkanraibo lopu iskopschanu. Lopkopibas pahrraudzibas beedribai ir waislas bulku stozija ar sarkanraibo bulli. Weena pahrraudzibas beedriba israhdijàs par nepeetekschu un p. g. marta mehnesî nodibinajàs otra tahda beedriba L. L. Ekon. Sab. ufraudzibâ. Spehka baribu lopeem isehdina mas un tikai retàs saimneezibàs. Daudzi wehl schaubas par atmaksaschanos. Spehka baribu daudzàs saimneezibàs zenschas atweetot ar siltàm dzirâm, kaut gan labumu no tàm nekahdu nesanem un peena isslaukumi nepazelas. Spehka baribas eegahdaschanu trauzè ari tas, ka tahlu lihdz dzelszela stazijai — 35—40 werstis un zeli loti izmirkuschi un slikti. B.

Mahlpils. Par intensiwaku saimneekoschanu speesch domat gruhtee laukfaimneezibas apstahkli. Eewehrodami aisrahdijumus, ka paresi wadita dahrskopiba leelâ mehrâ peepalihdz pawairot eenahkumus, daschi laukfaimneeki nodibinajuschi dahrskopibas pahrraudzibas beedribu, kuras mehrkis ar beedru kopejem spehkeem ruhpetees par dahrskopibas attihstibas weizinaschanu. Mehrka sasneegschanai beedriba war peenemt dahrzu pahrraugu, kursch apmekletu periodiski beedru saimneezibas un ruhpetos par

scho saimneezibu dahrzu eenesibu, tàpat peeaizinat darbâ un algot pehz wajadzibas ari zitus dahrskopibas darbineekus, eerihkot koku audsetawas un zitus pasahkumus. Nodomats stahtees pee zigortu audzeschanas un kalteschanas plaschakos apmehros, kà ari peekopt sehklkopibu un pahrstrahdat augļus. Beedribas dibinataju sapulze notiks 18. janwari. —s.

Kursischi. Wahjàs rudzu raschas sekas. Zitkahrt dsihwes un darba preezigos kursischneekus tagad speesch smaga ruhpju nasta: rudzu rascha wisâ apwidû bija loti slikta, tà kà rets wezsaimneeks istiks ar sawu maizi. Jaunsaimneeki gandrihz bez isnehmuma ehd meeschu maisi. Jaunàs rudzu sehjas labi eesehluschas, par jaunu gadu seme sahka salt; wajaga tik drusku uskrist sneegam, tad warès sahkt balku un malkas weschanu. K.

Ahrsemes.

Anglija.

Sabeedroto finansu konferenze.

LTA. Angļu prese welti leelu interesi gaidamai Sabeedroto finansu konferenzei, kuru schodeen atklahj Parisê. Sarunu degpunktâ buhs jautajums par Sabeedroto karalaikaparahdeem Anglijai un Amerikai, kaut gan oficiala konferenzes deenas kahrtibà tas naw usnemts. „Westminster Gazette" sin ziņot, ka angļu un amerikanu waldibas esot weenojuschàs noraidit eerosinajumu peeschkirt Franzijai moratoriju uz 10 gadeem. Pehz angļu eeskateem Franzija pilnigi spehj isdarit finansu maksajumus tuwakâ laikâ.

Wehtras isbeidsas.

LTA. Wehtru un negaisu wirkne, kas peemekleja Angliju pehdejàs nedelàs, pagaidàm isbeigusees; meteorologi tomehr paredz drihz jaunu wehtru.

Italija.

Parlamenta sesija pahrtraukta.

LTA. Parlamenta sesija pahrtraukta uz nenoteiktu laiku. Mussolini dewis rihkojumu policijai spert stingrus soļus pret warbuhtejeem mehginajumeem trauzet sabeedrisko meeru.

Darba ministrs atkahpees.

LTA. Darba ministrs Sarokki atkahpees no amata domstarpibu dehl ar Mussolini.

Wahzija.

Jaunà reichstaga pirmà sehde.

LTA. 5. janw. jaunais Wahzijas reichstags notureja pirmo sehdi. To wadija wezakais no klahtesoschcem deputateem. Partiju wadoni usstahjàs ar ihsàm usrunam, kuràs isteiza protestu pret Sabeedroto lehmumu pagaidam neisswahkt okupazijas karaspehku no Kelnes. Komunisti peeprasija, lai reichstags tuhlin spreeschot par amnestiju; zitas partijas tam nepeekrita. Otrà sehde schodeen.

Waldibas jautajums.

LTA. Jaunàs wahzu waldibas sastahwot walstskanzleram Markham wehl naw isdewees noskaidrot. Sarunas ar atsewischkeem kandidateem turpinas.

Wehtras un plusdi.

LTA. Wakareiropas wehtru josla pahrnehmusi ari Wahzijas reetumu un deenwidu apgabalus. Kafeles rajonà temperatura strauji kritusi no 10° siltuma uz 2° sem nulles. Hamburgas ostà uhdens lihmenis zehlees kà pawasara plusbos.

No wisàm malàm.

Fasischma bilanze.

* Itaļu spostizijas awises nodrukats sekoschs aprehkins sachistuj warasdarbeem un nekahrtibam, kas notikuschas pehz Mateoti noslepkawoschanas: 25 slepkawibas, 77 smagi eewainojumi, 396 peekauschanas, 74 dsihwoklu un mahju grauztni

30.000 radio jaunisgudrojumu Anglijà.

G. Pagahjuschà gadà Anglijà registreti 30.000 daschadu jaunisgudrojumu par radioaparatu peeleetoschanu daschadàs nozarès. Ar katru mehnesi jaunisgudrojumu skaits peeaug.

Sagaidama ari Prusijas waldibas krise.

LTA. Tà kà wahzu tautas partijas landtaga frakzija nolehmusi waldibas sastahdischanas jautajumâ rihkotees saskanà ar reichstaga frakziju, tad ari Prusijà sagaidama waldibas krise.

Berlines komunisti demonstrazija.

LTA. Berlines komunisti, jaunajam reichstagam sanahkot, sarihkoja demonstraziju par politisko noseedsneeku amnestescha nu. Peedalijàs apm. 3.000 zilweku. Demonstrazija norisuši meerigi.

Pluhdi Franzijà.

LTA. Pluhdi Seemeltranzijà peenem weenmehr plaschakus apmehrus, sewischki Bretanà. Kemperla (Quimperle), Morlè (Morlaix) un wesela rindu zitu pilsehtu stahw uhdeni.

Kenigsmarks.

Sjera Benuà romans.

(27. turpinajums.)

Un tad wina turpinaja:

„Esmu dsirdejusi ari, ka jums esot daschas loti interesantas franschu grahmatas. Es lasu deesgan daudz; eepasihschanàs ar winàm man sagahdatu leelu preeku, ja ween tas nebuhtu pahrak leels saudejums mihlai Wendela kundzei."

Es stipri nosarku.

„Tà tad — nospreests," wina turpinaja, neeewehrodama manu nosarkschanu. „Juhs nahksseet, kad jums patiksees, Winjerta kungs, bet — ja tas waretu noderet jums par manas atsinibas peerahdijumu, es gribetu sazit, ka buhtu laimiga redzet juhs schowakar pee sewis, ap pulksten pusdewineem."

Es palozijos un gribeju jau aiseet, kad wina pamahja, lai es peeeju winai tuwak.

„Mans kungs," wina sazija klusâ un nopeetnâ balsî, „pats par sewi saprotams, ka wisam, kas atteezas uz scho, japaleek muhsu starpà."

Wina parahdija man manu wehstuli, kuru ta isnehma no sawas melnàs platàs schaketes kabatas.

Es palozijos wehl reis.

„Tà tad, lihdz wakaram, Winjerta kungs, un ja juhs gribat israhdit sewischku laipnibu, tad, projam ejot, zenschatees taisit tik maz trokschņa, zik ween eespehjams, lai neisbaiditu strasdus."

Es atgreezos pili, taisidams lihkumu, gar Melnu. Kahds sneega putns, brihscheem ar spahrnu peeskahrdamees wioletam lihmenim, laidelejàs pahr upi. Wina krahsa atgahdinaja smaragdu, kuru pa sarunas laiku es redzeju Lautenburgas-Detmoldas Auroras bahlajà pirkstinà.

*

Leelherzogeenes bridscha galds bij sarihkots otrà stahwà, ihpatnejà masà jalonà Ludwika XV. stilà. Diwas Buschê glesnas weena Larschiljera un weens brihnischkigs Watd audekls sj salona skaistakee izgreznojumi. Un pukes, wisur milzuus puķu.

Sinadams, ka buhs ari Hagens, es usskatiju par goda jautajumu neeerasties pirmajam. Bij jau bez zeturksčna desmit, kad es klauweju pee Lautenburgas Auroras durwim.

Durwis atwehra Melusine.

„Zik es esmu laimiga!" mihlà meitene sazija, pasneegdama man roku.

Leelherzogeene sanehma mani ar smaidu, norahdidama uz galdu, pee kura wina jau bij eenehmusi weetu kopà ar Hagenu.

Man likàs, ka sarkanais husars nebij wisai labà gara stahwokli. Tas mani loti eepreezinaja un pa wisu spehles laiku es isturejos pret winu ar wisleelako laipnibu.

Leelherzogeene bij tehrpusees sawadâ tunikâ, melna sihda, ar schinschillas ahdu isschuhtu apkakli un peeburknem, wiszauri izgresnotà ar selta isschuwumeem, droschi bekolteta; siligrans selta tihklinsch saturreja kopà winas kuplos sahrtos matus.

Wina spehleja ar newehrigu drosmi, gandrihz weenmehr uswarebama, nekad nepalaidzama garam pretineeku. Melusine ari spehleja labi. Es taisiju milsigas ķtuhdas, nedomadams situ leelakàs kartis un beigàs, kà par brihnumu, uswareju.

Man sagahdaja ahrkahrtigu preeku domas, ka tikai leelherzogeenes klahtbuhtne nekahwa Hagenam pehz daudzàm neweiksmem man eesweest kartis sejà.

Kad pulksteņis nosita weenpadsmit, pirmà partija bij beigusees. Leelherzogeene peezehlàs.

„Mans sehn," wina familiari usrunaja Hagenu, „kartis juhs pasudinàs. Es neesmu wehl aismirsusi, ka rihtdeen generalinspektors Hildenschteins izbaris apskati un ka jums jabuht kahjàs no sescheem rihtà."

Wina wehl peebilda:

„Jums naw wairs jabaidas, ka mehs ar Melusini palikssim gluschi weenas, jo Winjerta kungs laipni apsolijàs peedalitees muhsu sabeedribà. Tadehl — bodatees gulet."

Ar mahtes ruhpibu wina pasneedza Hagenam sobenu. Peezodams to, wina masais husars pameta uz mani eenaida pilnu skatu, kuru es islikos neredzam.

Melusine son Grafenstid smaidija sawu muhschigo mihklaino smaidu.

„Dosimees uz manàm istabam, ja jums nekas naw pretim?" Aurora sazija. „Winjerta kungs, panemat lihdzi grahmatas, kuras juhs man esat atnesuschi."

*

Itkà saskanà ar Edgara Po eeteikumeem wina Istabas eekahrtas psichologijà, leelherzogeenes istaba bij apala. Leela lilà krahsas bumba, greestos eeweidota, pluhdinaja sawu miglaino besehmu gaismu.

Pee seenam bij daschi Bern-Dschonsa, Konstebla un Gustawa Moro glesnu attehli.

Schi istaba bij pilna trim leetam, kuras es mihlu wairak par wisàm pasaulê: pukem, swehrahdam un dahrgakmeneem.

Pukes bij wisapkahrt, un pagahja kreetnas peezas minutes, kamehr es peeradu pee winu smarscham. Pehz tam mani pahrnehma salds meers un es eesahku tàs pamasam jau isschkirt weenu no otras.

Tur bij, saprotams, roses un lilijas. Bet uz scha leelistà sona Melnàs juhras peekrastes un Kaukasa flora isslihmeja wisnegaiditakàs atnawas.

Gar seenam Mongolijas molenas nokahra sawus gandrihz metru garos lekarus. Noschainas rudzu pukes noklahja galdus saweem pehz muskusa smarschojoschcem seedeem. Silas pasfloras, kuras pawasaros izbrihno zeķineeku tukšneschainos Araljuhras krastos, Criwanas tuberoses, awenzsarkanas skabiosas, milsigas daudzkrahsainas neites, wihrzeles un amarantes, balsamines un lauku timenes, Kasbeka gailenes, Darjala aisas leelàs sarkanàs spihdeles, Kolchidas salnu pukes, kuru seedu kausinos patweras teikšmainais sakais putninsch asins, wisas schis Franzijà pasihstamàs un nepasihstamàs pukes schai walguma peesahtinatà istabà radija muhschigu pawasari.

Mani skati wiswairak kawejàs pee gandrihz melni-wioleteem irisseem, kuru smarscha bij ahrkahrtigi stipra.

Leelherzogeene to redzeja un pasmaidija.

„Tos es mihlu wiswairak. Wini ir rada irisseem, kuzus es behrnibà pluhzu Wolgas krastos."

Wina nosehdàs uz milsigas semas gultas, kuru aplahja diwas balto lahtschu ahdas, un nonehma saweem mateem tihklinu. Seltains milzu wilnis ispluhda uz baltajàm ahdam.

Eesūtiti raksti.

Ulbrokas pagasta sapulze par pilsehtas waldes lozekli.

Ulbrokas pagasta sapulze par pilsehtas waldes lozekli J. Breikschu, norahdot, ka uz fonda semem, kuras atrodas pilsehtas tikumà, jaeedala apbuhwes gabali, kà ari masaki semes gabalini gimenes dahrsineem. Apskatija schuhpibas apkaroschanu, foz. apgahdibas, isglihtibas un apgaismoschanas jautajumus. Kristigee, bergisti un nazionalais klubs noslehguschi kopeju wehleschanu bloku un ees ar weenu listi, kurai peeweenojuschees ari daschi amatneeku pahrstahwji. Turpretim wiss wairums pilsonu ar lihdzschinejo pilsehtas galwu J. Wareno, demokratisko zentru, amatneekeem, demokratiskeem namsaimneekeem un nesozialistiskeem strahdneekeem panahkuschi weenoschanos, iseet wehleschanàs ar kopeju listi. s.

Ulbroka. Neskahrtotas semes leetas. Mehs, ulbrokeeschi, atrodamees Rigas pawehrtê, redzam un dzirdam galwas pilsehtas straujo darba gaitu, bet, par noschehloschanu, paschi wehl nespehjam kertees pee jaunas dsihwes radtschanas: newaram nokahrtotees ar sawàm semes leetam. Ulbrokas muischas jau pahra gadus dala un pahrdala. Weenadàs ap 60 puhrw. leelàs jaunsaimneezibas robesčo ar pahra puhrw. leeleem amatneeku gabaleem, bez sistemas, bez kahrtibas. Schahds stahvoklis milsigi kawê dsihwes usplaukschanu. Tw.

Riktere. Jaunsaimneeku dsihwe. Neleelais Rikteres pagasts strauji maina sawu skatu: ir jau peeschkirtas pahri par pusotra simta jaunsaimneezibu. Leelakais wairums jaunsaimneeku ir ruhpigi un darbigi laudis: biwas ehkas jau sem jumta; paschreis nem kokus preeksch treschàs un pehdejàs ehkas. Gaidam labu seemas zeku buhwmaterialu isweschanai. Slikto rudzu birumu kautzik atswer labee lini, kuri pa leelakai daļai jau ari isstrahdati un pahrdoti. S.

Aderkaschi. Lopkopiba wisumâ nemot te stipri behdzà stahwoklî. Pagahjuschâ seemâ un sewischki pawasari daudzàs saimneezibàs lopi mitinajàs tikai ar rudzu salmeem, tamdehl ari daudzi bija spesti pahrdot dalu nowahjejuscho lopu par lehtu zenu. Te wainojami pa daļai ari lopturi pajchi: winos eesaknojees nepareiss eeskats, ka lopus wajagot rudenî buhschigi „fabazot", tad weegli pahrzeetischot pawasara badus. Lopu kopejas tad ari rudenî un seemâ nespokojas ar rupjas baribas dewumeem, dodot masai gosninai 40—50 m. rupjas baribas deenâ. Baribas galdi eerihkoti tikai retàs saimneezibàs, un rupjàs baribas dewumus pa daļai samin mehslos. Tamdehl daschàs saimneezibàs jau agri pawasari sahk aptruhkt baribas, kas buhtu pilnigi nowehrsts, aprehkinot rudenî baribas daudzumu un usstahdot lopu ehdinaschanas plànu, peeturotees pee taupibas ar rupjo baribu. Salihdsinot ar saimneezibu semes platibu, lopu skaits wehl mass. Lopi kara laikâ isnizinati; saimneezibam palikuschas tikai daschas slaucamas gowis, tamdehl eeaudzejot jaunus gunamos pulkus newareja skatitees pehz audzejumo jaunlopu preekschtetschu wehrtibas un sugas, bet audzeja katru telinu, kahdu tikai bija eespehja sumelleł. Lopi tapehz ir ari daschàs palwas krahšâ un daschadu sugu krustojumi. Laukfaimneeki tomehr sapratuschi, ka ar schahdu krustoschanas metodi nahkotnê labus lopus neisaudzês, bet jaestura lopkopibâ noteikts wirzeens. Wairums laukfaimneeku atsihst par wajadzigu wecteju sarkanraibo lopu iskopschanu. Lopkopibas pahrraudzibas beedribai ir waislas bulku stozija ar sarkanraibo bulli. Weena pahrraudzibas beedriba israhdijàs par nepeetekschu un p. g. marta mehnesî nodibinajàs otra tahda beedriba L. L. Ekon. Sab. ufraudzibâ. Spehka baribu lopeem isehdina mas un tikai retàs saimneezibàs. Daudzi wehl schaubas par atmaksaschanos. Spehka baribu daudzàs saimneezibàs zenschas atweetot ar siltàm dzirâm, kaut gan labumu no tàm nekahdu nesanem un peena isslaukumi nepazelas. Spehka baribas eegahdaschanu trauzè ari tas, ka tahlu lihdz dzelszela stazijai — 35—40 werstis un zeli loti izmirkuschi un slikti. B.

Mahlpils. Par intensiwaku saimneekoschanu speesch domat gruhtee laukfaimneezib

Dseesmuswehtku dirigentu kongresa

otrâ deenâ wirsdirigenti un paschi autoru cepasihstinaja balibneekus ar swehtku dseesmam. Atzehla pirmâ deenâ peenemto lehmuma par daschu dseesmu ismeschanu no programas, jo tâ sastahdita ar noluhku wispusigi rahdit muhsu kora dseesma, un weenas waj otras dseesmas ismeschana sahpigi atsauktos ar programas mahksliniecisko pusi. Lai laiku koreem, kureem daschas gruhtakas dseesmas daschkahrt nebuhs pa spehkam, buhtu eesphejams tomehr swehtkos peedalitees, kongress nolehma peelaist ari tos korus, kuri nebuhtu daschu dseesmu eemahzijuschees, neerobeschojot ari to teesibas peedalitees dseesmukarâ.

Neweens dirigents lai neatraujas no darba, swehtki buhs jo kuplaki, jo leelaks tajos buhs balibneeku skaits. Tagad, kad swehtki uz weenu gadu atlikti, ismantojeet wasaru, lai wisas puses notiktu weetejo dseesmuswehtki, prasee weetejo sabeedrisko organizaciju palihdsibu sarihkoschanâ, greeschatees pee swehtku rihzibas komitejas, pee dirigentu beedribas, pehz instruktoreem, aizineet darbâ par wirsdirigenteem spezialistus, kas koreem un dirigenteem dos dsihwas parauga stundas. Jabara wiss, lai swehtki ne tikai ispildijuma, bet ari programa sinâ buhtu mahkslinieciski pilnwehrtigi, lai tee zeltu wisu muhsu kora kulturu. **J. W.**

Wahzu-greeku lihgums.

LTA. No Atenam sino, ka wahzu-greeku tirdsneezibas lihguma spehkâ nahkschanu, kurai wajadsetu notikt 1. martâ, atlikschot. Sagaida, ka pret lihgumu zels eebildumus daschas sabeedrotu walstis.

Portugale atsinusi PSSR.

LTA. Portugale atsinusi Padomju Kreewiju de jure.

Celauschanâs suhtneezibâ.

LTA. Latkrasti sino par celauschanâs sahdsibu tschekoslowaku suhtneezibâ Warschawâ; nosagû wisi wargi dokumenti. Domâ, ka notikumem politisks raksturs, jo naudas skapji palikuschi neaisskarti un nosudusi tikai neleela nauda suma.

Rigâ.

Wehtras un pluhdu breesmas Rigâ.

Ma. SW wehtra stiprâ mehrâ aisslehra ari Rigu. Brihdinajumi par sagaidamo wehtru bija laikâ sanemti un no ostas isbrauza tikai stiprakee twaikoni Sweja tika pahrtraukta jau pag. nedelas widû. Leelako stiprumu wehtra sasneedsa peektdeen. Reisê ar wehtru Daugawâ sahka eepluhst no juhras uhdens, sasneedsot 3 pehdas wirs normas. Semakâs weetas Daugawgrihwâ, Bolderajâ, abos Mihlgrahwjos un daschâs salâs pahrpluhda. Wiswairak nahzâs zeest jau pee pluhdeem peerabuscheem kundsinsaleeschi eedsihwotajeem, kuru mahjas atradâs uhdenî. Satiksme ar salu bija loti apgruhtinata, jo lihdz ar usplubheem uhdeni bija daudz salaustâ lebus. Tomehr droschsirdigee kundsinsaleeschi neisswajâs no saweem mitekleem, lai gan ostas waldes un polizijas darbineeki bija jau sagatawojuschees sneegt wineem palihdsibu. Uhdens sahka lehnam kristees no pagahjuschâs sestdeenas un lihdz schâs deenas rihtam nokritees uz 1 pehdu. Wehtra pahrgahjusi WNW wirseenâ un ir tikai ap 4 ballu stipra. Wehtra uz kahdu laiku bija pahrtraukusi ari telefona satiksmi starp Rigu un Leepaju, sabojajusi weetam telefona un elektriskâs apgaismoschanas wadus. Ahrpilsehtâ apgahstas sehtas, nolausti koki un bojati daschâm ehkam jumti. Par nelaimes gadijumeem un saudejumeem ziņas naw eenahkuschas. Ostâ pee Lodera steķeem uz sehkla tika usdzihts norwegu twaikonis „Blamyra", kursch nahza no juhras pagahjuscho peektdeen. Winu nowilka nahkoschâ deenâ bez apskahdejumeem.

Tramwaju nowehrtschana.

Sakarâ ar lihguma usteikschanu un pilsehtas waldes peeprasijumu tramwaju direkzijai 1. janw. nodot tramwaju pilsehtas rihzibâ, tramwaju nowehrtis sewischka komisija. Pilsehtas walde sawu preekschstahwi tramwaja direkzijâ nolehma atsaukt, jo pehz lihguma usteikschanas lihguma atteezibas starp celu dzelszeļu sabeedribu un pilsehtu izbeigusschâs. —s.

Pabalsti widusskolam.

B. Tekoschâ budscheta gadâ privatâs widusskolas sanehma walsts pabalstu zaurmehrâ 5000 latu katra. Nahkoschâ budscheta gadâ sumas paredsetas leelakas, sewischki komerz- un arodskolam. Sumas sadalis skolam pehz klasu daudzuma.

Par lopu birschas dibinaschanu Rigâ

mums paskaidro, ka Rigas birschas komiteja schat jautajumâ wed sarunas ar weetejeem meesneekeem un lopu tirgotajeem. Tâs noritot sekmigi. Paredsama weenoschanâs tahdâ weidâ, ka tirgotaji un meesneeki eestahsees Rigas birschâ, kura tad nodibinâs ihpaschu sekziju, un pehdejâ ideenas publizês dsihwlopu un gaiss zenas. —oo—

Latwju demokratu sanweenība, kura nesen atjaunoja sawu darbibu, 4. janvari sasaukta pilnâ sapulzê eewehlejusi zentralkomiteju schahdâ sastahwâ: A. Anderfons, R. Bankewizs, J. Bergfons, A. Dauge, K. Dischlers, A. Gulbis, D. Golts, J. Leimans, P. Osolinsch, J. Ramats, Schilinskis un F. Sommers. Rewisijas komiteja eewehleti: J. Balodis, J. Behrsinsch un K. Janfons.

Ja ne ar labu, tad ar launu. Bijuschaks 1. pilsehtas slimnizas direktors Dr. Putninsch pehz atlaischanas turpinaja dsihwot slimnizas direktora dsihwokli un wehlak pahrwilkâs uz 21. baraku. Protams, ka baraka naw paredseta kâ dsihwoklis un Putninu luhdsa ari to atswabinat. P. atteizâs iswahktees un pilsehtas walde bijusi spiesta galigi usteikt winam weetu slimnizâ. Atlaista ari no kopejas par wirsmahsu paaugstinatâ Glikman.

Pilsehtas eerednu luhgums. Pilsehtas eerednu beedriba luhgusi pilsehtas waldi pehz katreem nokalpoteem 5 gadeem eerednu algu paaugstinat par weenu kategoriju. Pilsehtas walde luhgumu noraidijusi. —k.

Waldiba un lehti apelsini.

Finansu ministra un Latwijas bankas galwenâ direktora domas.

—mj— Wisi apsweiga Saeimas atsinumu, ka apelsini eelaischami Latwijâ bez muitas, lai scho wesseligo, sewischki behrneem wajadsigo augli padaritu peejamu plaschakâm eedsihwotaju aprindam. Bet deenas 10 wehlak, sestjas pehdejâ sehdê, Saeimas labais wairakums nonehma no deenas kahrtibas atteezigo grozijumu eewedmuitas tarifâ, atleekot to peenemschanu uz wehlaku laiku. Drihz pehz tam parahdijâs sina, ka finansu ministrija schai jautajumâ esot zitadâs domâs. Sakarâ ar to greesamees pee finansu ministra J. Blumberga, kursch mums paskaidroja: Gerofinajums par eewedmuitas atzelschanu radijis leelakas domstarpibas. Gerofinataju galwenais arguments ir tas, ka apelsini saturot loti daudz witamina, kas weizina wesselibu. Bet ar witaminu bagati ir ari muhju paschu augli, peem. ahboli. Eelaischot apelsinus bez muitas, mehs tikai atwehrtu durwis ahrziemju produktam, bez kura it labi waram itikt. Gan jaatsihst, ka tagadejâ muitas likme -- 3 lati no kilograma — ir par augstu un weizina kontrbandu. Tadehl finansu ministrija ceteiz to passeminat parastajâ tarifâ uz 2—1½ lata un minimaltarifâ lihdz 1 latam. Tahdâ gadijumâ, — eewedumam pawairojotees un atkrihtot kontrbandai, -- laikam, nepamasinatos ari walsts eenehmums no schis importprezes, kas istaisa ap 10 milj. rbl. gadâ. Finansu ministrija noteikti usstahsees pret piinigu muitas atzelschanu apelsineem, kuri, galu galâ, tomehr ir luksus preekschmets. No schi eenahkuma awota atteiktees un scho likmi atzelt waretu, warbuht, flehdsot tirdsneezibas lihgumu ar kahdu ahrwalsti (peem. Italiju), kura apelsinu importâ buhtu sewischki eeinteresета un dotu par to mums atteezigu kompensaziju.

Latwijas bankas galw. direktors E. Schwede tai raschâ jautajumâ mums isteizâs: Man schkeet, ka apelsinu dehl nebuhtu jakarsê asinis. Muitas nodoklis, kas eenahk no apelsineem, ir tik mass, ka walsts kasi bagataku tas nepadarîs. Medizina atsinusi augkus, un pirmâ kahrtâ apelsinus, par tahdu tautas baribas lihdzekli, bez kura gruhti istikt, jo tee wiswairak satur witaminu, kas nepeezeeschams wesselibas ustureschanai. Bet tautas wesseliba naw apleekama nodokleem. Tadehl augli newis sadahrdsinami, bet jagahdâ, ka tee taptu lehtaki un katram pa kabatai. Kulturelajâ Wakareiropâ wisgazam augli samehrâ loti lehti. Peem. Anglijâ pat uz Seemsweht-keem ahboli nebij bahrgaki, kâ pee mums, bet apelsini maksaja 4—5 rbl. gabalâ. Lihdzigas zenas ir Wahzijâ. Domaju, ka pehz pilnigas muitas atzelschanas ari Latwijâ apelsini buhtu pehrkami par 8—10 rbl. gabalâ. Tirdsneezibas bilanzi schahds solis neapgruhtinatu, bet gan sekmetu tautas wesselibu un atrautu pelnu kontrbandisteem.

Wahzu gatawoschanâs uz pilsehtas domes wehleschanam. Wahzu domneeku frakzija organiseusi wahzu wehleschanu komiteju nahkamâm pilsehtas domes wehleschanam.

Ma. **Mahzibas gaita** schodeen pehz Seemasswehtka brihwdeenam eesahkâs weetejâs skolâs.

Ns. **Jaunu skolas ehku** pilsehtas walde nolehmusi buhwet widusskolas wajadsibam. Ehku projektê zelt Aufekla (Keisardahrsa) eelas rajonâ.

La. **Jauni behrnu dahrsi.** Trihs jaunus behrnu dahrsus pilsehtas sociala apgahdibas nodaļa nolehmusi atwehrt februara mehnesi. Weenu behrnu dahrsu atwehrs Tornkalnâ, weenu Tscheekurkalnâ un weenu Bolderajâ.

Kl. **Spehlu „kluba" atklahschana.** Kriminalpolizijas inspektors Wirsinsch kopâ ar ahreju policiju isdarija peepeschu kratischanu Gertrudes ielâ 26, kahda Iwana Bogdanowa dsihwoklî un atrada wairakas personas spehlejot uz naudu, wairakas karschu spehles un leelaku sumu naudas. Spehlmanus pehz nopratinaschanas atlaida un par notikumu sarakstija protokolu.

Dsimtsarakstu nodaļâ usfaukti

5. janvarî:

Meesneeks Reinholds Behrsinsch no Rigas ar Aleksandru Masurewitsch no Rigas; elektrotechn. Alekseju Sakrons no Kreewijas ar Julijanu Aleksandru Bewald no Leelauzes; strahdneeks Aloifs Reinikis no Latgales ar Matildi Barowski no Warkaneem; londuttors Woldemars Janfons no Rigas ar Bertu Lejin no Aistraukles; eerednis Jahnis Bersons no Walkas ar Malwini Hofert no Muischzeema; kurpneeks Karlis Lahzis no Alascheem ar Alwini Birau no Burtneekeem; strahdneeks Alte Laiders no Raunas ar Paulini Akmentiņ no Rumakeem; tirgotajs Alfons Murowskis no Rigas ar Emiju Himiller no Rigas; semkopis Georgs Unjerrichis no Meschmuischas ar Lawisi Rosenberg no Kalnamuischas; kurpneeks Kristaps Rasmans no Bikerem ar Annu Bredik no Rigas; friseers Arwids Simsons no Rigas ar Lidiju Gaile no Sabiles; meesneeks Hermans Sahars no Lubsas ar Renati Schwomme no Rigas; kalpotajs Gustaws Schwarzbergs no Rigas ar Emiliju Lawisi Beffer no Saldus; Jahnis Popens no Daugawpils ar Irmu Sager no Rigas.

N. L. B. **walodneezibas nodalas** sehde buhs rihtu no 6—8 wak.

Latwju sewweekschu nacionalâ liga sasauc ahrkahrtigu pilnu beedru sapulzi 8. janvari, 7 wak. Kalpaka bulw. Nr. 4.

Skolas un kursi.

J. Stelmachera prakt. peahtrin. matematikko sinibu kursos mahzibu sahks 10. janw. Isnems no geom. stereometriju, no algebras — sahkot ar progres. un logaritm., no fizikas — elektribu, optiku un mechaniku, no ķimijas — organisko un trigonometriju no sahkuma lihdz ar wisu preekschm. eepreeksch isnemtâ ihsu atkahrtojumu. Kursos minet. preekschm. isnem widussk. kursa apmehrâ un sagatawo uz daschad. eksameneem. Darbojas 2 grupas (no 4—7 un 7—10 w.) Jaunus dalibneekus peenem ikd. no 5—7 w. Kalpaka bulw. 4.

Eb. Paegla kursos mahzibas sahksees 15. janvari paplaschinatâs telpâs. Kursisteem atklahts lasamgalds.

Latw. dram. kursi (Sellmata wadibâ). Mahzibas sahkums 12. janw. 1925. g. Jaunu audseknu usneemschana 9. un 10. janvari 6 wak. Jaregistrejas kursu birojâ, Kalpaka bulwari Nr. 8.

Mahkslu.

Peeminekli Fr. Mahlbergim

atklahja 4. janw. Sezes kapos.

Muhsu ruhpneeziba 1924. gadâ.

338

I. Neraugotees uz nelabwehligajeem tirgus apstahkleem eeksch- un ahrsemês un kredita gruhtibam, muhsu ruhpneeziba pagahjuschâ gadâ tomehr naw samasinajusees, bet wehl spehrusi kreetnu soli uz preekschu sawâ attihstibâ. Sewischki dsihws bijis jaunu konzesiju peeprasijums. Tas leezina par spirgtu usnehmibas garu un darba preeku. No 1. janwara lihdz 31. dezembrim 1924. gadâ ruhpneezibas d-ts issneedsis konzesijas 588 ruhpneezibas pasahkumeem. Labaka raksturojuma dehl peewedisim salihdzinoschu tabeli par pehdejeem 4 gadeem:

Ruhpneezibas nosares.	Issneegtas konzesijas 1921. g.	1922. g.	1923. g.	1924. g.
Tekstilruhpneeziba . .	11	25	45	52
Papira u. poligrafiskâ	3	25	33	46
Mech. koku apstrahd. .	22	15	54	54
Metalruhpneeziba . .	30	17	43	81
Mineralruhpneeziba .	5	3	16	22
Dsihwn. prod. apstr. .	24	25	53	45
Pahrikas u. garschas weselu ruhpneez. . .	14	100	144	193
Ķimiskâ ruhpneez. . .	42	54	62	86
Daschadi usnehmumi .	—	1	7	9
Kopâ	141	267	467	588

Turpakas statistiskas sinas eewahktas par 548 jaunajeem pasahkumeem, kas konzesioneti no 1. janw. lihdz 1. dez. No teem tikai 148 ir leelaki usnehmumi, kuri nodarbina 1965 strahdneekus un 3346 ZS mechaniskâ dsinejspehka. Pahreejee 400 ir loti sihki pasahkumi ar pawisam 1035 strahdneekeem. Ari wezee usnehmumi, wisumâ nemot, naw raschoschanu eerobeschojuschi, bet darbus wairak waj masak paplaschinajuschi. Lihdz ar to pawairojees winu strahdneeku skaits par apm. 3000. Tâ kâ aispagahjuschâ kalendra gada beigâs Latwijas ruhpneezibâ bij nodarbinati ap 34,000 zilweku, tad 1924. gada galâ schis skaits pahraudsis jau 40,000, sasneegdams apm. 40 proz. no pirmskara stahwokla.

Par sawu darbibu 1924. gadâ ruhpneezibas d-ts sneedz mums sekoschas interesantas sinas: Prowes walde pahrbaudijusi un apsihmejusi 273,488 gramus selta isstrahdajumos, 12,781 gr. steenos, 5020 damu un 1064 kungu selta pulkstenus, 4,398,133 gr. sudraba isstrahdajumos, 25,160 gr. steenos un 8,065 sudraba pulkstenus. Noteikta prowe 483 selta un 878 sudraba paraugeem. Noteikta prowe uz akmeņa 32,000 selta leetam. Ķimiskas analises isdaritas seltam 1288 un sudrabam 7522 gadijumos. Analisem skaidinas nemtas no apm. 10,000 selta un 60,000 sudraba leetam. Apsihmogoti wairaki simti tuhkstoschi daschadu dahrgleetu. Par pahrbaudischanu un apsihmeschanu eenemts 102.660 latu.

Mehru un swaru walde pahrbaudijusi un apsihmejusi 368,716 preekschmetus (1923. gadâ 133,560), to starpâ: 17,276 swarus, 5,912 swaru skalas, 300,147 atswarus, 4,924 metrus, 38,319 litrus un 2138 eerihkus petrolejas mehrischanai. 22 pilsehtâs un meestos isdaritas swaru un mehru rewisijas.

Isstrahdati likumprojekti: 1) par mehrcem un swareem, 2) par isgudrojumu, modelu un pretschu sihmju aisfardsibu isstahdês, 3) par uhdensspehka ismantoschanu, 4) Latwijas buhwlikums un lauku ruhpneezibas likums; bez tam konwenzija ar Leetawu par uhdensspehku ismantosch. robeschupês, normalstatuti hidroelektriskâm paju sabeedribam un noteikumi par scho sabeedribu finansescha nu u. z.

Patentu walde peenehmusi 820 pretschu sihmju, 207 isgudrojumu un 5 paraugu peteikumus un isspreedusi 970 pretschu sihmju un 262 isgudrojumu eesneegumus.

Makstineeku Seiboltu Jekabu

paglabaja 4. janw. Smiltenes kapos.

Marijs Wehtra, Nacionalâs operas tenors, tagad isglihtojas Neapolê pee pasihstamâ itaļu dseedaschanas pedagoga Risjo.

Polu rakstneeks Wladislaws Reimonts, kuram nesen peespreeda Nobela premiju raksteezibâ, uz Jaunu gadu dabujis „Polonia Restituta" ordeni.

Nacionalâ opera.

Treschdeen, 7. janvari, „Karmen". Galwenâs lomâs Brechman-Stengel, Uhland, Wassijews, Werners.

Zeturtdeen, 8. janvari, **IV. simfoniskais koncerts** ar dirigentu Gregoru Fitelbergu. Eewehrojamais dirigents, kursch pasihstams Rigas publikai no agrakeem koncerteem, schoreis atwedis lihdz jaunus interesantus darbus, kuŗus dzirdesim Rigâ pirmo reisi. No teem minami: Rawela „Le Tombeau de Couperin", A. Honegera „Pacifix", kursch ar leeleem panahkumeem nesen ispildits ahrsemês, un Witorio Rieti koncerts puhleju kwintetam orkestra pawadijumâ. Bez tam programâ Borodina dejas no operas „Knafs Igors" un Brahmsa simfonija Nr. 4 e-moll.

Halina Schmolz, eewehrojamâ poļu balerina, sarikto Nacionalê operâ 12. janvari baleta wakaru. Schmolz ir Warschawas walsts un Djagilewa baletu prima balerina. Bagata plastika, iskopta technika un mimika ir schis daiļâs un temperamenta bagatâs poļu balerinas labâs ihpaschibas.

Nacionalais teatrs.

„Kameliju damas" otrâ izrahde (ar Lilija Schtengel) bij jau deenu eepreeksch ispahrdota. Lugu ar Lilija Schtengel galwenâ lomâ izrahdis atkal schowakar, 7½.

Zeturtdeen, 8. janvari, 4 p. p. kareiwju izrahde „Arajdehls".

Sagatawoschanâ: Schekspira „Julijs Zesars", Fr. Rodes reschijâ, un Annas Brigadere komedija „Seewu karš ar Belzebulu", A. Antmana-Breedischa reschijâ.

Dailes teatrs.

Schodeen, ½8 wakarâ, par strahdneeku izrahdes zenam „Piahpigâs seewas".

Zeturtdeen, 8. janw., „Karalis".

Peektdeen, 9. janvari, par tautas izrahdes zenam „Sprihdiķis".

Sestdeen, 10. janvari, „Karalis".

Annas Aschman audseknu ritmo-plastikas wakars 16. janvari, 8 wakarâ Raž. operâ. Programâ solo un grupu usweduma. Biletes operas kasê un pee Reidnera.

Sports.

Basketbola sazihkste Riga—Rewele.

Pirmdeen 6 w. notika 2. starptautiskâ basketbola sazihkste. Spehleja Riga pret Reweli. Rigas sastahwâ bij: Timpers, Swistunenko, Jurgens, Baumans, Raminsch. Rewele: Matiesens, Silwesters, Wedumans, Ruli un Pihlaks.

Zihna no pascha pirmâ momenta koti dsihwa un strauja. Temps eewehrojami pahrspehj pat waltsu sazihstes tempu, jo Rigas komanda labaki saprotas un labi istur ahtro spehli. Ir tomehr wairakas nopeetni wahjas wietas komandâ, kas atsaucas uz spehles resultateem. Raminsch ahtri sahk gurt un jau pirmâ puslaika beigâs spehlê loti nenoteikti. Lihdz puslaika widum zihna weenlihdsiga, tad igauni ar wairakeem weikleem gahjeeneem un labi nehrletâm ballem guhst pahrswaru, kam wehlak sinamâ mehrâ bij lemts isschkirt uzwaru. Puslaiks beidzas ar 13:7 par labu Rewelei.

Otrais puslaiks eesahkas ar noteikleem un labi izwestem Rigas usbrukumeem. Pahrs minutês Timpers trahpa 3 reizes grosa un stahwoklis izlihdzinats 14:14. Tad aina mainas. Rewelceschi peeleek wisus spehkus, lai izsargatos no newehlamas paspehles un izlocetdami daschu spehletaju neweiksmi, ahtri panahk stahwokli 18:14. Pahrtraukums uz Rigas preekšrocinu, kura nomaina Swistunenko pret Rozi. Spehles temps wehl paahtrinas, jo abas puses zenschas pehz uzwaras. Igauni uzlabo sawu stahwokli lihdz 24:14, tad Riga atkal pahrswarâ. Iniciative usbrukumos pahreet Rigas komandai un weens pehz otra kriht 4 grosi (2 Baumans, 2 Rozes). Trukši waiks tikai 2 punkti, lai resultatu izlihdzinatu, bet — drukstu neizmanibas un Rewele gusht atkal 2 punktus. Beigu signals. Rewele uzwarejusi 26:22.

Sacereis zihna bij stipri weenadaka, kâ waltsu sazihkstê, tomehr igauneem sinams pahrswars bij, galwenâ kahrtâ taktikâ.

Teesaja Greiners (JKS) ar Selenoi (Ig.) kâ asistentu.

Treschâ sazihkste notika, domatês widusskolu sazihkstes weetê, starp Rigas JKS un Reweles kombinetu „Sporta" un JKS komandam.

Sastahwi: JKS (Riga; — Swistunenko, Schadeiko, Jurgens, Baumans, Grolis; Reweles JKS „Sports" — Weinmans, Uuetoa, Slenoi, Uuli, Pihlaks.

Tempa sinâ spehle, isnemot daschus momentus lehnaka, kâ divas eepreekschejas, spehles gaita tomehr bijusi un interesanta, jo JKS komanda labi saprotas. Droschakâ sajutu spehlejot kopâ ar eerasteem spehletajeem, padara ari meteenus noteiktakus. JKS spehletaji nowehruschi pretineeka spêli, peeleeto weenu, otru isdewigu taktiku paņemmeenu, kas dod labus resultatus. Peemeham pret garakeem augumâ pretineekiem tee leeto spehjas sanas balles.

Jau pirmâ puslaika widû Rigas JKS pahrswarâ ar 12:4 punkteem. Taisniba, igauneem trukst diwu labaku spehletaju Matiesena un Silwestera. Puslaika beigâs igaunu spehletajs Uuli noeet no lauka pehz eepreekschejas saišchanas krihtot. Wina weetâ stahjas Matiesens. Puslaiks beidzas 19:7 par labu JKS.

Otrâ puslaikâ stahwoklis mainas wehl wairak JKS par labu. Kombinetai igaunu komandai neweizas straujajâ zihnâ un JKS pahrswars pamazam palielinas lihdz 27:10, tad 30:13 un spêli beidzot Rigas JKS uzwar ar 34:13 punkteem.

Galwenais uzwaras faktors — labaka un droschaka sapekle weenas beedribas komandâ un pretineeka labaka pasihschana izmantojot pehdejo spêles taktikas noteikschanâ. **W. Birnbaums.**

Igaunu weesu aisbraukschana.

Walar ar Reweles wilzenu aisbrauza igaunu basketbolisti, kas izzihnija nupat waltsu un pilsehtu sazihkstes ar Latwiju un Rigu.

Weesus pawadija krinigi basketbola sawenibas pahrstahwji un kupls skaits sportistu, apliecinot apbrunesi ihstu draudsibu, kuras atstihstischanai kaimiņu tautu starpâ sports pehdejâ gadâ tik daudz darijis.

Latwijas sporta beedriba.

Latwijas sporta beedr. rihkotâ eglite bij pulzejusi daudz apmelletaju no sportistu un beedribas labwehlu aprindam.

Ar panahkumeem izrahdija Meerlauka wadibâ „Prezibas Tipischos". Izrahdei sekoja glihti izwestas brihwas kustibas, kuras peedalijâs beedribas wingrotaju grupa A. Meesischa wadibâ. Piramides guwa nedalitu peekrischanu.

Tika ari godinati sportisti — pagahjuschâs sesonas uzwaretaji un aktiwee darbineeki, isdalot winiem peeminas nosihmes un izlihdzinas godalgas. Peeminas schetonus sanehma futbolisti, kas peedalijuschees sinamâ skaitâ sazihkstes. Godalgas starp zitu isdalija ari par notikuscham schanschanas sazihkstem — beedribâ jauneewesta sporta weidu, kas atradis dsihwu peekrischanu.

Pehz tam sekoja weesiga sadzihwe. Jautrâ garâ weesi pawadija laiku dejâ un zitâs izpreezâs lihdz rihta stundâ schkihras lihdz nahkamai isdewibai satikties weesmihligajâs eerastajâs beedribas telpâs. **W. B.**

Starptautiskas sazihkstes greeku-romeeschu zihnâ.

Sporta beedriba „Krause" rihko starptautiskas sazihkstes greeku-romeeschu zihnâ. Sazihkstes notiks 15. un 16. februari LSB telpâs.

Tautsaimneezibà.

Latwijas bankas aisdewumu operazijas.

Uz 1. dezembri Latwijas banka bij issneegusi aisdewumus: 1) pret eekihlatâm prezem par Ls. 392.665,—; no schis sumas aisdots ruhpneekeem Ls.116.848,—, tirgotajeem Ls.220.317,— un krediteestahdem Ls. 56.000,—. Pehz tautibam schee aisdewumi sadalas schahdi: latweescheem Ls. 122.924,—, wahzeem Ls. 178.682,—, schihdeem Ls. 35.059,— un weenai latweeschu krediteestahdei Ls. 56.000,—. 2) Pret wehrtspapireem un daschadâm zitâm wehrtibam Ls. 7.059.992,46, kas sadalas schahdi: ruhpneekeem 3.063.546,80 ls, tirgotajeem 628.760,— ls un laukstaimneekeem 3.372.685,66 ls. Pehz tautibam: latweescheem 6.508.842,46 ls, wahzeem 473.550,— ls, kreweem 31.800,— ls un schihdeem 50.500,— ls. 3) Pret ruhpneezibas un laukstaimneezibas inwentaru zaur krediteestahdem 3.408.016,69 ls, teesschi 1.119.155,— ls; pehdejâ suma sadalas: ruhpneekeem 1.076.355,— ls, tirgotajeem 5.600,— ls un krediteestahdem 37.200,— ls. Pehz tautibam: latweescheem 896.155,— ls, wahzeem 180.000,— ls, schihdeem 1.000,— ls, zitâm tautibam 42.000,— ls. —e—.

Semes bankas aisdewumi.

Laikâ no 1. lihdz 20. dezembrim walsts semes banka peeschkihrusi ihstermina aisdewumus laukstaimneezibai: 377 gadijumos par ls 164,903, lauku ruhpneezibai 10 gadijumos — ls 45,900, ilgtermina aisdewumus kihlu sihmês 149 gadijumos par — ls 238,260, kopâ 536 aisdewumus par ls 449,069. Noraiditi luhgumi ihstermina aisdewumeem laukstaimneezibai 128 gadijumos, lauku ruhpneezibai 23 gadijumos un ilgtermina aisdewumi 27 gadijumos, kopâ 178 luhgumi par ls 356,570 lateem. Bez tam peeschkirti buhwkoki 1362 saimneezibam 113,714 kub. metru par ls 907,784. Pawisam peeschkirti buhwkoki laikâ no 1. nowembra lihdz 20. dezembrim 1677 saimneezibam 145,609 kub. metru, par ls 1,203,484. Atraiditi buhwkoku peeprasijumi no 1. nowembra lihdz 20. dezembrim — 188 gadijumos. Peeprasijumu dehl buhwkokeem deenâ eenahk semes bankai 150—200. Lai gan katru deenu eenahk leels skaits luhgumu, semes banka spehrusi solus lai neweens luhgums neaizturetos ilgaki par 7—10 deenam. a.

Laukstaimneekoschanas birojs.

Laukstaimneezibas grahmatweschana ir ceteizama leela, kura pee mums top peekopta masâ mehrâ, bet Danijâ pastahw kopsch 1910. gada preeksch laukstaimneezibas grahmatweschanas kahds zentrals birojs prof. Larsena wadibâ; schim birojam walsts dod 2¼ milj. r. pabalsta gadâ. Grahmatas web pret neleelu samaksu. Weens grahmatwedis apkalpo lihdz 30 saimneezibas un winas apmeklê 1 waj 2 reises mehnesi. 1922.—23. g. tika westas grahmatas 2500 saimneezibam. Itin interesanti ir 1921. g. ceguhtee dati, kâ ir atmaksajees daschada leeluma saimneezibâs eegulditais kapitals, t. i. ar sk prozenteem kapitals rentejees. Skaitli eeguhti no 500 pahrskateem.

Saimneezibas leelums.	Kapitala atmaksaschanas. Prozentos.
Sem 10 ha	0
10— 20 „	0,6
20— 30 „	1,8
30— 50 „	1,4
50—100 „	0,9
wirs 100 „	1,8

No 1922.—23. gada dateem isrehkinats, ka tihrs eenehmums no hekt. Danijâ wideji sajnecdsis 6300 r. un kapitala atmaksaschanas pazehlusees jau lihdz 5,40%. Muhsu saimneezibas daži, ja mums tahdi buhtu, rahditu daudz behdigaku ainu. Tautsaimneezisku nosihme schahdeem dateem ir loti leela. P. p.

Jauns 100 latu pasuhtijums.

X. Latwijas banka nodewusi walsts papira speestuwei jaunu 100 latu banknoschu pasuhtijumu, pagaidam nenoteizot wehl kopskaitu, jo speestuwe spehj isgatawot ne wairak kâ 800 lihdz 1000 banknotes nedeldâ.

Pad. Kreewijas transits.

—oo— Padomju waldiba wiseem spehkeem zenschas pawairot sawu eksportu, jo tai jazihnas ar leelu naudas truhkumu. Pehdejâ laikâ Rigâ kâ transitpreze peenahkuschi leelakâ daudzumâ kreewu lini, kanepaji, pakulas, swehrahdas un leellopu un sirgu ahdas, bet majakos apmehros olas un koki.

Eksports. Uz Londonu tw. „Kaspar" isweda 160,575 stand. daschadu koku materialu. Uz Dundi tw. „Scotland": 942,860 stand. daschadu koku materialu. Uz Bristoli un Kardifu tw. „Estland": 438 saimus skaeeru, 369 saimus slotas kahju, 257 saimus sineeru un apmeham 600 stand. daschadu koku materialu.

Atbildigais redaktors: Saeimas deputats J. Weismans
Izdewejs: Akciju sabeedriba „Dienas Zinas" un beedri.

Latw. senatnes pehtitaju beedribâ

5. janwari cand. hist. A. Bihlmanis nolasija referatu par kahdu pee mums maz wehl pasihstamu wehsturneeku prof. N. Gundlingu un wina spreedumu par Latwiju un latweescheem (1733. g. isnahkuschâ Gundlinga „Discours über den jetzigen Instand der Europäischen Staaten). Atsauzotees uz scho wehsturneeku, referents wispai atsihstamâ kahrtâ wehrschas pret wahzu wehsturneekeem tik parasto partikularismu un prowinzialismu, nostahdot muhs intereschosos wehstures problemus starptautiskas politikas gaismâ, zaur ko daschi wehsturiski notikumi scheit guhst plaschaku nosihmi. No referenta peewestâ G. awotu sarakstâ atsihmejami jesuita Possewina zeļojumu un sweedru armijas komandeera P. de la Gardie dsihwes aprakstu, J. Boehlera traktati (de jure imperii in Livoniam), O. Hermelinsa „Origines Livoniae", Kursemes herzoga sekretara Chalkowska res gestae Sigismundi", bez tam nosuduši pasihstamâ Patkula beenas grahmata, kuru tas deenu pirms noteesaschanas nosuhtijis sawai lihgawai sen Einsiedel (10. okt. 1707. g.). Referents sihki uskawejâs pee G. spreeduma par Latwiju un winas eedsihwotajeem. „Liwoniju" G. noteikti sadala: Igauniskâ un Latwiskâ (Lettland), ta esot bijusi arween turiga seme kopsch feneem laikeem, raschs linus, labibu, te plaschi meschi un ari tirgoni bagati. Senee latwji mituschi semê „Lettia". Latwji esot leetawju sentschi, ne otrâdi. Jau toreizêj runaja par tagad popularo „barjeru", wiseem Eiropas waldneekeem bija no swara, lai Maskawa nepaleek par daudz warena. Uz Liwonija weduschi preses angli, dani, holandeeschi, sweedri u. t. t. 1702. g. Rigas ostê eebraukuschi un isbraukuschi 490 kugi. Pasaulslaweni ir Liwonijas lini un kanepu sehklas, par kuram labaku pasaulê naw. Uz Franziju ik gadus linsehklu iswests par 30.000 talereem, sewischki laba preze esot Liwonijas labiba. Saprotams, ka Franzijai un Anglijai bija interese flehgt lihgumus (1643. un 1664. g. g.) ar Kursemi. Referents eeteiz ispehtit muhsu wehstures materialus ari ahrwalstu arkiwos, kas sinatneeku usdewums. Ms.

Sazihkstes ar Latwiju un Lietuwu.

Latwijas sporta beedr. rihkotâ eglite bij pulzejusi daudz apmelletaju no sportistu un beedribas labwehlu aprindam.

Ar panahkumeem izrahdija Meerlauka wadibâ „Prezibas Tipischos". Izrahdei sekoja glihti izwestas brihwas kustibas, kuras peedalijâs beedribas wingrotaju grupa A. Meesischa wadibâ. Piramides guwa nedalitu peekrischanu.

Tika ari godinati sportisti — pagahjuschâs sesonas uzwaretaji un aktiwee darbineeki, isdalot winiem peeminas nosihmes un izlihdzinas godalgas. Peeminas schetonus sanehma futbolisti, kas peedalijuschees sinamâ skaitâ sazihkstes. Godalgas starp zitu isdalija ari par notikuschâm schanschanas sazihkstem — beedribâ jauneewesta sporta weidu, kas atradis dsihwu peekrischanu.

Pehz tam sekoja weesiga sadzihwe. Jautrâ garâ weesi pawadija laiku dejâ un zitâs izpreezâs lihdz rihta stundâ schkihras lihdz nahkamai isdewibai satikties weesmihligajâs eerastajâs beedribas telpâs. W. B.

Starptautiskas sazihkstes greeku-romeeschu zihnâ.

Sporta beedriba „Krause" rihko starptautiskas sazihkstes greeku-romeeschu zihnâ. Sazihkstes notiks 15. un 16. februari LSB telpâs.

Tautsaimneezibà.

Latwijas bankas aisdewumu operazijas.

Uz 1. dezembri Latwijas banka bij issneegusi aisdewumus: 1) pret eekihlatâm prezem par Ls. 392.665,—; no schis sumas aisdots ruhpneekeem Ls.116.848,—, tirgotajeem Ls.220.317,— un krediteestahdem Ls. 56.000,—. Pehz tautibam schee aisdewumi sadalas schahdi: latweescheem Ls. 122.924,—, wahzeem Ls. 178.682,—, schihdeem Ls. 35.059,— un weenai latweeschu krediteestahdei Ls

Kurſemes, Semgales, Widſemes un Latgales jaunſaimneeku, maſſaimneeku un wezſaimneeku laipnai eewehribai!

Ja wehlatees eewehrojami pawairot ſawus eenehmumus, tad audſinat eeſpehjami daudſ linu. Tee lauksaimneeki, kuri lihdſ ſchim linus un ſweestu raſchojuſchi, par naudas truhkumu maſ ſchehlojuſchees, kas katram raſchotajam buhtu jaeewehro. Latwijas labakos linu audſeſchanas apwidos **Latweeſchu Lauksaimneeku Ekonomiſkà Sabeedriba** eeguwuſe no ſaweem daudſajeem beedreem zaur prowinzes nodalam leelaku daudſumu garo ſchkeedras-linu **linſehklas**, kuras pamatigi iſtihritas, tihribâ un dihgſchanâ iſmehginatas peedahwà god. lauksaimneekeem, it ſewiſchki tahdeem, kas wehl lihdſ ſchim linus nebuhtu audſinajuſchi, par mehrenàm, ſtipri ſem eksporta zenam uſ rudensnomakſu, beſ kaut kahdas eemakſas. Katram, kas wehlas ſchopawaſar labus linus ſeht, jauſdod pee laika wajadſigais linſehklu daudſums, lai wiſus intereſentus waretu ar labàm un iſlaſitàm, **labi dihgſtoſchàm ſchkeedras-linu ſehklam** apgahdat.

Apſuhtijumi iſdarami teeſchi

Latweeſchu Lauksaimneeku Ekonomiſkàs Sabeedr. Sehklu nodalâ

Rigâ, Leelâ Kehnina eelà Nr. 27,

waj ari zaur Sabeedribas nodalam: Jelgawâ, Bauskâ, Leepajâ, Wentspilî, Tukumâ, Talſos, Jekabpilî, Auzê, Saldû, Aluksnê, Zehſis, Walmeerâ, Daugawpilî, Liwanos, Rehſeknê, Kahrſawâ, Bolwos, Ludſâ un Kraſlawâ.

Pasûtat uz 1925. gadu

PIENSAIMNIECIBAS UN ZEMKOPIBAS ŽURNALU

Iznāk reiz mēnesī, lielā formatā, 2 drukas loksnes biezās burtnicās.

Izdevēja: **Kurzemes Lauksaimn. Centralbiedriba.** Atbild. redakt.: Agr. **A. Fridberga.**

„Piensaimn. un Zemkopibas žurnals" dod vērtīgus un viegli saprotamus rakstus visās lauksaimniecibas nozarēs, tapat dod atbildes uz visiem jautajumiem. Dos ari aprakstus par Latvijas priekšzīmigakām saimniecibām lidz ar nobildejumiem.

Žurnalā darbojas lidz visi pazistamakie agronomiskie darbinieki un praktiskie lauksaimnieki.

„Piensaimn. un Zemkopibas žurnals" nedrīkst iztrūkt nevienā saimniecībā kā vec- tā jaunsaimniecibā. Pusūtat žurnalu paši un ieteicat to darit ari saviem kaimiņiem un esat tiem izpalīdzigi žurnala pasūtīšanā. Katram, kas pasūta uz reizi ne mazak par 5 gada ekzemplariem, atrēķina par labu 20 proc., t. i. 30 rbļ. no abonenta.

„Piensaimniecibas un Zemkopibas žurnals" maksā par gadu ar piesūt. tikai **3** lati — sant.
„ „ pusgad. „ „ **1** „ 60 „

PASŪTAMS pēc šādas adreses: Piensaimniecibas un Zemkopibas žurnala ekspedicijai Rigā, Elizabetes ielā Nr. 101, dz. 23, kā ari Kurzemes lauksaimniecibas Centralbiedribā Liepajā, Ulicha ielā Nr. 44 un visos pasta kantoros.

Dahrgakà balwa weſeliba.

Sche nebaudſ mahjeeni winas uſtureſchanai.

Dr. L. Kalnina

Ahrſtneezibas kalendars 1925. g.

Lihdſſtrahdà: Dr. L. Kalninſch, prow. bakt. E. Detlaws, Dr. Aleks. Baidinſch, ſobu ahrſte Milda Kalniņ, Dr. A. Dihrikis. Dr.med. K. Suments.

Saturs: Ahbeze tuberkuloſes ſlimneekeem. Behrnu tuberkuloſe. Loulata drauga iſwehle. Veneriſkas ſlimibas. Tripers. Siffliis. Seeweeſchu ſlimibas. Wihreeſchu dſimumu organu ſlimibas. Plauſchu dilonis. Sirds un aſins treuku ſlimibas. Neeru kaites. Mahgas, ſarnu un aknu ſlimibas. Zukura ſlimiba. Aptaukoſchanas. Podagra. Aſins ſlimibas. Kaulu un lozekku ſlimibas. Azu ſlimibas. Baſedowſlimiba. Kurlmehjmums. Alkoholiſms. Morfiniſms. Dſimumu teeſmes nenormalitates. Aſinsradneezība. Immunterapija. Ahrſtneezibas rabeles un diagramas. Sarnu dilonis. Dſihwneeku parasīti zilweka organiſmā. Gruhtneezibas pahrtrauſchana indiwiduelàs un ſocialàs higienas apgaiſmojumà. Peena ſobu nahkſchana. Sihdainu krampju ſehtoni. Ahda — zilweka dabiſkais aiſſargs. Gihmja un matu koſmetika. Maksa Ls. 1, peeſuhtot pa pastu Ls 1.20.

Seeweetes dailakà balwa — winas rokdarbi, ſche maſs eewads.

Nr. 5 Roku darbi mahjà un ſkolà.

Sihmejis **Kurlis.** Burti un monogrami kruſta buhreenu iſſchuhſchanai. Maksà 40 ſant. peeſuhtot pa pastu 46 ſant. Agrak iſnahkuſchee Nr. 1.—4. **Roku darbi mahjà un ſkolà**, maksà burmiza 30 ſant. peeſuhtot pa pastu 36 ſant.

Balwas mums nahkotnes neſcjeem.

Bilſchu ahbeze. Maksà 50 ſant. **Tils Puhzeſſpeegel'** Maksà 40 ſant. **Skrehjeja un zitas tautas pasakas**, ilustrejis Ritlaws Strunke. Maksa 40 ſant.

Dabujamas katrà grahmatu weikalà un pee **P. Leepa, Rigà, Waldemara eelà 6**, ari ſweķiku tirdſiņà, Ratuſcha laukumà.

Latwijas zukurs!

No Latwijas zukurbeetem raſchoto zukuru nupat ſanehma un peedahwà no krahjuma

Latweeſchu Lauksaimneeku Ekonomiſkàs Sabeedribas

kolonialpreſchu nodalas: **Jelgawà**, Katoļu eelà Nr. 46 **Bauskà**, Kalna eelà Nr. 7.

Zenas lehtakas ka ahrſemes zukuram.

Uzmanibu maiznieki un konditeri!

Patent 6" štepseles — Švilkastes
krāsņu durvis
dabujamas no noliktavas čuguna lietuvē

„VEZUVS"

Rigā, Hospitaļu ielā Nr. 5. Tālr. 19-88.

Turpat pirmā labuma **čuguna un misiņa** **atlējumi.**

Meschu departaments

pasino par augoscha mescha pahrdoſchanu jauktàs iſſolēs

1925. g. 14. janwarî, turpat no Aluksnes, Wirzawas, Rembates, Kalsnawas un Saukas wirsmeschneezibam, pehz platibas 692,59 ha un 6515 num. kokus wehrtibà Ls 549,550.

1925. g. 16. janwarî, Leepajà, aprinka waldes telpàs, Ulicha eelà Nr. 44 no Ruzawas un Nihzas wirsmeschneezibam, pehz platibas 265,80 ha un 1686 numuretus kokus, wehrtibà Ls 552.295.

1925. g. 21. janwarî, Rigà, Latweeſchu beedribà no Cezawas, Jekabmeeſta, Warklanu, Iuglas un Daudſewas wirsmeſchneezibam, pehz platibas 497,13 ha un 22642 num. kokus, wehrtibà Ls 561.624.

Pilnigi iſſoles ſludinajumi nodrukati „Wald. Wehſtn." 282., 284., 286. un 290. numuros. Luwakas ſinas meſchu departamentà un pee atteezigeem wirsmeſchſineem. Meſchu departaments.

Praktiſko ſinibu priw. instituts

(Izglihtibas ministrijas pahrſinà)

Rigâ, Waldemara eelâ Nr. 1.

Augſtaka ſpeziala mahzibas eeſtahde pehz ahrſemju tirdſneezibas un lauksaimn. akademiju parauga ar **konſularo, tirdſneezibas** un **lauksaimneezibas** nodalam.

Studijas ilgſt **2 gadus.**

Institута tuwakais mehrkis ſagatawot **ſpezialiſtus** ekonomiſkam un politiſki-**adminiſtratiwam darba** laukam, kà ari lauksaimneezibai.

Konſularà nodalà ſagatawo **konſulus, dipl. agentus** u. t. t.

Tirdſneezibas nodalà ſagatawo **tirdſneezibas** un **ruhpneezibas eeſtahſchu organiſatorus** un zitus **atbildigus darbineekus.**

Lauksaimneezibas nodalà ſagatawo **agronomiſkus darbineekus.**

Mahzibas noteek **pehzpuſdeenàs, preekſchmetu ſiſtema, praktiſki darbi** un **komandejumi.**

Mahzibas ſpehki — **uniwerſitates profeſori** un **praktiki-ſpezialiſti.**

Uſnemſchana **beſ pahrbaudijumeem un konkurſa.** Institута apmekleſchana **dod teeſibu atlikt eeſauſchanu iſglihtibas turpinaſchanai.** Par ihſtem kloſuſtajeem uſnem **widuſſkolu abiturientus.** Peenem ari **brihwklauſitajus.**

Luhgumi eeſneedſami ſekretarjatà darbdeenàs no 5—7. Uſ wehleſchanos iſſuhta **proſpektus. Pawaſara ſemeſtra ſahkums 15. janwari.**

Direktors.

Izglitibas Ministrijas pārziņā atrodošos

J. Stelmachera prakt. paātr.

Matematisku zinibu kursos

Mācibas sāks 10. janvarī. Šai zemestrī izņems no ģeometrijas — stereometriju, no **algebras** — sākot ar progres. un logaritmiem, no **fizikas** — elektribu, optiku un mechaniku, no **ķimijas** — organisko un trigonometriju, no sākuma līdz ar visos min. priekšm. iepriekš izņemtā isu atkārtojumu. Minetos priekšmetus izņem vidusek. kursa apmērā un sagatavo uz daž. eksamen. Darbojas **2 grupas** (4—7 p.p. un 7—10 vak.) 4 reizes nedeļā. Mācib. maksa par 1 priekšm, — 4 Ls un par visiem. 18 Ls mēnesī Kursu sekmigi beigušiem izsniedz apliecibu. Kursu beigs 10. maijā.

Jaunus audzekņus uzņem ikdienas no 5—7 vakarā Kalpaka bulv. 4.

Ed. Paegļa grāmatvedibas kursi.

Sākums 15. janvarī.

Māca: grāmatvedibu, komerc-rēķinus, korespondenci, kantora darbus, komerciju, tirdzniecibas likumus un **mašinrakstišanu** pēc jaunakās metodes. — Ērtas telpas, lasitava. — Kursu beigušos ieteic vietās.

Pieteikšanās **Rigā, Grēcinieku ielā 14, dz. 5.** Tālr. 49-26.

Pirmais Muzikas Instituts Rigā

(dib. 1864. g. no Em. Siegerta)

Marijas ielā 21-a, dz. 9, tālr. 28-81.

Mācibas sākums 8. janvarī 1925. g.

Jaunu skolnieku pieteikšanās katrā laikā.

Instituta kanceleja atvērta ikdienas no p. 10—1 un 3—7½v.

Direktors G. Peins.

Wiſadas ſmehrahdas

un **ſari**, kà ari zilàdas ahdas

teek pirktas par

„wiſaugſtakàm zenam"

Terbatas eelà Nr. 30

D. Itzigſon.

Ako. Sabeedr.

Tālrunis 43-94 **„BŪVE"** Tālrunis 43-94

Rigā, Blaumaņa ielā № 5-a (Terbatas eelas stūrī)

Ceļ ēkas jauksaimneeku grupam uz sevišķi izdevigeem noteikumeem

Peedāvā praktiskus jaunsaimneecibu ēku planus un aprēķinus

Pagatavo projektus, planus un aprēķinus dzīvojamām ēkam un saimneecibas ēkam, skolam, pagasta nameem, sabeedriskam ēkam un rūpneecibas eestādem un gādā par projekta apstiprināšanu būvvaldē.

Uzņemas atbildigu būvju uzraudzibu un darba vadišanu.

Leepajas pilſehtas ſlimnizai

ar 15. februari 1925. g. wajadſigs

ahrſts-ordinators

eekſchkigo un lipigo ſlimibu nodalam.

Kandidatus luhdſ peeteiktees pee ſlimnizas direktora, eeſuhtot curriculum vitae. Slimnizas direkzija.

Jelgawas wirsmeſchneeziba

pahrdod **ſtreiſejos mutiſkos torgos**

20. janwari 1925. gadà, Jelgawas aprinka Waldes telpàs, Annas eelà Nr. 8, no **Wolguntes, Garoſes, Peterneeku, Oſolmuiſchas, Langerwaldes** un **Kalnzeema** nowadeem

augoſchu meſchu

pehz platibas un pehz zelmu ſkaita, nepahrdotu 26. nowembra un 22. decembra torgos, **paſeminot wehrtejuma zenu par 30 %.**

Pahrdodamais meſchs ſadalits 219 daſchada leeluma weenidàs, ſahkot no 20, lihdſ 1600 Ls. wehrtibà, pawiſam 10470 numureti koki nowehrteli par Ls 67945 un 38,72 ha pehz platibas, nowehrtetus par Ls 32 420. — Torgu ſludinajumi eeſpeeſti „Waldibas Wehſtn." 1924. g. 246. un 266. numuros. — Tuwakas ſinas ſneedſ wirsmeſchneezibas kanceleja, Jelgawà, Salà eelà Nr. 17 un atteezigee rezirkſnu meſchſini. **Jelgawas wirsmeſchneeziba.**

Jelgawas aprinka paſchwaldibas likwidazijas walde

likwidejot aprinka ſaimneezibu Salà muiſchà, paſino, ka wina

15., 16. un 17. janwari

1925. g., plkſt. 10 no rihta pahrdos minetà muiſchà

publiſkos torgos wairakſolſchanà

pret tuhliņ ſamaſu: **ſirgus, gowis, zukkas, lopbaribu, lauksaimneezibas maſchinas** un daſchadu zitu inwentaru.

Eepreekſchejas ſinas ſneedſ walde un ſaimneezibas pahrwaldneeks.

Jelgawas aprinka paſchwaldibas likwidazijas walde.

Meschu torgi.

Rigas pilſ. Muiſchu un meſchu noſare pahrdos mutiſkà un rakſtiſkà wairakſolſchanà iſſihmetus kokus ſekoſchàs meſchneezibàs:

1) **Dreilinu** meſchneez. 1028 preeſchu kokus nowehrt. Ls. 21935,—
Pinku meſchneezibà:
2) Egles apgaità 1045 „ „ „ „ 8503,—
3) Sahgera „ 482 „ „ „ „ 7984,—
4) Eeka „ 51 kwart. 193 „ „ „ „ 1942,—
5) „ „ 60 „ 62 „ „ „ „ 495,—
6) „ „ 61,62 „ 362 „ „ „ „ 3386,—
7) Boſcha „ 88 „ 657 „ „ „ „ 9285,—
8) „ „ 89 „ 462 „ „ „ „ 5084,—
9) „ „ 102 „ 441 „ „ „ „ 9157,—
10) „ „ 101, 105 106 „ 223 „ „ „ „ 3278,—

Ofertes uſ katru weenibu atſewiſchki, apmakſatas ar ſihmognobolki, ſiehgtos kuweros eeſneedſamas Muiſchu noſarei, L. Kehnina eelà Nr. 5, iſtaba 100, **lihdſ 1925 gada 15. janwarim** plkſt. 12 deenà. Turpat notiks ari mutiſka wairakſolſchana.

Ofertes eeſneedſot, waj peedalotees pee mutiſkas wairakſolſchanas, jaremaſa droſchibas nauda 10 proz. apmehrà no nowehrtejuma.

Tuwakas ſinas turpat ikdeenas no 9—15.

Rigas pilſ. Muiſchu un meſchu noſare.

Biſchkopibas wakara kurſi

notiks no 15.—25. janwarim ſarp pulkſ. 6—8 wakarà Brunineeku eelà Nr. 24a. Pieteikties Latw. Biſchkopibas Zentralbeedribà, Riga, Lahtſchplehsja eelà Nr. 27. Tahlr. 25-49.

Rundales pagasta

(Bauſkas aprinkî)

1. pakahpes pamatſkolai **wajadſigs**

ſkolas pahrſinis

ar pilnas pamatſkolas ſkolotaja teeſibam; muſikalà-ſabeedriſka darbineeka. Kandidatus luhdſ peeteiktees perſonigi (waj rakſtiſki) uſ wehleſchanam 10. janw. 1925. g., p. 12. d. Rundales pagasta namà, pee pagasta padomes, eeſneedſot dokumentus par iſglihtibas zenju, kà ari apleezibas par lihdſchinejo darbibu.

Alga pehz paſtahwoſcheem noteikumeem, 10 puhrweetas aramſemes, ſakņu dahrſs, augļu dahrſs un brihws dſihwoklis.

Renges pagasta

2. pakahpes pamatſkolai wajadſigs

ſkolotajs (-ja)

ar pilnas 2. pakahpes pamatſkolas ſkolotaja teeſibam. Peeteiktees pee pagasta padomes 17. janw. plkſt. 10 no rihta, Renges pagasta namà, eeſneedſot atteezigus dokumentus. Darbà jaeſtahjas tuhliņ pehz eewehleſchanas. Alga pehz kategorijas, brihws dſihwoklis, apkurinaſchana, apgaiſmoſchana un 1 ha beeneſta ſemes. Tuwakà dſelſzela ſtazija Auze. Paſts Upesmuiſcha.

Naukſchenu pagasta

„Tehzenu" 1. pakahpes pamatſkolai (Walmeeras apr., ſtaz. Naukſcheni) wajadſigs

1. ſkolotajs-pahrſinis

Kandidati ar pilnas pamatſkolas ſkolotāja teeſibam, teek uſaicinati 14. janwari, plkſt. 12 eeraſtees Naukſchenu pagasta namà perſonigi pee pagasta padomes uſ noliktſchanu, eeſneedſot atteezigus dokumentus.

Alga un ſeme pehz waldibas noteikumeem, brihws dſihwoklis, apkurinaſchana un apgaiſmoſchana.

Preekſchroka muſikaleem un ſabeedriſkeem darbineekeem.

Walſts Jelgawas kurſmehmo ſkolà

wajadſigs

ſkolotajs-audſinatajs.

Wehleſchanas ſch. g. 16. janwari plkſt. 5 p. p. ſkolas telpàs, Jelgawà, Dambis Nr. 13.

Skolotaja

luhdſ weetu waldibas eeſtahdē waj ſkolà, wiſebriſkà laikà, Rigà, Lahtſchplehsja eelà 52/54, dſ. 16.

Mahlupes pagasta

6-kl. pamatſkolai

(Brenzos, zaur Aluksni) wajadſigs

ſkolotajs (-ja)

ar 2. pakahpes pamatſkolas ſkolotaja teeſibam, muſikals un ſabeedriſks darbineeks. Kandidati (-tes) teek luhgti peeteiktees perſonigi, jeb rakſtiſki pee pagasta waldes, eeſneedſot dokumentus par iſglihtibu un lihdſchinejo darbibu, waj wehleſchanu beenà 10. janwari lihdſ plkſt. 1 beenà pee pagasta padomes. Alga pehz waldibas noteikumeem, brihws dſihwoklis, apgaiſmoſchana un apkurinaſchana.

Walkas pilſehtai wajadſigs

ſkolotajs

6-kl. pamatſkolai dabas ſinibu un fiſiſkàs audſinaſchanas pasneegſchanai wezakàs klaſēs un wahju waloda un ſihmeſchanai jaunakàs klaſēs.

Kandidati teek luhgti peeteiktees lihdſ 15. janwarim.

A. Galiņ,

bij. 3. Kurſemes latw. ſtrehln. pulka kareiwis teek luhgts uſdot ſawu adreſi Leepajà, Dahrſa eelà Nr. 38 — Kretulneekam.

Koku ſahgetawa

uſſtahdita Kurſemē meſcha darba kahrtibà ar nodroſchinatu darbu uſ ilgaku laiku ſem iſdewigeem noteikumeem pahrdodama waj iſnomajama — Peeprasit: Alberta eelà 4, dſ. 6. Tahlr. 41 95 un 1757.

Muiſchas zentrs

ar ſpirta dedſinatawu

(pilnigà kahrtibà) **iſdodams**, reſp. **pahrdodams** Laigalē no 1925. g. Jurgeem. Tuwakas ſinas Jura Alunana eelà Nr. 1, dſ. 4, no 4 lihdſ 5. Tahlr. 57-56.

„Bellevue" weeſnizas pagrabà

Pirmklaſigs lehtis.
Bagatigà iſwehlē bufete.
Pusdeenas no plkſt. 12—5.
Wakarinas no plkſt. 6 ſahkot.
Pirmà labuma alus no muzas
Franciſchu un freewu biljardi.

Trin-konzerts

ikdeenas no plkſt. 8—1 nakti.

Galdneeki!

Kas war 15 gadus wezu ſehnu iſmahzit par galdneeku 3 gados. Leepr. Rewoles eelà 51, dſ. 4.

Izglit. Minist. izdevumā iznāca:

A. Kalniņa klavierpavadījumi

50 latv. taut. dziesmam latgal. izloksnē, angļu un vācu tulkojumos.

Burtnīcas I, II (№ 1—10, № 11—20) à Ls 3.—; III (№ 21—30) Ls 2.80; IV, V (№ 31—40, № 41—50) à Ls 3.20.

Dabujamas Rigā: Neldnera, Reinholda, Cimmermaņa mūzikaliju pārdotavās, „Letas" grām. pārdotavā un visās viņas filiālēs Latvijā.

Dailes Teatrs

Treſchdeen 7. janw. plkſt. ½8 v. ſtrahdneeku iſrahde

Plahpigas ſeewas.

Zeturtdeen, 6. janw. plkſt. ½8 v.

Karalis.

Peektdeen, 9. janwari p. ½8 wak. lautas iſrahde

Spridditis.

Nazionalais Teatrs.

Treſchdeen, 7. janw. p. 7½ wak. Lilijas Stengel weeſoſchanàs

Kameliju dama.

Zeturtdeen, 8. janw. p. 4 p. p. kareiwju iſrahde

Arajdehls.

Nazionalà Opera.

Treſchdeen, 7. janw. p. 7 wak.

Karmen.

Zeturtdeen, 8. janwari p. 7 v.

Simfoniſkais konzerts.

Dirigents: Gregors Fitelbergs.

Eeſpeests Akc. Sab. „B. Dirikis un B-dru" ſpeeſtuvē Rigā, Leelà Ķēniņu eelà 23.

Wahzijas kolonisazijas plans Latwijâ, Leetawâ un Igaunijâ.

(Turpinajums.)

Neskaitamâs wahzu broschurâs, kas kara laikâ isnahkuschas par Baltiju, Leetawu wiszaur isjuhtoms un ismanams newaldams preeks, ka nu tik buhs warena kolonisescha na... Heinrichs Lehwe (Löwe) sawâ darbâ „Jaunâ Kreewija un winas tikumiskee spehki“, kâ redsejàm wina darbâ „Wahzu austrumpolitikas pastari“ un ari generala grafa fon der Golza mehrkis ir Latwijas, Leetawas, Igaunijas kolonisschana ar wahzu kareiwjeem un wahzu semneekeem, kâ tas redsams wina darbâ „Mana misija Somijâ un Baltijâ“.

Wahzu saldati, ihpaschi dselsdiwisija, wairs tik reds latweeschu semi, kâ Garschina ahrprahtigais sarkano puhli un no Kurzemes wairs pawisam neeet laukâ. Tik ar wineem paschem atnemteem eerotscheem brasche waronigee latweeschu kareiwji winus beidsot aistrenz uz Faterlondi un sagahdâ sew un bessemneekeem eespehju dabut dsimtenes semi.

Ar gatawu kolonisazijas planu wahzu karaspehks jau 1915. gadâ eenahk Kurzemê.

Manâs rokâs ir kahda oficiala wahzu waldibas broschura, kura satura wahzu waldibas kolonisazijas planu Kurzemê.

Schi broschura sauzas „Kurland unter deutscher Verwaltung. Vortrag des Verwaltungschefs anläßlich der Anwesenheit des Herrn Landwirtschaftsministers in Mitau am 8. 10. 1915. (Nicht für die Oeffentlichkeit bestimmt). Mitau. Gedruckt bei J. F. Steffenhagen und Sohn. 1915. („Kurzeme sem wahzu pahrwaldibas. Pahrwaldes scheja preekschnesums semkopibas ministra kungam Jelgawâ esot 8. oktobrî 1915. g. (Naw nolemts atklahtibai.) Jelgawâ. Eespeests pee Stefenhagena un dehla. 1915. g.).

Stefenhagena papira speestuwe wahzu okupazijas laikâ bija wahzu kara waldes leetoschanâ. Man scho broschuru peesuhtija kahds latweetis, kursch to sawâ laikâ bija dabujis. Sirsnigs paldees winam!

Kurzeme pehz schis wahzu waldibas oficialâs broschuras sinam ir ap 26,700 kwadratkilometri leela. 500 leelgruntneezibas (privatâs rokâs) ar apm. 1,1 milj. hektaru semes. Leelakais ihpaschums: 70,000 hektaru semes; zaurmehra leelums: 2245 hektari; 28,280 semneeku mahjas ar apm. 1 milj. hektareem semes (mahju zaurmehra leelums 36 hektari); walsts, kasnizu, ptkschtu peederums: 540,000 hektaru. Leelgruntneeziba gandrihs tik wahzu rokâs, semneeku mahjas pa leelakai daldai latweeschu rokâs. Tihrumu ir 30 proz., meschu 34 proz., plawu un ganibu — 28 proz. un nederigas semes — 8 proz.

Eedsihwotaju pehz 1897. gada lauschu skaitischanas bijis apaloš skaitlos: 674,000, to starpâ latweeschu 505,000, wahzeeschu 51,000, pahrejee kreewi, poli, leischi, schihdi.

Eedsihwotaju uz 1 kwadratkilometra ir tik 26, atskaitot pilsehtas uz laukeem pat tik 19½. (Austrum-Prusijâ 55, Wahzijâ 127). Pehz religijas eekahrtoti: protestantu: 82 proz. (wahzi un latweeschi); Romas-katoku: 11 proz. (leischi un poli); greeku-ortodoksu: 3,4 proz. (kreewi un daschi latweeschi); schihdu: 3,6 proz. (saktisks gan eewehrojami wairak). (3.—4. lapa.).

Pasneegtak teek sihkas sinas par basnizas, skolas, preses un ziteem apstahkleem. Bet tâs scheit neeewehrosim.

„Latweeschu gara stahwoklis ir meerigs un nogaidoschs. Ka dala no wineem labpraht atkal semê redsetu kreewus, ir droschi. Leelakâ dala gan jau tagad ir tajâs domâs, ka sem wahzu waldibas wineem klahsees labaki. Latweetis ir reali domajoschs oportunists; kas winam sneedz labakâs schanses, tam winsch peesleenas.“ (12. lapp.)...

Un nu... kahds ir wahzu waldibas kolonisazijas plans? Kas leelakai eedsihwotaju daldai leek domat, ka sem wahzu waldibas klahsees labaki? — Usklausisimees!

„Juhtigàm domam politikâ naw weetas un tàm naw nekahdas teesibas tikt dsirdetàm. Scheit turpreti stahw tahli pahr tò sneedzoschàs ahrkahrteji realàs prasibas un saweenojas ar wahzu asinu balsim. Wahzijai wajaga semes. Ilgus gadus mums winu wajadseja meklet tahlu prom no dsimtenes semes strehkos, kurus wispirms wehl ar leelàm puhlem un ar leeleem upureem wajadseja padarit par wahzu apgabaleem. Un nu labwehligs, preeksch tihsa laika wehl nezerets likteņis, mums klehpî eesweesch senogaidoschs. Ka dala no wineem labpraht atkal semê redsetu kreewus, ir droschi. Leelakâ dala gan jau tagad ir tajâs domâs, ka sem wahzu waldibas wineem klahsees labaki. Latweetis ir reali domajoschs oportunists; kas winam sneedz labakâs schanses, tam winsch peesleenas.“ (12. lapp.)...

Un nu... kahds ir wahzu waldibas kolonisazijas plans? Kas leelakai eedsihwotaju daldai leek domat, ka sem wahzu waldibas klahsees labaki? — Usklausisimees!

„Juhtigàm domam politikâ naw weetas un tàm naw nekahdas teesibas tikt dsirdetàm. Scheit turpreti stahw tahli pahr tò sneedzoschàs ahrkahrteji realàs prasibas un saweenojas ar wahzu asinu balsim. Wahzijai wajaga semes. Ilgus gadus mums winu wajadseja meklet tahlu prom no dsimtenes semes strehkos, kurus wispirms wehl ar leelàm puhlem un ar leeleem upureem wajadseja padarit par wahzu apgabaleem. Un nu labwehligs, preeksch tihsa laika wehl nezerets likteņis, mums klehpî eesweesch semi. kuru mums tik wajadsigs turet un apdsihwot, lai mums buhtu jauns, gataws, wehrtigs, Wahzijas gabals!“

„Es lihds schim wehl neesmu runajis par Kurzemes, kâ kolonisazijas semes, wehrtibu, jo tas schcit peeder. Wahzijai wajadsiga seme, kur apmetinat winas pahrpaleekoscho tautas spehku. — Tas tàpat paleek ari pehz kara, neskatotees uz wiseem zilweku upureem. Un Kurzemeir ideala kolonisazijas seme. Eepreeksch es jau aisrahdiju uz eedsihwotaju retumu, kas ween jau pecrahda wajadsibu koloniset. Pee tam wehl nahk klaht kahds weizinoschs apstahklis, tas, ka wairak kâ puse latweeschu mahju atstahta un, kâ paredsams, daudzas sawas agrakos ihpaschneekus wairs neredzès. Tahlak swarâ krihi ari wehl tas, ka tagadejo semneeku ihpaschumu (mahju) zaurmehra leelums wehl it labi panes samasinaschanu, sewischki wehl, ja ar intensiwakas, augstakas kulturas palihdsibu paaugstina raschas.

Ari leelu dalu plascho meschu apgabalu war isleetot semkopju apmetinaschanai, winus pahrwehrschot druwàs un plawàs, kâ tas ar labàm selmem jau ismehginats, apmetinot scheit Wolmijas wahzu semneekus.“

„Wohzu leelgruntneeki, lai peerahdituz sawu labo gribu, Wahzijas labâ nest upurus, weenprahtigi (ar wisàm balsim) nolehma, ⅓ sawas semes (eeskaitot ari meschu) par lehtu maksu atdot wahzu waldibai kolonisazijas nolukkam.

Tahdejadi ween jau wahzu semkopju apmetinaschanai sanahk 300,000—400,000 hektaru*) semes.“

„Ja scheit wehl peeskaita tikpat daudz — 300,000—400,000 hektaru semneeku semes un wehl ari tikpat — 300,000—400,000 hektaru walsts (agrakàs krona) semes, tad kopâ sanahk ap 1 miljonu hektaru (apm. 900,000 desetinu) jaunas augligas semes kolonisescha nai, wismaz 50,000 wahzu gimenu apmetinaschanai Kurzemê.“

(Turpmak beigas.)

Prof. Dr. phil. P. Sahlite.

*) 1 hektars = 2,94000 puhrw. = apm. 9/10 deset.

Par religiju un mahkslu.

(Beigas.)

Muhsu laiku zilweku wairs neapmeerina dogmatiskâ basnizas religija. Jautajuma „Kas ir Deews“ weetâ pirms usstahda: „Kas ir zilweks? Kahdi wina mehrki?“ Tadehl ari religijâ dogmu un kulta weetâ wispirms prasa pehz religiskas kulturas. Luhk kadehl Wakar-Eiropâ pehdejâ laikâ peekrischanu guhst religijas un mahzibas, kas nosweras uz praktisku etisko pusi, peem. budisms.

Ja mehs jautatu, kas ir religiskâ kultura, tad jaatbild, ka ar to jasaprot religiskas personibas kultura. Religijâ galwenâ weeta jaeenem zilweka personibai. Wisam, kas ahrpus personibas, kaut ta buhtu dogma par Deewu, ziktahlu tas neisteet no zilweka personibas, ir sekundara nosihme. Religijas zentralam problemam jaet uz personibas isweidoschanu zilwekâ. Ziteem wahrdeem — religijai jarahda zeli, kâ zilwekam tuwotees Deewam, kâ winam kluht par deewzilweku, par Deewu. Wisas ahrejàs formas, lai zik skaistas tàs, nedsihwas, pirms zilweks neatdsihwina wisu kâ personiba, ar deewischku elpu. Ko tas lihds, ka mums skaisti uszelta religiska sistema, pilna zehlakàm idejam, ka mums brihnischkiga swehtniza — „Deewischkiga Opera“, mahkslas templis, lihdsigi seno greeku deewnameem, muhslaiku antroposofu „Geteanumam“. Bet ja preesteri winâ — garidsneeki, filosofi, glesnotaji, kuri peedalisees swehtnizas kultâ, buhs gan leeli kâ meistari, bet ne kâ personibas. Ko tas lihds, ka tur buhtu dseedataji ar brihnischkigàm balsim, bet kuri slepus nirgatos par wisu swehto. Waj tas naw nowehrojams muhsu laikos, kad usaizina mahkslineekus dseedat liturgijas? Religiski mahkslineeki?! — Bet kur tahdi ir? Waj mahkslineeki, kuri dseed un glesno par religiskàm temam, jau religiski? Waj Mikelandschelo, Tizians, Rafaels, kas warenas religiskas idejas eemeesoja sawos darbos, ari kâ personibas tahdi bija? Tas ir, sawas idejas konsekwenti isweda ari wisàs sawas dsihwes atteezibàs? Mahkslas leelums wehl nedod religositati; kaut ari mahkslai paschai par sewi ir religiska tendenze un kaut mahkslas ekstase lihdsinajas religiskai ekstasei. Religiositati noteiz zilweka personibas wehrtigums. Bet kâ personiba wehrtejams, jeb religioss ir tas zilweks, kas wisas dsihwes atteezibas, — ir pret sewi, ir ziteem, ir pret dabu, isjuht un wehrtè kâ swehtumu. Religiska personiba pahrdsihwo wisu esamibu kâ swehtumu, winsch ir etiski zehls, eezeetigs pret wiseem, mihl katru dsihwu buhtni.

Ja, waj tas ko dos, ka zilweki saees un zels deewnamu un rakstis jaunus bauschlus uz wezeem galdineem. Arweenu bijis, ka tur, kur basniza, greests wairak wehribas uz paschu basnizu, kâ uz Deewischko winâ, un, protams, ari kâ uz zilweku. Wispirms jazel pats zilweks, wispirms jazel deewnams zilweka firdî. Muhsu laiku zilweks wairs nespehj, kâ katolis, pirms tizet basnizai un tad Deewam. Winsch sina, ka swehtniza, kâ jebkura forma, kahdreiz sabruks un isnihks, lihdsigi jau minetam antroposofu „Geteanumam“, kursch brihnischkigi apweenoja sewi ir religisko ir mahkslineezisko ideju, bet nedega, ja nemaldos, 1920. gadâ.

Luhk kadehl jaunàs religijas meklejajeem galwenâ wehriba naw jagreesch uz rokam darinato swehtnizu, bet wisa dsihwe japadara par swehtnizu. Un ja mehs gribam mahkslu eenest swehtnizàs, mums mahkslâ jaeenes swehtums, mahksla japadara par swehtnizu. Un muhsu mahkslas eestahdès mums jaeenes apskaidrotais, muhschigais, religiskais gars. Bet schim garam japahrwehrtè un japahrwehrsch wiss, ari mahkslas preesteris: mahkslineekam jatop par personibu. Ko tas lihds, ka Silâ kalnâ kuhpès seedokla uguns un waidelotes peeluhgs Mahru, Skaistuma simbolu, kad muhsu mahkslas eestahdès joprojam waldìs wisadas etiskas nejauschibas, kas pasemina ir mahkslas zeemu, kad dsihwê saimos scho skaistumu un nolahdès swehtumu. Bet tad, kad religiskâ pahrdsihwojumâ dsims zilweks, dsims personiba, tad deewnami paschi par sewi nahks. Deewnami naw zelti religiskas mekleschanas, bet drihsak — religijas sastinguma laikmetâ. Pirmkristigo Deewa nams bija katakombas, tukſnesis, daba. Pirmo kristigo altars bija zirka arena, kur tee gahja mozekla nahwê par sawu ideju.

Mahras, Madonnas kults? Schi ideja wisos laikos bijusi zilwezes zehlakeem pahrdsihwojumeem par pamatu. Mums wehl palizis judaiskais usskats par Deewibu kâ wihreeti. Bet tàs tik muhsu laikmeta wihreeschu wirskundsibas sekas. Ja mehs Deewischko peeluhdsam kâ Tehwa prinzipu, tad mums wehl wairak tas japeeluhds ka Mahtes prinzips, kâ wisas dsihwibas dsemdetaja. Scho mahtes prinzipu sahk usswehrt ari wisi muhslaiku seeweeschu psichologi, jo galwenâ teesiba uz behrnu — mahtei, ne tehwam, kâ lihds schim bijis. Un tadehl doudsi sinatneeki, kâ Forels, leek preekschâ behrnu saukt mahtes, ne tehwa wahrdâ. To saprata ari daudzas senàs, sewischki austrumu tautas, kur mahtes kults wiswairak isplatits. Un wehl tagad, peem. indeetis Ramakrischna, kursch atsina wisas religijas par mahsam, pats tomehr peeluhdsa Deewischko kâ Kali, pasaules Mahti. Un tomehr, ja tagad grib atjaunot religijâ scho Mahtes-Mahras kultu, tad jasaka, ka nahkotnes religijâ mums jamekle pirms wispahrpeenemamas formas: peeluhgt Deewischko kâ Mahti waj Tehwu, tas galu galâ subjektiwa religiska pahrdsihwojuma leeta. Un tad, ja mehs ari peeluhdsam Muhschigàs Seeweetibas prinzipu, tad kapehz to peeluhgt kò abstraktu ideju, abstraktu tehlu? — Winu wajaga peeluhgt dsihwê, wisàs esamibas formàs, kâ weenu no brihnischkigakeem Deewischkâ ispanduma weideem. Jo ja mehs dsihwê godinam Seeweeti-Mahti, paklahjam seedu segas sem winas soleem, tad to mehs esam darijuschi ari idejâ. Un man schkeet, ka to no swara eewehrot jewischki mums, wihreescheem, jo daudzi gan idejiski zildina seeweeti, bet dsihwê noneezina.

Kas ir nazionala religija? Kas ir latwiska religija? Waj tas labais, baltais, kuru prof. Sahlite sawâ grahmatâ par latwju tautas dwehseli dewis latwjeem kâ neatsawinamu ihpaschibu? Bet ja mums latwjeem iszeltas kahdas positiwas ihpaschibas wairak, un ziteem atkal zitas, mums tomehr sawâ religiskâ meklejumâ wajaga saskanotees ar wiszilwezigi labo, pahrbaudit sawu labo wispahrejâ. Jo, nazbuht kas mums balts un labs, ziti tahdu neskaita. Tà jadsimst uniwersalai religijai. No otras puses nazija zilweka religiskâ apsinâ uz preekschu spehlès daudz masaku lomu, kâ senak. Tas tadehl jau ween, ka tas laiks drih' paces, kad religija bij tik kahda individuala walsts, kas norobeschoja zilweku no zilweka, religisko no religiskâ. Un kad zilweks buhs isaudsis kâ personiba, winsch buhs pahrak individualisejees, un lihds ar to pahrak uniwersalisejees, lai religijâ eeslehgtos tik kahdâ schaurakâ zilweku grupâ, kaut ari nazijâ. Kad religijâ pirmâ weetâ nebuhs dogma, bet personiba, zilweka brihwà un teeschà tuwoschanàs Deewam, kâ winsch ispauschas wisâ zilwezigakajâ, zilwekam wairs nebuhs jamekle religija ahrpus sewis, kaut ari senâs zehlajâs religijâs, kê peem. kristianismâ. Winsch pats buhs katras atsinas, ari deewischkas — pirmawots. Religijas buhtibu winsch atradis pats sewi, pats no sawas personibas winsch radìs religiju, un jo usskatamaki tas schaî religijâ pats sewi isteiks, jo ta buhs weenkahrschaka, jo wina ari buhs pilnigaka. Ja weens tuwojas Deewam padewibas juhtam, zits — panteistiski sakuhstot ar winu, — kadehl winam jaeet tas pats zelsch? Winsch tak war teeschi, tà kâ pats prot, isjust Deewischko sewi un zitos. Tahdam zilwekam ari religiskais kults kluwis absoluti weenkahrschais, peelihdsinajees wina dsihwei un wina personibai. Schis kults ir wina pascha skaidrà dsihwe, schkihstà daba. Tahds zilweks saprot wisus zilwekus, winu daschadàs individualas teeksmes, daschadàs religiskàs prasibas. Weens jau war Deewischko stahditees preekschâ kâ panteists, otrs — kâ panenteists, treschais kâ monoteists. Winsch sina, ka wisem ir pateesiba, pateesiba tak tik leela, ka ta aptwer katras atsewischkas pateesibas. Deewischkais tak parahdas zilwekam wisos pasaulê eespehjamos weidos un idejàs, un tomehr tas ir Winsch, indeeschu OM, Wahrdeem Neistetzamais, Swehtums, ko nedz prahtu, nedz juhtekleem nespehjams aistwert, bet kursch zilwekam atklahjas wina dsihwes wehrteschanâ, esamibas pahrdsihwoschanâ. Un ju zilweks wisu esamibu, wisu dsihwi jo wairak isjuht kâ Swehtumu, Eezeetibu, Mihlestibu, jo wairak winsch tuwojas Deewam, jo tuwaki winsch redsejis Deewu. Zilweks skata Deewu swehtuma azim. Religiska personiba saprot, ka ari Deewa noleedsejos — ateistos ir religija, jo tee noleedsi wezàs formas tadehl, ka wineem sirds deg pehz jaunas apskaidrotas buhtibas, kura aptumschota schaîs formàs. Atsihst Poruku un noleegt Raini, kâ pee mums nereti dara religiski mekletaji — tik tadehl, ka daschi winu skaita par wehsturisku materialisma peekriteju!?

Swehtàs grahmatas? Mums winu naw weena ween. Un ja mehs sakopojim jaunu no jau esoschàm, ta nebuht ar to nekluhs swehtaka. Waj dala masak swehta par weselo? To jaunatne sina, tadehl wina ar leelako juhsmu lasa blakus Porukam, Bahrdam, Tolstojam, Ibsenam, ari Raini, Nitzschi, Rollanu, un winu darbos meklè swehtumu, kas ewangelijos. Ne jau grahmatu saturs ween padara to swehtu. Ewangeliji tadehl swehti, ka aiz wineem stahw personiba, warens, nesatrizinams zilweks. Un jo warenaka schi personiba, kas runà no katras raksta rindas, jo ar leelaku swehtbijibu mehs lasam to, ko saka dwehsele, kas drebejusi Deewa leesmàs.

Muhslaiku zilweku masas beeschi dsihwo neapsinigu dsihwi, beeschi bes kahdas religijas, bes kahda mehrka. Un tadehl, ka naw noteiktas, religiskas dsihwes wehrteschanas, gaist zilwekâ etiskas robeschas, schkobas wisi zilweka personibas pamati. Tagad wairums naw to, kas tiz religijai, jeb kas religiju noleedz, wairums — kas weenaldsigi pret to. Un tas pats gruhtakais. Lai zilwezi usmodinatu no gara truluma, lai winu aisdedsinatu jaunâ religijâ, wajadsigs warens wispahrigs entusiasms. Schahdu entusiasmu, kâ prof. Maldens aisrahdija, rada weenkahrt leeli wehsturisti notikumi. Tà — karsch issauza patriotisku sajuhsmu, rewoluzija — komunismu, kas ari religiska forma, tikai pahrprasta. Bet entusiasmu rada ari leelas nesatrizinamas personibas; kas sawas dwehseles starus met pahr tuhkstoschem. Tahdas personibas sinamâ mehrâ ir ari Tolstojs, Tagore, R. Rollans. Bet nahks wehl ziti, kas eespehs ir wehl neeespehto. Un kaut zilweks naw pahrradams weenâ mirkli, warena entusiasma leesma, mesta dwehseles dsisuschâs ogles, gaischi usskwehlos wisâ zilweka dsihwê, ta degs un zihnisees un meklès jaunas wehrtibas, aiz zehlakus pahrdsihwojumus, meklès wisàs dsihwes atteezibàs Deewischko, Swehto.

Richards Rudsitis.

Klau, zilweks!

8.

Tur waldìs...

Klau zilweks,
firdi! —:
tur dseed, —
par pehdejo kauju tur dseed.
Waj ari par pehdejo warmahzibu? —
tahdas tur nedsirdu dseesmas, —
nedsirdu.
„meks jaunu pasauli sew zelsim, dseed —
„tur waldìs taisniba un darbs“. —
„tur waldìs“! dsirdu — —:
buhs sestâ diwi waldineeki —
weens — taisniba, un otrs — darbs,
bet sests un waldamais — kas zits ne tu? —
ne brihwibâ pats sew tu peederesi, —:
pahr tewi waldìs taisniba un darbs...

bet taisniba, —
kad waldit sahk, waj netop netaisniba? —
waj darbs — kâ waldineeks — naw werdsiba? — —

„Tur waldìs taisniba un darbs“! skan dseesma.
lai walda taisniba, lai darbs —
kur waldibas,
waj kurâ naw ta — zilpa, kaklâ mesta? —
kur walda — brihwiba tur raud
kâ kaktâ likta saulsirdite maja,
kas „raidi rihdi“! eedsedajàs jautra,
kad leelee nosehdàs pee pahtareem
waj plihsdami
aiz smaga swehtuma un nopeetnibas.

Klau zilweks, klau, —:
tur waldìs taisniba un darbs! —
bet sests un waldamais — tas buhsi tu.

Apsesdehls.

Wiswalds Tuhls Widsemê.

(6. turpinajums.)

„Juhs, laikam, pastahwigi kildojatees ar sausu un stingro damu, matematiku un nu zereet ka es jums buhschu par aisbildni; waj ne Ruhtas jaunkundse?“

„Es esmu weenkahrschi Ruhta,“ wina drusku peepuhtàs.

„Nebuht,“ gaischi smaididama sazija Merijas jaunkundse: „Ruhta ir leels matematikis.“

Tagad Tuhls wehrigak eeskatijàs Ruhtas sirds karaleenâ Merijas jaunkundsê, un winsch newareja apgalwot kopâ ar Ruhtu Pautsch, ka Elbit jaunkundse dabâ buhtu daudz daudz skaistaka, kâ uz fotografijas. Tikai ja uz fotografijas winam wairak patika Elbit jaunkundses wehrigais un it kâ tuwais skateens, tad tagad uz winu leelaku eespaidu atstahja tàs gaischais un maigâ labwehlibâ kuhsoschais smaids. Par skaistuli winu nosaukt Tuhls newareja, un pirmajâ azumirklî wina tam likàs simpatiska — ne wairak.

„Waj jums ir kahdas sinas par Zensoni?“ Ruhtai eejautajàs Wiswalds Tuhls.

„Mehs wisi bijàm par Zensoni leelàs bailès,“ winas weetâ atbildeja Merija Elbit: „Ruhta gandrihs waj azis israudaja, jo mehs laikrakstos islasijàm, ka junkurkola, kurâ bija eestahjees Zensons Peterpilî, ir apsargajusi Seemas pili taisni tanî brihdî, kad winai usbrukuschi matroschi un saldati. Pils tika eenemta, pee kam daudzi no junkureem tika nogalinati.“

„Bet aiswakar mehs no Zensona sanehmàm karstinu, kurâ tas pasino, ka ir sweiks un wesels,“ Meriju Elbit nepazeetigi pahrtrauza Ruhta, laikam baididamàs, ka ari Tuhls nesahk raudat aiz raisem par winas brahla likteni.

Scho sarunu pahrtrauza Elbit kundse, aizinadama Tuhlu pee tehjas glahses. No deesgan ehrtàs sales wisi pahrgahja schaurakâ ehdamistabâ, kur preeksch Tuhla jau bija usklahts galds. Elbischu saime un pansionari, kuri ar jawàm gultam eenehma katru brihwaku stuhri, bija jau eeturejuschi wakarinas. Elbit kundse, kâ wisai praktiska dama sarunas tuhlit nowirsija uz to, ka Tuhlam buhschot gruhti atrast sew istabu. Bet tà kâ katrs bihstotees no telpu rekwisizijam un usspeesteem eemihtneekeem, kuru parasschas, temperaments un skalums warot israhditees par pahrak neehrteem, wina esot pahrleezinata, ka weens otrs no turigakeem Zehsu pilsoneem winam labpraht atbrihwoschot kahdu istabu. Schi taustamà pretruna Elbit kundses wahrdos Tuhlu nebuht nesamulsinaja, jo wiss laiks bija pilns wisleelako pretrunu un wisi pee tàm bija peeraduschi. Peemehram, ja brihwibas un progresa wahrdâ slodsija zeetumos, konfiszeja mantu, slehdsa zeeti laikrakstus, raidija uz winsauli, tas tak bija tik saprotami! Pagaidam Elbit kundse peesolija Tuhlam wihra kabinetu. Naktis winam buhschot jadala schis telpas ar kahdu no pansionareem, bet deenâ tas jutischotees deesgan netrauzets, jo Elbischa kungs esot pastahwigi aisnemts ahrpus mahjas.

Eerihkotees Zehsis Tuhlam isdewàs loti ahtri, jo uz winu kâ uz istabas beebri jau bija reflektejis kahds no skolotajeem, kursch to darija tapehz, lai iswairitos no kahda Iskosola, ziteem wahrdeem saldatu ispildu komitejas waras wihra, kursch jau bija isteizis pretensijas uz to. Atjautigais Spoles kungs — tà sauza jauno Tuhla istabas beebri — jau bija atsauzees uz Tuhlu kâ uz otro istabas eemihtneeku. Schis pats Spoles kungs, gudrs, dsihws un energisks kungs, pehz augstskolas isglihtibas dabas sinatneeks, tuhlit greesàs pee Tuhla ar usaizinajumu, peedalitees Nazionalàs kareiwju saweenibas istrihkojuma wakarâ, kas teekot rihkots sem weetejàs weesigàs beedribas maskas, jo Nazionalo kareiwju saweenibu wajajot Iskolats. Tuhls atzerejàs, ka tam ir lihdsi tehwa garà filosofiska stahsta weidâ rakstitâ wehstule, un peesolija to. Spoles kungs usmanigi winu islasija un atrada par interesantu domu un glesnu sinâ, bet reisê ari par miglainu un mihklainu. Tak politiskâ situazija bija tahda, ka wisàm balsim, kas neskaneja unisonâ ar laika skaleem sauzeeneem, tàm wajadseja skanet pehz eespehjas nenoteiktâ tonu kahrtâ, lai kreisà aussa nedsirdetu to, kas labai waretu patikt. Lihdsigâ garâ noturet preekschlasijumu par tekoscho momentu solijàs ari pats Spoles kungs.

„Neko newar darit: japrot apsehstees tà it kâ sehdetu uz diweem krehsleem. Nepatihkami un neehrti, bet nepeezeeschami,“ smihnedams un zaur brillem sibsmidams winsch sazija.

Sawu lihdsdalibu wehl bija apsolijuschi loti populars dsejneeks, jauns zeribu pilns bariton un kâ pawaditajai pee klaweerem, ispildot ari daschus solo numurus wajadseja eerastees Pikschas kundsei.

„Par pukliku es galwoju,“ sawu informaziju noslehdsa Spoles kungs: „Bet man bail, ka weetejais komandants un Iskolats no Walkas mums neusleek sawu smago ar schtikeem apprunoto kewu.“

Schajâ brihdî pee durwim peeklauweja un pehz Spoles un Tuhla reisê pateiktà: „Eeksscha!“ istabâ eeslihdeja, gandrihs waj eelihda — kaut kas tik konspiratiws bija winu kustibàs — diwi jauni strehlneeki. Tee bija tee paschi diwi jaunee glesnotaji, kurus Kairans sawâ wehstulê bija nosauzis par „gotiki“ un „romantiki“. Tuhlam abi eenahzeji eepatika no pirmà azu usmetuma. Abi eenahkuschee bija peesarkuschi no dsesirà saligà seemas gaisa un isskaitàs loti swaigi, sewischki majakais tumschmatainais „romantikis“, kursch dsihwi runaja:

„Dselsszelpeestahtnê atkal bija pastiprinata dokumentu rewisija un mums abeem bija bail, ka tschomi it ihpasch' ar wintenem nestahjas zelâ. Tamdehl mehs kâ glumi suschi no murda pa wagonu apakschu un pahri sehtam laimigi aisschmauzàm teem garam.“

„Bet waj tad taisni tamdehl juhs nekehra zeeti?“ eejautajàs Tuhls.

„Nu, mehs jau nebijàm weenigee,“ paskaidroja „gotikis“.

„Un it ihpaschi muhsu „demokratiskos“ laikos, kuram tad war leegt lihst sem wagoneem un pahri sehtam,“ turpinadams kariket ridsineeku isrunu sazija „romantikis“: „Bet kâ buhs waj beebri, kuri it ihpasch' uz to ir likuschees, neissauks muhsu isrihkojumu?“

„Wajadsigà atlauja ir. Bet par to kas buhs uz preekschu neweens newar galwot. Droschi mehs waresim buht tikai tad, kad publika pehz programas pehdejà numura steigsees uz garderobi. Muhsu moderneem laikeem ir wahzu nikis: nekahdi papirischi ne par ko negalwo,“ efektigi noslehdsa Spoles kungs, pawizinadams gaisâ apsihmogoto atlauju.

* * *

Klases atmosferà un matematikas stundu pasneegschanà Tuhls eedsihwojàs preeksch sewis pascha negaiditi ahtri un labi. Wezakàs klases to labpraht redseja pee sewis, un kaut gan Tuhls kâ skolotajs likàs buht deesgan stingris un ween otru reisi skolneekus un skolneezes mozija ar ihstàm Egiptes mozibàm, gruhteem usdewumeem, tak winsch tos nenogurdinaja ne ar pedanteriju nedz ari ar ofizialu ledainibu. Un bes tam ta sehkla, kuru bija issehjis kursch un wispahrejais sajukums winos wehl nebija pagumusi nezik bagatigi usselt.

Tàpat kâ pahrsprahgstot isgaist seepju burbuli tà nemanot pagahja daschas deenas lihds isrihkojumam. Peeteekoschi rimti isdekorejuschees, lai nen.edinatu aisdomas, ka wini peeder isnydejumàs schkiras, Tuhls un Spoles kungs laikus kaut kas uz isrihkojuma weetu. Aisgahjuschi garam noschehlojami tukſneschainai busetei, kura wairs newilinaja ne ar sihpolainâ etiki ismehrzetàm, faruletàm un ar skalinu zaurispraustàm silkem, ne uz pannas zeptàm dseltenazainàm olam, ne ar kilo ne sardinem, nehgeem waj besam, nedz ari ar daschado pudelu un glahsischu stingràm eerindam, wini pee sahles durwim eeraudsija gadus 35 wezu slaiku, skaistu tumschmatainu damu. Wina rihkojàs ap galdinu ar programam, chrisantemam, kreimenem un rosem, kuras par spihti badam un druhmeem laikeem seedeja tikpat skaisti kâ agrak. Uz galdina blakus programam Tuhls eeraudsija sarkanbalt-sarkanas lentites.

„Spoles kungs, jums kâ dedsigam nazionalistam un patriotam katrâ sinâ janem lentite.“

Ari Tuhlam wina pasneedsa aisoni lihds desmit zentimetrus garu lentiti, laipni pasmaididama.

„Es pirmo reis redsu latweeschu nazionalàs krahsas,“ tas sazija ar interesi winas apluhkodams.

„Tad jums katrâ sinâ ir janem.“

Tà sauzamajâ ariistu istabâ tee atrada jau preekschâ Pikschas kundsi ar baritonu, kuri tikko kâ bija beiguschi improwiseto generalmehginajumu.

Pee satikschanàs ar Pikschas kundsi Tuhls sajuta masu un, ja waretu tà teikt, jautru usraukumu; laiks un daudzee pahrdsihwojumi wina juhtas pret kahdreisejo Wines jaunkundsi bija aisstuhmuschas tahlâ perspektiwê. Pikschas kundse nebija neko pahrwehrtusees. Ar Tulu wina sasweizinajàs tikpat laipni kâ agrak; tikai issteeptàs labàs rokas stihwums likàs sakam: „Es esmu kundse...“ waj kaut ko tam lihdsigu. Tà kâ wina wisu laiku par kaut ko wisai dsihwi diskuteja ar drusku ironisku smihnoscho baritonu, Tuhlam nebija isdewibas ar to parunat. Bes tam ne wisai leelàs artistu telpas drihs ween peelasijàs pilnas un wisus sahka nerwoset wakara faktisko rihkotaju „gotika“ un „romantika“ kluss pasinojums, ka

Leetawju lirika.

Putinas

Jau lahpas dsiſa.

Jau lahpas dsiſa, dſiſku troſknis rima,
Nedſ iſdſerts kauſa, nedſ dſeeſma ſkaneja,
Tik wehja plehſtàs puku wihtnes lima, —
Un lahpas dſiſa — lihgſmè werdoſchà.

Jau lahpas dſiſa — mehs tik druhmi, kluſi,
Sauz — ſehras, baites ſejà atſpihdès;
Beſ atbalſs dwehſ'le — raudi, ſuhdſees kluſi:
Jau lahpas dſiſa — weeni, weeni mehs...

Jau lahpas dſiſa — ſlehpto kaiſles kwehli
Wehl dſitak ſew kairs ſirdi paſlehpa.
Wehl wilno ſirds par ſolde juhtu ſpehli,
Bet lahpas dſiſa, — winas iſdſiſa...

Edm. Steponaitis

Dſejuceekam.

Es atzeros: Klaweeru regiſtros reiſi
Balts laurenits nejauſchi eekluwis mira;
Winſch ſtàs gar ſtihgam, un kluſajàs ſkanàs
Kà ſidraba lapinas dwehſelè bira.

Kas tizejis buhtu, ka ſahpigas mokas
Scho maigo nocturno tè uſburt mums ſpehtu:
Dſidrs tremolo pinàs, un ſirdehſti rima
Jaur dolce tik maigu, nekad nedſirdetu.

Tu ſapinees ſtihgàs kà ſahpigà tihklà:
Burt ſirdi pehz mihlas tu wehlejees ſlahpes.
Bet ſchehli tew waideja lokle — un aſ'ras
No azim tew iſſudza wilſchanàs ſahpes.

Sche waidi un raudas if Nemuna wilneem
Kà ſchlakſtana zilwekeem dwehſelès lejas —
Tee ſaprot tik dſeeſmos ko wehſch wineem atnes,
Tee neſaprot ſahpju, teem ikdeena ſejàs.

No leetawju walodas:
Emils Skujeneeks.

---

mehram, prof. Mierhes mahkſligais ſelts waj wahzu inſcheneera Fetnera kugis waretu weizinat Eiropas walſtu ſaimneezifko atdſimſchanu?"

— Profeſora Mierhes iſgudrojumam, — Edifons poſkaidro, — naw praktiſkas wehrtibas. Ja ari pehz wina metodes waretu kimiſkà zelà raſchot iehtu ſeltu, ſaimneezifkas noſihmes tam nebuhtu. Selta wehrtiba paſtahw wina aprobeſchotà daudſumà un lihdſ ar to dahrgumà. Lehts ſelts noderetu tikai zauru ſobu plombeſchanai un tamlihdſigeem noluhkeem. Fletnera rotorkuga leideriba wehl par maſ noſkaidrota, lai jau tagad waretu paregot ſchi intereſantà iſgudrojuma iſredſes nahkotnè.

Tad Edifons peegreeſàs politikeem jautajumeem, jo leelais iſgudrotajs kopſch gadeem wehrigi ſeko politiſkai dſihwei wezajà un jaunajà paſaulè. Par politiſko un ſaimneezifko ſtahwokli Eiropà winſch iſteizàs:

— Es neparedſu, ka nelabwehligee ſaimneezifkee apſtahkli wezajà paſaulè waretu eewehrojami uſlabotees jau tuwakà nahkotnè. Tautu Saweenibas un ſchkihrejteeſas idejas, kà tahdas, ir apſweizamas. Bet praktiſka noſihme tàm buhtu iikei dſchentlmenu ſtarpà. Maſ tizams, ka juhs, nejauſchi ekluhſtot banditu widû, buhtu ar meeru greſtees pee ſchkihrejteeſas, lai ta iſlemtu, kam weeder juhſu naudas maks. Pehz manàm domàm, paſchreiſ ir diwas walſtis, kas waretu uſnemtees Tautu Saweenibas polizijas peenahkumus: Amerikas Saweenotàs Walſtis un Anglija. Ja ſchkihrejteeſai aiſ muguras ſtahwetu 3 miljoni karawihru, tad gan wiſas nazijas eewehrotu ſtarptautiſkos lihgumus. Par gaiſkugneezibas iſredſem Edifons iſteizees: Lidoſchanas pamatprinzips atriſinats jau diwdeſmit gadus atpakal. Es ar ſcho problemu wairs nenodarbojos, jo eſmu pahrleezinats, ka tagadejàs lidmaſchinas papildinàs beſ manis. Par nahkotnes lidmaſchinu uſſkatams helikopters — tahds aeroplans, kas ſpehj pazelitees wertikali gaiſà. Kad ſchahda, lehta un droſcha, lidmaſchina buhs konſtrueta, tad lihdſ ar to gaiſtechniku buhs ſaſneeguſi ſawu gala mehrki. A. W.

Sadarba 1. iſſtahde.

(Pilſehtas mahkſlas muſejà.)

Sadarba iſſtahdes rakſturu noteiz atſewiſchko dalibneeku ſaſneegumu ihpaſchibas. Tas ſaprotams. Schi, pagahjuſchà gada maijà nodibinatà, kopa, grib apweenot ſewi arodneezifti nobreeduſchus ſpehkus kà tihro, tà leetiſchko mahkſlu daſchadàs noſarès.

Paſchreiſejà iſſtahdè rahditas gleſneeziba, tehlneeziba un lectiſchàs mahkſlas. Autoru ihpatnibas wairak waj maſak paſihſtamas no winu eepreekſchejàs darbibas. Gleſneezibà faſtopam K. Brenzenu, L. Libertu, K. Meeſneeku, W. Toni un K. Ubanu.

L. Liberts dewis Pariſes ſtudijas un ſkatuwes gleſnas. Studijas apleezina jaunus ſaſneegumus i krahſu gleſniſkà apſtrahdajumà i noſeeda harmoniſeſchanà. Jaatſihmè „Senas tilts" ſawàm noſwehrti meerigàm pelekàm kahpem, interefanto telpas weidojumu. Impone ſchwihtrainais uhdens traktejums. Skatuwes gleſnàs — ſoliba praſme temperas technikas pahrwaldiſchanà, iſkopta ſantaſija. Kà dihwaina rakſtia wihtnès tihrkanigos krahſu laukumos iſaug koki, ſeedi, zeltnes.

W. Tone ſawu ihpatnibu wisnoteiktaki iſweidojis daſajàs kluſàs babàs.

Winſch teezos pehz ſkaidribas ſeeda un formas gleſniſkà uſbuhwè.

No iſſtahditàm gihmetnem atſihmeſim energiſki gleſnoto Nr. 47 un G. L. kundſes portreju ar atjautigi iſſmalzinatà noſeeda kopojumeem.

K. Ubans ainawu ſtudijàs ir nobreeduſchakàs uhdſu gleſnotaju jaunà paaudſè. Winſch uſrahda ihpatnibu uhdſu dabas iſpratnè. Wajaras zikkà — gleſniſti maigà noſeedà iſſmalzinati eſelti.

Jaatſihmè pahrdomati iſweſtà W. Egliſcha gihmetne.

K. Meeſneeks ar katru gadu progreſè. Wina krahſu noſtanojums kluwis lokanaks, ſmalkjuhtigaks. Intereſants ſpehzigo formu uſtwehrumà „Pee ſpogula".

K. Brenzena gleſnojumi rahda neatlaidigu darba gribu. Jaatſihmè wina parka ſtudija un „Gaili".

Tehlneezibà — B. Dſenis ſawà realiſtiſki uſtwertà gihmetnè granità teezas pehz maſiwas weenkahrſchotas formas, iſmantojot wirſmas kontraſtus.

T. Salkalns — Muſorgſki grib apweenot zeltniſkà buhweſumà organiſkàs un abſtrakti-geometriſkàs formas. Salihdſinot ar 1919. g. metu, wina weidojums prinzipielà uſtwehrumà konſekwentaks.

Leetiſchàs mahkſlàs — J. Maderneeks dewis ſazerejuma metus: paklahjeem, ſihmejumeem grafikà. Pahrdomatà kompoſizijà leelee pamatlaukumi intereſanti atdſihwinati ſihkakeem elementeem.

R. Pelſche — iſſtahdijis, wina darbibas agrà poſaià darinatu, keramiku.

Jahnis Siliuſch.

Pahrtikas prezes, maſumà pehrkot:

Rupja maiſe 1 kilogr. 28—30 ſant., Jelgawas maiſe 1 kilo 42 ſ., pluzinata maiſe 1 l. 30 ſant., ſaldſkahba maiſe 1 l. 40 ſ., rupja kweeſchu maiſe 1 l. 45 ſ., Kurſemes baltmaiſe 1 l. 60 ſant., Amerikas baltmaiſe 1 l. 90 ſ., Alſa ſweeſts 1 l. 4 l. 50 ſ., eksporta ſweeſts 1 kilo 4 l. 50 ſ., galdaſ ſweeſts 1 kilo 4—4.80 ls., kehka ſweeſts kilo 2,50—2,60 ſant., ſkahbs krehjums 1 kilo 2 l. 30 ſ. lihdſ 2 l. 50 ſant., putu krehjums 1 kilo 2 l. 60 ſ., ſalds krehjums litris 2.60—2.75 ls., beeſpeerns 1 kilo 70—90 ſant., olas 18 ſ. lihdſ 24 ſ. gabalà, kanepes klgr. 2 lati 60 ſ., Jahna ſeers 1 l. 2.20—2,40 l., Schweizes ahrſ. ſeers 6 l. 50 ſ., Schweizes weetejais ſeers 5 l. 70 ſ., krehjuma ſeers 4 l. 20 ſ., apakais Edamers ſeers 4 l. 75 ſ., ahrſemes ſalais knapſeers 10—50 ſ. gabalà, kamamber ſeers 50—60 ſ. gabalà, kihka ſeers 4 l. 25 ſant., medus ſchuhnàs 6 l. 50 ſ., tezinats medus 6 l. 60 ſ., ſihrups 90 ſ., buhmu deſa 1 kilo 4 l., tehjas deſa 4 l. 25 ſ., ſalami deſa 4 l., ſpaneeſchu deſa 6 l., rolades deſa 4 l., mehlu deſa 3 l. 20 ſ., ſchkinka deſa 3 l. 25 ſ., medneeku deſa 2 lati 70 ſant., knakdeſa 2,50 ſant. lihdſ 2,60 ſant., alus deſa 1,— lihdſ 2,20 ſant., galas deſa 2,— lihdſ 2,40 ſ., putraimu deſa 50—60 ſ., ſihſini 2,— lihdſ 2,40 ſ., juhtnats zuhkas ſchkinkis 1 kilo 2 lati., wahrits zuhkas ſchkinkis 2,40 lihdſ 2,50 ſant., wahrita wehrſcha mehle 3,30 lihdſ 3,40 ſ., ſchahweta zuhkas karbonade 3,10 lihdſ 2,30 ſant., ſchahweta zuhkas gala 1,50 lihdſ 1.80 ſant., ſchahweta zuhkas ſpekis 2,20 lihdſ 2,30 ſ., ſchahweta zuhkas ſchkinkis 1,20 lihdſ 2,— ſant., kauſeli zuhku tauki 2 lati 50 ſant., ſwaigi zuhku tauki 2,20 lihdſ 2,40 ſ., ſwaiga zuhkas gala 1,40 lihdſ 1,70 ſ., ſwaigs zuhkas ſpekis 2,— lihdſ 2,30 ſ., ſwaigs zuhkas ſchkinkis 1,50 lihdſ 1,70 ſant., ſwaiga zuhkas karbonade 1,50 lihdſ 2 l. 30 ſant., wehrſcha gala 60 ſ. lihdſ 1,30 ſant., kauſeli wehrſchu tauki 70 lihdſ 85 ſ., nekauſeli wehrſchu tauki 70 lihdſ 80 ſant., ſwaiga jehra gala 1 kilo 90 ſ. lihdſ 1,30 ſant., ſchahweta jehra gala 80 ſant. lihdſ 1,30 ſ., leka gala 60 ſant. lihdſ 2.20 ſ., augſu ſweeſts „Nowa" 1 kilo 2,10 ſant., augſu ſweeſts „alima" 2,10 ſant., „margarins" 2,20 ſ., „kokowars" 2,10 ſant., Amerikas augſu ſweeſts 1,50 lihdſ 1,90 ſ., Amerikas tauki 1,60 lihdſ 1,90 ſ., kauli truſiſchi 2,— ſ. lihdſ 2,30 ſant. gabalà, kauli zahli 1,20 lihdſ 2,50 ſ. g., kautas wiſtas 3,—lihdſ 5,— ſant., kautas pihles 4,50—7,50 gabalà, kautas ſoſts 8,50—13 ls gabalà, kauli tihtari 8—14 ls gabalà, dſihwi zahli 1 l. lihdſ 2,50 ſ. gabalà, dſihwas wiſtas 1,50 ſ. lihdſ 5,— ſ., dſihwas pihles 2,80 lihdſ 3,50 ſ. gab., dſihwas ſoſts 4,50 ſ. lihdſ 8 ls. gabalà, dſihwi tihtari 4,— lihdſ 6,50 ſ. gab., meſcha pihles 2,50 lihdſ 3,— ſ., irbes 2 l. — 3 l. g., rubeni 2.50—4 l. g., medni 7 l. g., ſtirnas 40—46 l. g., ſtirnas gala 3 l. 50 ſ. 1 kl., ſaki 5—8 ls gabalà, ſchahwetas barawikas 10 latu 1 kilo, ſutinalas baltàs ſehnes 90 ſant. lihdſ 1,20 ſ., ſwaigi kahpoſti 1 kilo 15—25 ſ., ſkahbi kahpoſti 20—25 ſant., ſkahbi gurki 10—30 ſant. gab., ſalati 20—30 ſant. galwinà, rediſi 80 ſ. lihdſ 1,20 ſ. bunt., ſpinoli 1 kilo 60—80 ſant., rukſmi 60 ſ.—1 ls bunt., leelee rukſi 10—20 ſ. g., ſchpinati 1 kilo 60 ſ.—1.20 ls, ſkahbenes 1,20—2.— ſ., beetes 30—60 ſ., burkani 30—60 ſ., kahpoſti 80 ſ.—1 l., puku kahpoſti 60 ſ.—1 l. gabalà, roſchu kahpoſti 80 ſ.—1 ls, kruhju kahpoſti 50—70 ſant. gabalà, wirſtakahpoſti 30—35 ſant. 1 kilo, ſaku kahpoſti 50—60 ſant. gab., ſelderiri 20—80 ſ. gab., purawi 15—20 ſ. gab, pehterſili 2—15 ſ. gab., tirdſi 40—70 ſ. kilo, kartupeli 12—16 ſ., ſchahweti laſchi 6,— lihdſ 8 ls., ſwaigi laſchi 3,80—4,50 ſ., laſchu ikri 3,80—4.— ſ., ſch. ſuſchi 1.50—6 l. gabalà, ſchahwetas butes pahrs 60—80 ſ., ſchahwetas butes 1 kilo 90 ſ. lihdſ 1,— ſ., ſchahwetas wimbas 50 ſ. lihdſ 80 ſ. gab., ſchahwetas ſihgas 1 l. lihdſ 2,— ſ. gab., ſchahwetas menzas 30 ſ. lihdſ 80 ſ. gab., ſchahwetas renges 60—80 ſ. kahlà, ſchahweti bretliņi 50—60 ſant. kahlà, ſchahwetas ſalakas 60 ſ.—1 ls. kahlà, ſchahweti luziſchi 1 ls. lihdſ 2 ls kahlà, nehgi 12—16 ſant. gab., nehgi 4,80—6,50 ſ. kahlà, ſchahwetas ſilkes 16 lihdſ 24 ſ. gabalà, ſahlitas ſilkes 10 lihdſ 20 ſ. gabalà, dſihwas lihdakas 1 kilo 3 l. 60 ſ. dſihwi tihri 3,50 ſ. kl., dſihwi brekſchi 3 ls 80 ſant., dſihwas karuſas 1,30 lihdſ 2,—, dſihwi ahlandi 1,80 lihdſ 2,20 ſant., dſihwi ſandarti 3,50 lihdſ 4,— ſant., dſihwas karpas 3 lati 50 ſant. 1 kilo, dſihwas wimbas 1,70 ſ. lihdſ 2,20 ſ., dſihwas ſihgas 1,80 lihdſ 2,50 ſ., dſihwi aſari 1,20 ſ. lihdſ 1,80 ſ., baltàs ſiwis 1,— ſ. lihdſ 1,20 ſ., dſihwi ſami 1,50 ſ. lihdſ 2,20 ſ., dſihwas wehdſeles 1,50 ſ. lihdſ 2,— ſant., kihſchi 30—60 ſ., ſwaigas menzas 50—60 ſ., ſwaigas butes 60—80 ſ., ſwaigas renges 20—40 ſ. kahlà, ſwaigas ſalakas 30—60 ſ. kahlà, ſwaigi luziſchi 50—60 ſant. kahls. rudſi graudos 25—30 ſ., kweeſchi graudos 40—60 ſ., meeſchi graudos 50—70 ſ., auſas graudos 50—70 ſ., kanepes 50—60 ſ., pupas 15—60 ſ., ſirni 45—80 ſ., rupjee rudſu milti 25—30 ſant., rupjee kweeſchu milti 40—60 ſantimi, meeſchu milti 35—45 ſ., auſu milti 30—40 ſ., griķu milti 60—70 ſ., kartupeļu milti 80 ſ. lihdſ 1 ls, bibdeleti rudſu milti 40—50 ſ., Kurſemes kweeſchu milti 50—60 ſ., Amerikas bibd. kweeſchu milti 60—75 ſant., griķu putraimi 60—70 ſ., auſu putraimi 75—85 ſ., meeſchu putraimi 36—60 ſ., gruhbas 50—60 ſ., ſpeeſtas auſas 75—90 ſ., ribſi 70—100 ſ., manna 96—1.— ſant., kafija 6 l. lihdſ 6 l. 50 ſ., zigorini 70—80 ſant., ſchahweti ahboli 2,— lihdſ 2,50 ſ., ſchahweti bumbeeri 1 kilo 7 ls, ſchahwetas pluhmes 6 ls, ſwaigi ahboli 30—1,60 ſ., ſwaigi bumbeeri 1 l.—1.60 ſ., dſehrwenes ogas 70—80 ſant. ſalds peens 40—50 ſ. litrs.

Skola un audſinaſchana.

Skolu inſpekzija un inſpektori.*)

Mums latweeſcheem ir weena leela nelaime. Ja mehs apſkatam kahdas ſabeedribas, waj pat atſewiſchkas perſonas darbibu, tad ſcho darbibu redſam tikai melnàs krahſàs: winu darbibu kritiſejam un melnojam, tà ſakot zehrtam ſabeedribai waj perſonai ar to „aſako pahtagu". Turpretim zilweka waj ari kahdas beedribas labo, ſkaidro un wehrtigo pawiſam aiſmirſtam.

Tà tas ir ari ar Fr. Janſona „Latw. Wehſtneſi" nodrukateem rakſteem par ſkolu inſpekziju un inſpektoreem. Es uſmanigi iſlaſiju ſchos rakſtus un mekleju, waj ſchinis rakſtos nepaſpihdès ari kas labs par ſkolu inſpekziju un inſpektoru darbibu, waj netiks iſzelts ari tas labais, tas wehrtigais inſpektoru darbibà, bet nè, bilde teek „mahleta" ar wisbeeſakàm krahſam; inſpektori ſabeedribas azis teek noſtahditi kà leeki un pat kaitigi, Fr. Janſons pahrwilzis par inſpektoreem leelu melnu ſtrihpu.

Redſams, Janſons nemaſ nepaſihſt inſpektoru darbibu, kahdos apſtahkłos winam jaſtrahdà.

Janſons ir redſejis, ka kahds inſpektors atraſtijis uſ ſkolu wirswaldi „kluhdainu papiru" waj winam perſonigi bijuſi ſadurſme ar inſpektoru un ſlehdſeens, inſpektori ſlikti, pat inſpektoru inſtituts nekam neder.

Mans noluhks naw polemiſet ar Fr. Janſonu, bet gan kà inſpektoram iluſtret inſpektoru darbibu.

Pirmais. Latwijas inſpektori kopè wezos kreewu inſpektorus.

Man ſchkeet, ka katrs ſkolotajs, pat ari inſpektors, pahreedams no wegàs kreewu ſkolas uſ muhſu Latwijas ſkolu, ſewi pahrdſihwo leelas pahrwehrtibas. Un zik eſmu nowehrojis, tad inſpektori ſcho ſlimibu ir ahtrak pahrdſihwojuſchi, nekà ſkolotaji. Un godam jamin, ka muhſu wezee ſkolotaji ſcho „ſlimibu" ahtrak iſgulejuſchi, nekà jaunee, kuri faſlimuſchi daudſ nopeetnaki ne ar wezo kreewu ſkolas ſlimibu, bet ar darba un darba diſziplinas truhkumu. Man gadijees pirmos gados buht pee weza ſkolotaja rewiſijà un nowehrot, ka winam naw jaufmas par jauno ſkolu, par jaunàm metodem un darba prinzipeem ſkolà. Un kad es ar winu iſrunajos un dewu norahdijumus, tad winſch neuſtizigi uſ manis paſkatijàs un peeſihmeja, ja, ja, katrs inſpektors jahj ſawu ſirdſinu.

Tomehr wezais ſkolotajs nebij palaidis ſcho gadijumu, bet gan dſiſti pahrdomajis un nahkamà waſarà redſu winu ſkolotaju kurſos.

Un kad aiſbraucu nahkoſchu gadu, tad jau winſch man ſteidàs ſazit: „Jums bij taiſniba, nahkat klaſè un ſkatatees manu darbu." Un tas teeſcham bija zitads: behrni daudſ mundraki, daudſ dſihwaki darbà. Un tam paſcham wezajam ſkolotajam klaſè preekſchſihmiga tihriba, behrni tihri nomaſgati, burtnizas tihras, glihtas; ſkolà wiſur redſama kahrtiba. No wezàs kreewu ſkolas raiſas wiſi noſt, to darijis ari pats Fr. Janſons, ari winſch ir bijis tahds pats kreewu laiku ſkolotajs. Tagad winſch inſpektorà redſ pedagogu un maſak eeredni. Buhtu jau loti ſkaiſti, ja inſpektoram buhtu janodarbojas tikai ar metodiſkeem un pedagogiſkeem jautajumeem.

Un ir ari ſkolas, kur aiſbraukdams, ſchee jautajumi ir galwenee. Tahdàs ſkolàs ir preeks eebraukt un ar ſkolotajeem iſrunatees par wiſu, kas winu dſihwè un darbà gadas.

Tanis ſkolàs, kur ſkolotaji aiſſerti no idealiſma pret ſawu darbu, inſpektors ir kà padomu dewejs, kà palihgs darbà, kà ſtarpneeks ſtarp ſkolotajeem, ſkolas padomi un pagaſta waldi, turai peenahkums ſkolu noſtahdit labi ſaimneeziſkà ſinà un apgahdat winu ar mahzibas lihdſekleem. Inſpektors peedalas ari ſapulzès, leelàs un maſàs, kur ſabrauz ſkolotaji, kur winſch ſarihko ar ſkoleneem parauga ſtundas un pat atklahtos (wezaku klahtbuhtnè) pahrbaudijumus, un ſche kopà ar ſkolotajeem atriſina un iſtirſà jaunakàs metodes, darba raſchigumu un darba ſekmes.

Beeſchi gadas ari, ka darba laikà ſkolotaji brauz inſpektoram lihdſ uſ kaiminu ſkolam un tur eepaſihſtas ar ſawu tuwako kaiminu darbu. Sche rodas baudſ jautajumu, kurus kopigi pahrrunà.

Domaju, ka inſpektoram newajaga nekahdas grahmatas rakſtit, waj ſchurnalos darbotees lihdſi, bet gan darbotees teeſchi ſawà arodà. Ta ir leela kluhda, ja praſa no darbineeka wiſu. Tàpat ir kluhda, ja no ſkolotaja praſa, lai tas buhtu muſikals un ſabeedriſts darbineeks. Tas jau ir nowehrots, ka daſchs ſkolotajs, kurſch ſwaidas uſ wiſàm puſem, ſawà teeſchà darbà ir pawirſchs.

No ſkolotaja, tàpat no inſpektora japraſa, lai winſch nododas ſaweem teeſcheem peenahkumeem, lai par wiſu ſkola ir wina azis.

Bet waj nu inſpektors war teeſchi nodotees pedagogiſkam darbam? Jaſaka, ka ne. Winu rauſta uſ wiſàm puſem: tur japahrbuhwè ſkola, tur ſkolai mebeles japagatawo, tur ſkolai truhkſt malkas, tur wiſas zitas nelaimes. Inſpektors ir ta perſona, pee ka greeſchas katra eeſtahde un perſona.

Maſ wehl. Skolà ſarihkots literariſks wakars. Wiſs labi, tikai pee wiſas labàs programas un iſpildiſchanas alkohols tà ir ſagroſijis wiſeem galwas, ka ſahkas naids un pluhkſchanàs. Waj ari kahdà ſkolà bedſina egliti. Pehz eglites noteek weena pamatiga iſkauſchanàs, tà ka behrni behg no ſkolas projam.

Inſpektoram darbs. Jaiſmeklè, japratina, jaraksta aprinka preekſchneekam, japraſa iſmekleſchana un ſods.

Un kur nu wehl tee ſkolotaju ſtrihdi un neſaſkanas. Tur atkal inſpektoram jabrauz, japratina un jaiſmeklè. Waj wiſs tas neatnem laiku un nemaſina darba preeku.

Daſchreiſ pat tà ap „duhſchu", ka meſt wiſam ar roku, eet kaut kur par ſkolotaju un kluſibà nodotees pedagogiſkam darbam.

Daſchs labs fazis, ka wiſas ſchis nebuhſchanas war iſmeklet ſkolu waldes, bet waj mehs neſinam, ka ſkolu waldes pee mums wairak uſ „papira". Ja negrib, lai ſkolu leeta nenoſlihdetu, tad inſpektoram jaeejuhdſas un jaeet. Un kas ſchinis netihſchàs iſmekleſchanàs naw jadſird. Nekad abas puſes newar apmeerinat. Neapmeerinatee ſuhdſas par inſpektoru ſkolu wirswaldè, ka ſkolotajs inſpektoru peekukulojis un tadehl ſkolotaju atiſtahw; inſpektoram ſimpatiſkaks ſkolotajs, tadehl winſch tam wairak tic, bet otru noſoda. Schahdus gadijumus waru peeweſt wairakus. Tee wiſi nonahk lihdſ ſkolu wirswaldei, pat lihdſ iſglihtibas miniſtrim. Tà ween leekas, ka tu pa „dubkeem" ween breen.

Luhk, ſche inſpektors ſawus ſpehkus ſchkeeſch, es faku ſchkeeſch, jo tam wiſam wajadſetu atkriſt, un wiſu ſawu darbibu atdot pedagogiſkeem un audſinaſchanas jautajumeem.

Sawà darbibà eſmu nowehrojis, ka, beſ maſeem iſnehmumeem, katra ſkolotaja darbibà ir kaut kas ihpatnejs. Gandrihſ katrs ſkolotajs grib atdot ſkolai, muhſu jaunatnei, to labako, daikako, tikai ne katrs prot darbus tà wadit. Sche inſpektoram ar ſaweem peedſihwojumeem un nowehrojumeem jaeet palihgà, un tizu, ka darbs ees uſ preekſchu.

Inſpektori ar ſaweem ſkolotajeem ſaaugufchi pa nedaudſeem muhſu ſkolas paſtahweſchanas gadeem, ſewiſchki tas ir nowehrojams prowinzè. Ari ſche reti kahdreiſ teek zilati politiſki jautajumi. Bet Riga gan ir weens „leels politiſks purws". Tur dſen intrigas un peeleek puhles, lai ſchis „intrigas" pahrneſtu uſ prowinzi, bet tas ir welti. Prowinzes ſkolotajs ir weſeligaks darbà un politiſkos uſſkatos.

Prowinzes ſkolotajs uſſkata ſawu inſpektoru kà darbineeku, ar kuru jaeet weenads zelſch. Ne ſchkelt, bet weenot! Tas lai buhtu muhſu wiſu ſkolu darbineeku ſauzeens! Ja pee ſchi prinzipa tureſimees, tad muhſu jaunatne buhs weenota, tad Latwija buhs ſtipra.

Inſpektors.

*) Atkaujot autoram jautajuma noſkaidroſchanas labà brihwi iſteikt ſawas domas, mehs tomehr bijàm ſpeeſti wina rakſtà noſtrihpot weetas, kuras waretu tikt uſſkatitas par perſonigu iſrehkinaſchanos ar jautajuma eerofinataju. Red.

Geografija ſkolà un dſihwè.

2. Sweſchas ſemes.

Ne Latwija, ne ari zita kahda ſeme, newar tagad dſihwot pati par ſewi, noſlehgufees no zitàm ſemem. Dſelſs, ſahls, petroleja, ſilkes u. t. t. jau no ſeneem laikeem nahza mums no ſweſchàm ſemem. Apſkatatees ween ſawàs mahjàs un juhs redſeſcei, zik daudſ juhſu mahjàs leetu, kuras eewestas no ahrſemem. Tàpat ari eradi — muhſu koki, lini, ſweſts eet uſ ahrſemem. Eet ari koka iſſtrahdajumi, eet ogas, taiſes eet keegeli u. t. t. Ir bijuſchi ari laiki, kad paſchi latweeſchi gahjuſchi uſ ſweſchàm ſemem — Braſilija, Ufu, Seemel-Amerikas Saweenotàm Walſtim, Auſtralija u. z.

Prezes paſchas no ſewis neeet un nenahk, rihkojas zilweki, zilweki meklè tirgus, zilweki meklè prezes, zilweki meklè ari zilwekus. Wiſi ſchee rihkotaji to nedara wis no zilweku mihleſtibas dſihti, bet aiſ weikalneeziſka aprehkina. Rihkotees par tikai tas, kas labi pahrſin wiſus apſtahklus. Kas no wiſa ta neka neſin, tas war buht leem paſcheem ſinatajeem par aklu eerozi, tas war buht uſnehmigam apſtahklu paſinejam tikai par iſmantojamu objektu, par pelnas deweju. Saimneeziſka dſihwe tagad noriſinajas nìſpaſaules mehrogà. Kurſch negrib, lai winu ziti pehz ſawas patikas iſmanto, tam ſchi wiſpaſaules dſihwe jaiſprot. Kas grib aktiwi ſchaf dſihwè peedalitees, waj nu kà raſchotajs, waj kà ſtarpneeks, tam ſchi dſihwe labi japahrſin. Un ſchai paſaules ſaimneeziſkà dſihwè mehs nedrihkſtam buht paſiwi, mums jabuht aktiweem. Redſams, ka lihdſet war ſweſchu ſemju geografija.

Naw eeſpehjams wiſas ſweſchas ſemes paſcheem apſkatit un tad ſpreeſt pehz paſcha peedſihwojumeem. Tadehl le leetojami ziti panehmeeni. Sweſchu ſemju dabu „apſkatot", jaiſeet no paſchu mahjas dabas. Te nu janem wehrà, ka ſweſchàs ſemès ir tos pats gaiſs un tas pats uhdens, kas pee mums, tur ſpihd ta pati ſaule, tàrat leetus lihſt un wehjſch puhſch, tàpat augem dſihwneekeem un zilwekeem wajadſigs ſiltums, uhdens un barība, tàpat zilweki dſenas iſmantot ſawu ſemju augu, dſihwneeku un mineralu bagatibas. Wahrdu ſakot, pehz buhtibas tur ir tas pats, kas pee mums. Zitadi ir tikai ſamehri, zitadas ir ainawas. Salihdſinot ſweſcho ſemju dabu ar muhſu dabu, nemot palihgà ſtereoſkopiſkas un weenkahrſchas bildes, apſkatot ſweſchu ſemju preekſchmetus, laſot labus ſweſchu ſemju aprakſtus, eedſihwojotees pehz kartem winu geografiſkà ſtahwokli, mehs waram ziknezik noſkaidrot winu dabu.

Saimneeziſkas dſihwes noſkaidroſchanai mums janem atteezigo ſemju ſtatiſtika. Jo zeeſchaki mehs ar kahdu ſemi eſam ſaimneeziſki ſaiſtiti, jo ſwarigaka mums winas geografija. Bet to teeſu ari mums labaka eeſpehja ar tahdu ſemi tuwak eepaſihtees, jo waj nu mehs leetoſim winu raſchojumus, waj wini muhſu raſchojumus. Beſ ziteem apſtahkleem transports ſtarptautiſkà ſatikſmè ſpehlè leelu lomu, leelaku, nekà weetejà ſatikſmè. Te nu pee geografijas peederès laba kartſchu pahrſinaſchana. Weenkahrſchas kartes, ſaimneeziſkas kartes, ſtatiſtiſkas gada grahmatas — ſchee buhs galwenee materiali kahdas ſemes ſaimneeziſkas geografijas noſkaidroſchanai.

Runajot par ſweſchàm ſemem, par ſweſchu ſemju dabu, zilwekeem un ſaimneeziſkeem apſtahkleem, mehs arween domaſim lihdſi ari par Latwiju. Tad intereſe mums neatſlahbs, wiſs materiels ſaiſtiſees ar mums paſcheem, un mehs artoenu jutiſim, ziktahku mums eet, par ko domat un par ko runat. Tà ſweſchu ſemju geografija arweenu organiſki ſaiſtiſees ar Latwijas geografiju, ar mums paſcheem.

Fr. Drawneeks.

---

efot eerades daudſ kareiwju, bala no kureem turotees beeſgan iſatzinoſchi un draudoſchi nogaidoſchi.

(Turpmak wehl.)

Woldemars Dambergs.

Jaunas grahmatas.

Doz. Arwids Kalninſch — Medneeziba.

Grahmata ſatura medibu weidu, medibu peederumu, medibu ſaimneezibas un Latwiià ſaſtopamo meſchu ſwehru un putnu aprakſtu, kambehl loti noderiga, kà weenigais ſchahda rakſtura iſdewums, ne tikai wiſeem medneekeem, meſchſineem, bet ari dſihwàs dabas zeenitajeem, ſkolotajeem un z. Grahmata iſdota no Waltera un Rapas loti greſni, ar wairakeem ſihmejumeem krahſàs un wairak kà ſimts daſchadàm iluſtrazijam teſtà. Grahmatai peeweenota Latwijas meſchneezibu un medijumu iſplatijumu karte. Iſdewums ne tikai war ſazenſees, bet pat pahrſpehj atteezigos ahrſemju iſdewumus un dara godu kà iſdewneezibai, tà ari Walſtspapiru ſpeeſtuwei, kurà grahmata eeſpeeſta.

Raibais kakts.

Paregojumi par 1925. gadu.

Aſtrologs Karlis Frankenbachs ſawa ſchurnala „Menſch und Kosmos" janvara n-rà parego, kas ſchogad notiks politiſkajà dſihwè, un pee tam uſſwer, ka wina lihdſſchinejee paregojumi eſot peepildijuſchees. Es ſtarpà winſch min rakſtneeka Baſko Zbaneca konfliktu ar Spanijas karali, Egipte ingidentu u. z. Par ſho godu winſch ſaka: 1925. gads ir ſagatawoſchanàs, uſſeemojuſchu rewoluzionaru impulſu, ſlepenas kubdiſchanas un doſchadu neſchehlibu gads. Mihleſtibas ewangelijs tikai reti atrabis dſirdigas auſis, un tee nedaudſee, kas winu ſawàs ſirdìs glabà, buhs it kà nepahkahjamos mudros eſlehgti, aiſ kureem modernee politikas dileetanti — jeptojam kals ſawas intrigas. No 1924. g. beigàs noſtiprinàs Urana un Marſa pieneta konjunkcijas iſzehlàs koſmiſkos energijas ſtari, kas radà rewoluzionarus un militarus impulſus. Slepena diplomatija darboſees ar leelako rohku. Saweenota Walſts un Japanas ſawſtarpejàs neſaſkaņas paſinajees lihdſ krizei un Angliſai nakſees zibinees pret ſlepenu grauzejwu proppagondu Indijà un Egiptè. Jau februari buhs nowehrojama augoſcha nemera Irejà. Ari Franzijai draud breeſmas jau februari nahkt konfliktà ar kahdu zitu walſti; winai ari nahkſees groſit ſawu politiku eepretim Kreewijai. 1925. gadà Pireneju puſſalà (Spanijà) noriſinaſees rewoluzionara kuſtiba. Italijai un Rumanijai ſagaidams eeklſchejàm zihnam bagats gads. Tſchekoſlowakijas ſinanſes ſagaida ſahpigi treezeeni. Ropeetnaki notikumi, ſchkeet, ſatawojas ari Balkanos, Sirijà, Alſchirà un Tranſwalè. Gada beigàs gaidami peeaugoſchi jareſchgrizumi un ir eemeſls domat, ka 1926. g. tee ſahks iſwehrſtees notikumos. — Tikahl paregìs. Mums tikai atſeek daſchas nedeàs pageeſtees, lai pahrleezinatos, zik wina praweetojumi buhs pareiſi. A. W.

Aiſedora Dunkan truhkumà.

m. Wahzu awiſes ſino, ka ſlawenà un ſenak loti aplidotà dejotaja Aiſedora Dunkan tagad nokluwuſi truhkumà. Winai pat neeſot naudas ar ko ſamakſat weſnizàs rehkinu Berlinè.

Dunkan iſteikuſees preſes preekſchſtahwjeem, ka winai eſot Pariſè nami, kurus ta gribot pahrdot, bet winai nemta eeſpehja nokluht Pariſè. Franzija leedſot eebraukſchanas atkaujo, jo winas agrakà wihra dehl to uſſkatot par komuniſti. Beſ tam Franzijà ſliktu eeſpaidu atſtahjuſchi Aiſedoras Dunkan wihra leclineeku dſejneeka Jeſcina ſtandali Pariſes naktislokalos. Lai uſlabotu ſawas finanſes Dunkan nolehmuſi publizet 1000 mihleſtibas wehſtules, kuras tai jaunibà peeſuhtijuſchi ſabeedribà paſihſtami un zeenijami wihri. Iſdeweſi ſolot par wehſtulem leelas ſumas.

Dunkan ir pahrleezinaka, ka wehſtulu publizeſchana iſſauks daudſ gimenu tragediju, bet wina atrod, ka neeſot eemeſla laudſet draugus, kuri atminejuſchees winu tikai tikmehr, kamehr D. bijuſi ſkaiſta un atraduſees ſawas ſlawas augſtumos.

Slidotawu karaleene.

m.